T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

MAVİSEL YENER'İN "MAVİ ZAMANLAR" ADLI ESERİNDE YER ALAN FİİLİMSİLERİN TESPİTİ VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hazırlayan
Vahit KESKİN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Erol AKSOY

Yüksek Lisans Tezi

Temmuz 2020
KAYSERİ

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

MAVİSEL YENER'İN "MAVİ ZAMANLAR" ADLI ESERİNDE YER ALAN FİİLİMSİLERİN TESPİTİ VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan
Vahit KESKİN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Erol Aksoy

Temmuz 2020
KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

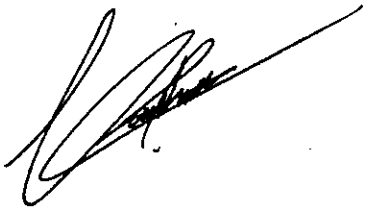

Vahit KESKİN

"Mavisel Yener'in 'Mavi Zamanlar' Adlı Eserinde Yer Alan Fiilimsilerin Tespiti Ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi" adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi' ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan
Vahit KESKİN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Erol AKSOY

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD Başkanı

Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN

ÖNSÖZ

Başta tez yazım sürecimde bana huzurlu bir çalışma ortamı sağlayan kıymetli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Erol AKSOY olmak üzere kendilerinden hem akademik hem de hayatî meselelerde istifade edebilme şansı bulduğum Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN'a, Dr. Öğr. Üyesi Semih ZEKA'ya, Dr. Öğr. Üyesi Gürkan MORALI'ya, Dr. Öğretim Üyesi Alpaslan GÖZLER'e, Öğr. Gör. Lütfiye GÜVENÇ'e ve eski bölüm sekreterimiz Demet ATICI'ya şükranlarımı sunuyorum.

Tezimin yazım sürecinde yardımlarını esirgemeyen Seher KARAÇAM'a ve Hayriye YURDDAŞ'a teşekkür ederim.

Doğduğum günden bu yana her zaman yanımda olup zor zamanlarımda desteklerini esirgemeyen annem Sevgi KESKİN'e, babam Naci KESKİN'e ve sevgili kardeşim Muhammed Emin'e minnettarım.

Üzerimde büyük emekleri bulunan öğretmenlerim Berna YALÇIN'a, Ezgi KORKMAZ'a ve Fatma Banu YURT'a canıgönülden teşekkür ediyor ve saygılarımı sunuyorum.

Vahit KESKİN

Temmuz 2020, KAYSERİ

MAVİSEL YENER'İN "MAVİ ZAMANLAR" ADLI ESERİNDE YER ALAN FİİLİMSİLERİN TESPİTİ VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Vahit KESKİN

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Temmuz 2020
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Erol AKSOY

ÖZET

Fiilimsiler, dil bilgisi konuları arasında öğrencilerin kavramada zorlandıkları konuların başında gelmektedir. Dil bilgisi kurallarının ezberletilmeden sezdirilerek öğretilmesi önem teşkil etmektedir. Edebi metinlerin, dil bilgisi özellikle fiilimsi öğretiminde kullanılması sezdirerek öğretme hususunda faydalı olacaktır. Sezdirme yöntemi, yapılandırmacı yaklaşımı benimseyen Türkçe öğretim programıyla da uyum göstermektedir.

Türkçe öğretim programının özel amaçlarından biri "Okuduğu, dinlediği/izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve dil bilincine ulaşmalarının, duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanmasıdır." hususudur. Bu amacın 8. sınıf Türkçe öğretim programında yer alan kazanımlardan "Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar" ile bir arada verilmesi edebi metinlerin kullanımı ile mümkündür.

Bu çalışmada Mavisel Yener'in "Mavi Zamanlar" adlı eserinde yer alan fiilimsi gruplarının tahlili yer almaktadır. Çalışmada öncelikle eserde yer alan her bir fiilimsi grubu ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Daha sonra eserde yer alan fiilimsi grupları tespit edilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında ise eserde yer alan sayfa, cümle ve kelime sayısına, incelenmiş olan 2285 adet fiilimsinin oransal dağılımı verilmiş ve edebi metinlerin Türkçe öğretiminde kullanılmasının önemi üzerinde durulmuştur. Öneriler kısmında ise fiilimsi öğretiminin edebi eserlerden yararlanılarak gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmiş, eserde yer alan ve ders kitaplarında kullanılabilecek metinlere ve etkinliklere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fiilimsiler, Mavisel Yener, Mavi Zamanlar,

THE DETERMINATION OF THE VERBALS IN THE BOOK OF MAVİSEL YENER'S MAVİ ZAMANLAR AND EVALUATING THEM IN TERMS OF THE TEACHING TURKISH

Vahit KESKİN

Erciyes University, Institute of Educational Sciences
Master Thesis, July 2020
Supervisor: Assist. Prof. Dr. Erol Aksoy

ABSTRACT

The verbals are the leading topic amongst the other grammar topics that students have difficulty in comprehending. It is crucial to teach grammar rules sensed without being memorized. The use of literary texts in grammar, especially in verbals, teaching will be useful in regard to sensed teaching. Sensing method is adjusting with Turkish curriculum that adopts a constructivist approach.

One of the special objectives of the Turkish curriculum is "To enrich vocabulary by based on what he/she is reading and to enable them to reach language pleasure and language consciousness to develop their feelings and imagination." It is possible with the use of literary texts to achieve this goal together with the acquisition of "Comprehending the functions of verbals" which are among the 8th grade acquisitions by understanding.

In this study, the analysis of the verbal groups in Mavisel Yener's "Mavi Zamanlar" is included. In the study initially, information about each verbal group is appear in. Later, the verbal groups in the book were identified. In the result of this study, the proportional distribution of the 2285 verbals was given according to the total pages, sentences and words in the book and the importance of the use of literary texts in terms of the Turkish Teaching is emphasized. In the suggestions of this study, how it should be the teaching verbals by using literary texts was stated, samples of the book and exercises are given for the use in the textbooks.

Keywords: Gerundials, Mavisel Yener, Mavi Zamanlar,

İÇİNDEKİLER

MAVİSEL YENER'İN "MAVİ ZAMANLAR" ADLI ESERİNDE YER ALAN FİİLİMSİLERİN TESPİTİ VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK..... i

YÖNERGEYE UYGUNLUK.....ii

KABUL VE ONAY..... iii

ÖNSÖZ..... iv

ÖZET..... v

ABSTRACT..... vi

İÇİNDEKİLER.....vii

TABLOLAR LİSTESİ..... x

GİRİŞ.....1

1.1. Problem Durumu.....1

1.2. Problem Cümlesi.....3

1.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....3

1.4. Araştırmanın Kapsamı.....4

GENEL BİLGİLER.....5

2.1. Mavisel Yener.....5

2.2. Mavisel Yener'in Eserleri ve Aldığı Ödüller.....5

2.3. Mavi Zamanlar.....7

2.4. Fiilimsiler.....9

2.4.1. İsim-Fiiller.....9

2.4.2. Sıfat-Fiiller..... 11

2.4.3. Zarf-Fiiller.....14

2.5. Fiilimsilerin Öğretimi ve Mavisel Yener İle İlgili Yapılmış Çalışmalar.....17

YÖNTEM..... 24

3.1. Araştırmanın Modeli.....24

3.2. Çalışma Materyali..... 25

3.3. Verilerin Toplanması.....25

3.4. Verilerin Analiz Edilmesi.....25

3.5. Risk ve Sınırlılıklar.....26

3.6. Geçerlik ve Güvenirlik..... 26

BULGULAR.....27

4.1. "Mavi Zamanlar" Adlı Eserde Yer Alan Fiilimsiler.....27

4.1.1. İsim-Fiiller.....27

4.1.1.1. -mAk.....27

4.1.1.2. -mA.....37

4.1.1.3. -(y)Iş..... 56

4.1.1.4. -(I)m.....59

4.1.2. Sıfat-Fiiller..... 61

4.1.2.1. -DIK İsim.....61

4.1.2.2. -mIş İsim.....72

4.1.2.3. -(y)AcAK İsim.....78

4.1.2.4 -(y)AsI İsim..... 82

4.1.2.5. -(y)An İsim..... 82

4.1.2.6. -(A)r İsim.....107

4.1.2.7. -mAz İsim.....107

4.1.3. Zarf-Fiiller.....108

4.1.3.1. -(y)A..... 108

4.1.3.2. -(y)ArAk.....115

4.1.3.3. -CAsInA.....126

4.1.3.4. -(y)Ip.....127

4.1.3.5. -sA.....145
4.1.3.6. -DIğIndA.....153
4.1.3.7. -DIkçA.....155
4.1.3.8. -mAdAn.....156
4.1.3.9. -(y)IncA.....160
4.1.3.10. -(A)r...-mAz.....163
4.1.3.11. -ken.....164
4.1.4. Eserde Yer Alan Fiilimsilerin Dağılımı.....169
TARTIŞMA – SONUÇ VE ÖNERİLER.....171
5.1. Tartışma-Sonuç.....171
5.2. Öneriler.....173
KAYNAKÇA.....175
EKLER.....181
Ek 1. ÖRNEK METİN - 1.....181
Ek 2. ETKİNLİK - 1.....183
Ek 3. ETKİNLİK - 2.....184
Ek 4. ETKİNLİK - 3.....185
Ek 5. ETKİNLİK - 4.....186
Ek 6. ÖRNEK METİN - 2.....187
Ek 7. ETKİNLİK - 5.....188
Ek 8. ETKİNLİK - 6.....189
ÖZGEÇMİŞ.....190

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Eserde Yer Alan Fiilimsilerin Türlerine Göre Dağılımları.....169

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde çalışmanın problem durumu, problem cümlesi, amacı, önemi, kapsamı ve sınırlılıkları ile ilgili bilgi verilmiş sonrasında ise konu ile ilgili çalışmalara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Dil "İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma" (TDK, 2011, s. 664) şeklinde tanımlanmaktadır. Banguoğlu (2015) dili tanımlarken "Dil insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemidir" (s. 9) der. Aksan (2009) dili tanımlamak için "Dil düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan ögeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir" (s. 55) ifadesini kullanır. Ergin (2013) ise dil için "İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan bir vasıta, kendisine mahsus kuralları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık" (s. 3) tanımını kullanır. Yapılan tanımları incelediğimizde dilin insanlar arasındaki iletişimi sağlayan en etkili yol olduğu görülmektedir.

Anadilde iletişim kurabilme MEB tarafından belirlenmiş sekiz anahtar yetkinlikten birisidir. Anadilde iletişim "Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama; eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır." (MEB, 2019, s. 4) şeklinde tanımlanmıştır. Tanımda da görüldüğü üzere anadili öğretiminin temel dil becerileri üzerinde etkisi bulunmaktadır. İyi bir anadili eğitimi almış olan birey dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini daha etkin kullanacak ve başarıya daha kolay ulaşacaktır.

“Genel olarak, temel dil becerilerinin 5-6 yaşlarına kadar kazanıldığı (dil edinimi), dili ustaca kullanabilme becerilerinin ise 5-6 yaşından sonra gelişmeye başlayıp on yaşına kadar sürdüğü kabul edilmektedir” (Demir & Yapıcı, 2007, s. 179). Okul öncesi dönemde ailesi ve çevresi vasıtasıyla anadilini edinen birey okul sürecinin başlaması ile o dilin kuralları ile tanışmaktadır. “Dil, doğru ve güzel kullanılabildiği ölçüde bireyi zenginleştirip donanımlı kılar” (Dilidüzgün, 2001, s. 244). Göçer (2010) anadilin kuralları öğretilirken “Edebi türlere ait seçkin örneklerin dil eğitiminde pedagojik birer malzeme” (s. 345) olarak kullanılması gerektiğini belirtmektedir. Anadilde donanımlı bireylerin yetiştirilmesi için o dilin çocuk edebiyatı ürünlerinden sistemli bir şekilde faydalanılmalıdır.

> Çocuk edebiyatı, temel kaynağı çocuk ve çocukluk olan; çocuğun algı, ilgi, dikkat, duygu, düşünce ve hayal dünyasına uygun; çocuk bakışını ve çocuk gerçekliğini yansıtan; ölçüde, dilde, düşüncede ve tiplerde çocuğa göre içeriği yalın biçimde içtenlikle gerçekleştiren; çocuğa okuma alışkanlığı kazandırması yanında edebiyat, sanat ve estetik yönden gelişmesine katkı sağlayan, çocuğu duyarlı biçimde yetişkinliğe hazırlayan bir geçiş dönemi edebiyatıdır (Şirin, 2007, s. 16).

Baş (2012) edebiyatın eğitimdeki yerini "Edebiyatsız bir eğitim düşünülemez. Bu yönde çocuk edebiyatının eğitim sürecine katkıları, planlı ve amaçlı bir şekilde yapılandırılmalıdır" (s. 6-7) şeklinde ifade eder. “Edebiyat çocuğu bir takım etkinliklere teşvik eder, ana dilinin gelişmesine katkıda bulunur (Oğuzkan, 2001, s. 5)”. Çocuk edebiyatı ürünlerinden bireyin yazma, konuşma, dinleme ve okuma gibi becerilerinin gelişimi için faydalanılması gerekmektedir. Bu dil becerilerinin yanında dil bilgisi öğretimi de ihmal edilmemelidir. Dil bilgisi kurallarının öğretimi sürecinde çocuk edebiyatı ürünlerinin sağlayacağı faydalar göz ardı edilmemelidir.

“Türkçe öğretiminin amaçlarından birisi temel dilbilgisi kurallarının kavratılmasıdır. Dilbilgisi kurallarının kavranışı, öğrencilerin doğru konuşma, okuma ve yazma becerileri ve alışkanlığı kazanmalarında önemli ölçüde yardımcı olur” (Kavcar, Oğuzkan & Sever, 2004, s. 8). Öğrencilerin dil bilgisi kurallarını ezberden uzak bir şekilde kavramaları için alternatif yollara başvurulmalıdır. Bu yollardan birisi dil bilgisi öğretiminde çocuk edebiyatı türlerinden faydalanmaktır.

Türk dil bilgisinin konularından biri de fiilimsilerdir. Korkmaz (2009) fiilimsileri “Çekimsiz fiiller bir oluş, bir kılış ve bir durum bildirdikleri, olumlu ve olumsuz

biçimleri yapılabildiği, bir türü zaman gösteren ekler de alabildiği için bu yönleri ile de ad sınıfına girerler" (s. 863) şeklinde tanımlamaktadır. Fiilimsiler Türk dil bilgisi içerisinde önemli bir yere sahiptirler. Madan ve Eğilmez (2017) fiilimsilerin önemini "Fiilimsi yapıları doğru anlaşılabildiği zaman Türkçe de iyi anlaşılabilir. Bu nedenle fiilimsilerin dil bilgisi öğretimindeki yeri önemlidir" (s. 5) sözleriyle ifade etmektedirler.

Bu düşüncelerden yola çıkarak çalışmada Türk çocuk edebiyatının önemli isimlerinden Mavisel Yener'in "Mavi Zamanlar" adlı çocuk romanında yer alan fiilimsiler tespit edilmiş ve Türkçe öğretimi bakımından önemi ortaya konmaya çalışılmıştır.

1.2. Problem Cümlesi

Araştırmanın ana problemini "Mavisel Yener'in 'Mavi Zamanlar' adlı eserinde hangi fiilimsi türleri ne sıklıkta kullanılmıştır?" cümlesi oluşturmaktadır. Ana problem cümlesinin alt problemi ise "Mavisel Yener'in 'Mavi Zamanlar' adlı eserinde yer alan fiilimsilerin Türkçe öğretimine katkıları nelerdir?" sorusudur.

1.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Türk dil bilgisinin konularından olan fiilimsiler, dile anlatım gücü kazandırması, anlatıma kıvraklık katması, düşüncelerin kısa yoldan aktarılmasını sağlaması ve gereksiz tekrarları önleyerek cümleleri birbirine bağlaması yönlerinden önemli bir yere sahiptirler.

Calp (2001) fiilimsilerin öğrencilerin kavramada zorlandıkları dil bilgisi konuları içerisinde yer aldığını belirtmektedir. Erdem (2008) hem öğretmenlerin öğretmekte sıkıntı yaşadığı hem de öğrencilerin kavramada zorlandığı dil bilgisi konuları içerisinde fiilimsilere yer verir. Güney, Aytan ve Özer (2012) ise öğretmenlerin fiilimsileri öğrencilerine kavratmada sıkıntı yaşadıkları başlıca dil bilgisi konuları içerisinde gördüklerini işaret etmektedir. Balyemez (2017) çalışmasında Türkçe öğretmenlerinin fiilimsiler ile ilgili bilgi eksikliklerine ve kavram yanılgılarına değinmiştir. Çalışmalara bakıldığında değişen yıllara rağmen fiilimsilerin öğretimi konusunda devam etmekte olan bir sorun görülmektedir. Bu sorunun çözümü için fiilimsilerin davranışçı yaklaşımdan uzak bir şekilde kavratılmaları adına farklı yöntemlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu ihtiyacın giderilmesine bir alternatif sunabilmek için çalışmada çocuk edebiyatı alanında eserler veren Mavisel Yener'in "Mavi Zamanlar" adlı eserinde yer alan fiilimsiler tespit edilmiş ve Türkçe öğretiminde bu fiilimsilerden nasıl faydalanılabileceği belirtilmiştir.

1.4. Araştırmanın Kapsamı

Mavisel Yener'in "Mavi Zamanlar" adlı eserinde yer alan fiilimsilerin tespiti ve Türkçe öğretimi bakımından değerlendirilmesi araştırmanın kapsamını oluşturmaktadır.

BÖLÜM II

GENEL BİLGİLER

2.1. Mavisel Yener

> 1984'te Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinden mezun oldu. Edebiyatın farklı türlerinde yüze yakın kitabı var. Hayatını çocuk ve gençlik edebiyatına adayarak nitelikli eserler kazandırmayı hedefledi. Öykü, masal ve şiirleri ilköğretim ders kitaplarında yer aldı. Eserleri, T.C. Kültür Bakanlığı TEDA projesi kapsamında başka dillere de çevrildi (Yener, 2016, s. 5).

2.2. Mavisel Yener'in Eserleri ve Aldığı Ödüller

Yazar, 20 yılı aşkın bir süredir devamlı olarak eser üretmektedir. Eserleri şunlardır:

Kar Sesi (2000), Çorap Canavarı (2001), Mavi Zamanlar (2003), Önce Çocuklar Düşledi (2004), Kızlar Sünnet Olur Mu (2004), Derin Yırtmaç (2004), Evinden Kaçan Masal (2005), Denizin Büyüsü (2005), Mavi Elma (2005), Vampir Öyküsü (2005), Kuş Uçtu Şiir Kaldı (2005), Şiirimi Kedi Kaptı (2005), Ay Kaç Yaşında (2006), Çikolata Zamanı (2006), Üşengeç (2006), Zeki'nin Zekâsı Kaçtı (2006), Zaman Torbası (2007), Kırmızı Şemsiye (2007), Mustafa Kemal'in Kayıp Seslerinin İzinde (2007), Kaç Güneş Var (2008), Mavi Ay (2008), Sihirli Masallar (2009), Öğretmen Neden Çıldırdı (2009), Hayaletten Mektuplar (2009), Dinozorla Kahvaltı (2009), Sırsayar (2009), Komik Şiirler (2010), Şiir Saldım Gökyüzüne (2011), Kedi Ted'in Serüvenleri (2011), Mavi Masallar Dizisi/İlk Okuma Dizisi (2011), Gitme Dönmezsin (2011), Şaşkın Şiirler (2011), Kayıp Kitaplıktaki İskelet (2011), Kayıp Kitaplıktaki İskelet 2 - Yaşayan Ölüler (2011), Kayıp Kitaplıktaki İskelet 3 - Fare Sarayı (2011), Çılgınlar Sınıfı 1 / Korsan Takımı (2011), Çılgınlar Sınıfı 2 / Çıldıran Kasaba (2011), Çılgınlar Sınıfı 3 / Dinozor Takımı (2011), Çılgınlar Sınıfı 4 / Sırlar Takımı (2011), Elma Şekeri Ülkesi (2012), Gölgeler Islanmaz (2013), Balığım Şiir Yazdı (2013), Öykü Yazmayı Seviyorum (2014), Hastanede Şenlik Var (2014), Eğlenceli Şeyler Kitabı (2014), Zıplayan Şiirler (2014), Dolunay Dedektifleri 1 - İz Peşinde(2014), Dolunay Dedektifleri 2 - Dehşet

Mektuplar (2014), Dolunay Dedektifleri 3 - Mumya Dükkanı (2014), Dolunay Dedektifleri 4 - Korkunç Satranç (2014), Dolunay Dedektifleri 5 - Ölüler Ormanı (2014), Dolunay Dedektifleri 6 - Yarasa Yarışları (2014), Haylaz Pati 1 - Haylaz Köpek Pati (2014), Haylaz Pati 2 - Kremalı Köpek Gofreti (2014), Haylaz Pati 3 - Flüt Çalan Köpek (2014), Haylaz Pati 4 - Korkunç Gölge (2014), Haylaz Pati 5 - Öğretmen Sınıfa Ne Getirdi? (2014), Karamelli Akide Şekeri (2015), Çılgınlar Sınıfı 4 / Atlantis Takımı (2015), Bu Ne Biçim Armağan (2015), Bu Ne Biçim Sunum (2015), Gıdıklanan Kitap (2015), Şakacı Kitap (2015), Pasaklılar - Tehlikeli Maymun (2015), Palyaço Okulu Dizisi/İlk Okuma (2016), Pasaklılar - Timsah Havuzu (2016), Bu Ne Biçim Yarışma (2016), Armut Kafa Ailesinin Serüvenleri (2016), Uçan Nine (2016), Mimi'nin Serüvenleri Serisi - 2016, Uçan Şiirler (2017), Şiir Atölyesi (2017), Küçük Prens - Şiirsel Metin (2017), Öykü Atölyesi (2017), Bu Ne Biçim Kardeş (2017), Kedi Sevenler Buraya Toplansın (2017), Oyun Sevenler Şapka Taksın (2017), Şiir Sevenler Parmak Kaldırsın (2017), Küçük Kara Balık - Şiirsel Metin (2017), Öğretmenim Atatürk (2017), Pasaklılar - Şapşal Baykuş (2017), Dans Sevenler Ayağa Fırlasın (2018), Masal Sevenler Bulutlara Baksın (2018), Resim Sevenler Eğlenceye Katılsın (2018), Patlamış Mısır Sevenler Sinemaya Koşsun (2018), Atatürk'ü Tanıyalım (2018), Atatürk'ün Doğa Sevgisi (2018), Atatürk'ün Hayvan Sevgisi (2018), Kahraman Türk Kadınları (2019), Pijamalı Masal(2019), Kedi Masalı (2019), Kuş Masalı (2019), Gezginler Okulu (2019), Masal Atölyesi (2019), Tembel Teneke Acaba Nerede? (2019), Uçan Dede (2020), Hayvanlar Dünyasının Sırları (2020).

Mavisel Yener'in aldığı ödüller şunlardır:

2000 Bu Yayınevi Çocuk Mizahı Öyküleri 3'üncülük Ödülü (Üşengeç)
2000 TÖMER – Anadili 2000'e Öyküler Yarışması Ödülü (Su Yeşili)
2001 Bu Yayınevi Çocuk Romanı Yarışması 1'incilik Ödülü (Kayıp Seslerin İzinde)
2002 Ömer Seyfettin Öykü 1'incilik ödülü
2002 Samim Kocagöz Öykü 1'incilik ödülü
2003 TUDEM Çocuk Romanı Yarışması 1'incilik ödülü (Mavi Zamanlar)
2004 Çocuk Edebiyatçıları Birliği Yılın Çocuk Şiiri Kitabı ödülü (Mavi Ay)
2005 Abdullah Baştürk İşçi Öyküleri Yarışması 2'ncilik Ödülü
2005 ÇGYD Yılın En İyi Resimli Kitap ve Tasarım Ödülü (Denizin Büyüsü)
2008 ÇGYD Tasarım Özendirme Ödülü (Kırmızı Şemsiye)

2012 Çamlaraltı Koleji Cumhuriyete Sahip Çıkanlar Ödülü
2015 ÇGYD Yılın Kitabı Tasarım Ödülü (Reçelli Şiirler)
2015 Uluslararası Found In Translation Seçkisi Ödülü (Kayıp Kitaplıktaki İskelet)
2016 Proverse Poetry Antoloji Yarışması 1'inciliği (Questions to the Rock)
2017 Kocaeli Yüksek Öğrenim Vakfı Çocuk Edebiyat Ödülü (Sanata İlk Adım Dizisi)
2017 Scholastic Picture Book Award - Türkiye'den, Kısa Liste'ye giren ilk resimli kitap (The Flyıng Grandpa)
2018 H.C. Andersen Uluslar Arası Çocuk Edebiyatı Ödülü Türkiye Adayı

2.3. Mavi Zamanlar

"Mavi Zamanlar" 2003 yılında Mavisel Yener tarafından yayımlandı. Eserin yazılma amaçlarından biri su altında kalma tehlikesi yaşayan Alyanoi Antik Kenti'ne dikkat çekmekti. Eser, bilim-kurgu ve macera türünde olup Türk çocuk edebiyatında bu alanın önde gelen eserlerinden biri olarak kabul görmektedir. Eser 2003 yılında TUDEM Çocuk Romanı Yarışması 1'incilik ödülünü kazanmıştır. Yazarın eserinde hedeflediği kitle 12-15 yaş aralığıdır. Bu bilgiler göz önüne alındığında eserin çalışma konusu olarak seçilmesine karar verilmiştir.

"Mavi Zamanlar" adlı eserin özeti şu şekildedir:

Bircе evinin yakınındaki sahafa gider ve eski kitaplarını vererek yeni kitaplarla evine döner. Bircе'nin yazdığı bir öykü, ilköğretim okulları arasında yapılan bir yarışmada ödül alır. Yarışmadan kazandığı ödül arkeolojik bir kazı alanı olan Alyanoi'de bir haftalık tatildir. Tatil bavulunu hazırlayan Bircе, sahaftan aldığı "Gizli Geçitleri Bulmanın Yolları" adlı masal kitabı da yanına alır. Dolunay Masalcısı'nın masalını anlatan bu kırmızı kapaklı kitabı okurken, kitapta yazılmış masalla şimdiki zaman arasında inanılmaz geçişler bulur. Bircе, Alyanoi'de yaşıtları Gilman, Işıl, Sevilay ve Aktan'la tanışır.

Alyanoi kazı bölgesi, iki tarafında barajlar inşa edilmesinden ötürü sular altında kalacaktır; bu sebepten ötürü, bir grup arkeolog, restoratör, mimar ve fotoğrafçı, binlerce yıllık tarihin sular altında kalmasını engellemek adına olabildiğince tarihi eseri kurtarmaya çalışmaktadır. Bircе, Işıl, Sevilay ve Aktan bu kazı alanında misafir olacak,

yapılan kazıları ve yenileme çalışmalarını izleyecek, on binlerce yıllık Alyanoi tarihinin kalıntılarının kurtarılışına tanık olacaklardır.

Tatillerinin ilk günlerinde Sevilay hastalanır ve evine dönmek zorunda kalır. Birce'nin eline geçtiği günden beri merakla okuduğu "Gizli Geçitleri Bulmanın Yolları " adlı masal kitabında yazılanlar olduğu gibi karşısına çıkmaya başlayınca çok şaşırır. Masal kitabında yer alan şifreleri yalnız başına çözemeyeceğini anladığında kitabın sırrını Gilman ile paylaşır. Birce ve Gilman her ne kadar bu sırrı kendilerine saklamaya çalışsalar da olaylar gelişir ve Işıl ile Aktan da ekibe dâhil olurlar. Hepsi birlikte Dolunay Masalcısı'nın ve dünya güzeli su perisinin gizemini çözmeye çalışırlar.

Işıl ve Birce kazı ekibinden habersiz su perisini bulma ümidiyle gizli geçide girerler. Ama Işıl korktuğu için çok geçmeden geri çıkarlar. Yeraltındayken gördükleri Birce'yi daha da meraklandırır. Çünkü devasa bir yer altı şehriyle karşılarına çıkmıştır.

Çocuklar su perisinin ve Dolunay Masalcısı'nın sırrını çözmek için kafa yorarken İbrahim, Reşat, Necip ve Tony de su perisine ulaşarak dünyanın manyetik dengesini değiştirmek ve Mısır'a su kaynakları sağlama planları yapmaktadırlar. Ellerinde el yazması bir harita bulunmaktadır ve bu haritaya göre dünyanın manyetik alanını kontrol eden dört büyük kristal dört ayrı bölgede bulunmaktadır. Kristallerden üç tanesi okyanuslarda bir tanesi de Türkiye'dedir. Türkiye'deki kristal ise Alyanoi de bulunmaktadır. İbrahim ve ekibinin amaçları bu kristalin yerini tespit edip kristalin konumunu değiştirerek Mısır'ın su zengini bir şehir haline getirmektir. Kendilerine yardımcı olmaları için kazı sahasında çalışan Selahattin ve Hamit'i gömülü hazine vaatleriyle kandırarak yanlarına çekerler

İbrahim ve Selahattin'in Hamit gözcülüğünde gizlice yer altı şehrine indiği akşam, Birce, Gilman ve Işıl da geçide girerler. Saatler süren yolculuğun ardından İbrahim gizli geçitteki su perisini bulur. Kristali yerinden oynatmaya çalışırken gerekli şifreyi bilmediği için etrafını kaynar sular basar ve tüm vücudu yanar. Bu arada masal kitabındaki şifreleri çözen çocuklar kendilerine yol gösteren ışık taşını su perisine atarak kaynar suların çekilmesini sağlarlar ve İbrahim'le Selahattin'i kurtarırlar. Hep beraber dehlizden çıkarlar ve o gece olanlardan kimseye söz etmeme kararı alırlar.

Yıllar sonra Birce'nin kızı Perisu o bölgeye geziye gelir. Allianoi'yi bu kez çocuklara tanıtan Gilman'dır. O da artık bir arkeolog olmuştur. Kızıyla Birce'ye İbrahim'in yazdığı efsanelerden bir tane satın alarak gönderir.

2.4. Fiilimsiler

Fiilimsi, Türkçe Sözlükte (2011) "Fiilden türetilen, olumsuzu yapılabilen mastar, sıfat-fiil, zarf-fiil vb. türleri bulunan ad, eylemsi" (s. 874) olarak tanımlanır. Fiilimsiler verilmesi hedeflenen düşünceyi daha kısa ve daha etkili bir yolla anlatan tam anlamıyla fiil olmasa da hareket ifade edebilen sözcüklerdir.

Fiilimsiler tanımlanırken dil bilgisi kitaplarında yapılmış olan tanımlara da değinilmelidir:

Banguoğlu (2015) filimsi tanımını "Fiilin isimleşmiş şekilleri sayılan yatık fiiller fiil kişi ekleri almazlar (fakat ad olarak iyelik ekleri alanları vardır) ve ancak tamamlanmamış bir yargıya yüklem olurlar" (s. 419) şeklinde yapar. Hatiboğlu (1982) "Olumsuzu yapılan, tümleç alan, fakat eylem çekimine girmemiş bulunan sözcük" (s. 54) tanımıyla fiilimsileri ifade eder. Ediskun (1999) "Bir eylem adı oldukları için isim; bir ismi niteledikleri için sıfat; iki cümleciği birbirine bağladıkları için bağlaç olan; özne, nesne, tümleç aldıkları için de cümlede yüklem görevinde bulunan kelimelere fiilimsi denir" (s. 246) açıklamasını yapar. Hengirmen (1999) fiilimsiler için "Eylemden türeyen, tümleç alan, olumsuzu yapılan, eylem çekimine girmeyen sözcüklere fiilimsi denir" (s. 117) tanımını kullanır. Bayraktar (2018) ise fiilimsinin tanımı yaparken "Fiilimsiler dile anlatım gücü zenginliği ve kıvraklık sağlamanın yanında anlatılmak isteneni kısa yoldan anlatma olanağı sağlayan, yancümle kurabilen, bağlaçların yerine geçebilen dil bilgisel unsurlardır" (s. 3) ifadelerini kullanır.

Fiilimsiler için yapılan tanımlar incelendiğinde tanımlar arasında zaman farkları olmasına rağmen ortak bir fiilimsi tanımında anlaşılamadığı ve konunun halen tartışmaya açık olduğu görülmektedir. Genel bir ayrımla fiilimsiler, isim fiil, sıfat fiil ve zarf fiil olarak üç alt başlıkta incelenebilirler.

2.4.1. İsim-fiiller

Topaloğlu (1989) sözlük çalışmasında isim-fiil için “Fiilin şahsa ve zamana bağlı olmayan, yalnızca kılış veya oluş bildiren isim şekli” (s. 79) tanımını kullanır. Vardar (2002) sözlüğünde isim-fiilleri “Başlıca işlevi, eylemin belirttiği oluşu göstermek olan ad özellikli eylemsi” (s. 98) şeklinde tanımlar. Korkmaz (2009) isim-fiiller için “Ad-fiiller, fiil kök ve gövdelerinin karşıladıkları oluş, kılış ve durumları; şahıs ve zamana bağlı olmadan gösteren fiil adlarıdır. Daha açık bir anlatımla, bunlar, fiildeki oluş, kılış ve durumların adlarını bildirirler” (s. 864) tanımını yapar. Bayraktar (2018) isim-fiilleri tanımlarken “Türkiye Türkçesinde; fiillere (-mAk), (-(y)Iş), (-mA) ekleri getirilerek yapılan ve fiillerin adını gösteren dil bilgisel yapılara isim-fiil denir” (s. 7) ifadesini kullanır.

İsim-fiiller 4 ek ile yapılırlar. Bunlar: -mAk, -mA, -(y)Iş ve -(I)m ekleridir ancak Yılmaz (2009) -mAk ekinin geniş hali -mAklIk ekinden de bahseder. Bu ek günümüzdeki kullanımı çok seyrektir.

İsim-fiil eklerinin görevlerini şu şekilde sıralanabilir:

> 1) Mastarlar hareket isimleridir.
>
> 2) Zaman Kavramı taşımazlar.
>
> 3) Çekimli fiiller gibi şahıs ekleri almazlar
>
> 4) İsim oldukları için iyelik ekleri de dâhil, bütün isim çekim eklerini alabilirler.
>
> 5) Cümlelerde özne, nesne, tümleç olabilirler.
>
> 6) İsimler gibi ek fiille cümlede yüklem olabilirler.
>
> 7) Diğer fiilimsiler gibi yan cümlede yüklem olarak, özne, nesne, tümleç alabilirler.
>
> 8) Zaman kavramı taşımaksızın bir ismi hareket vasfıyla nitelendirebilirler.
>
> 9) Bazen kalıplaşma yoluyla yeni kelimeler oluşturdukları için, yapım ekleriyle benzerlik gösterebilirler (Üstüner, 2000, s.10-11).

Ergin (2013) -mAk ekinin görevini "Fonksiyonu fiillerin hareket isimlerini yapmaktır" (s. 185) şeklinde ifade eder. Korkmaz'a (2009) göre ise "-mAk ad-fiilinin asıl görevi, fiilleri adlandırmaktır" (s. 864). Eker (2015) "-mAk eli alan kelimeler belirli bir nesne ya da olguyu gösteren kalıcı isimler haline dönüşebilir: çak**mak**, ek**mek**, ye**mek**, il**mek**" (s. 328) diyerek -mAk ekinin kalıcı isim yapma görevine dikkat çekmiştir.

Korkmaz (2009) -mA eki için "Osmanlı gramerlerinde hafif mastar (masdar-ı muhaffef) diye adlandırılan -mA'lı ad-fiil, yapıca bir ünlüden ibaret ad çekimi ekleriyle genişletilmiş -mAk hareket adındaki son ses -k'sinin ünlüler arasında yumuşayıp kaybolmasından oluşmuş görünüyor" (s. 882) der. Banguoğlu (2015) ekin oluşumu ve kullanım alanı için "-mAk isim-fiil ekinde k sesinin kaybolmasından oluşmuş olan bu ek Türkiye Türkçesinde diğer isim-fiil eklerine oranla daha geniş bir kullanıma sahiptir" (s. 421) der. Ergin (2013) -mA ekinin fonksiyonunu iş isimleri yapmak olarak belirtir ve -mAk ekinin oluşturduğu isim-fiillerden daha kuvvetli adlar oluşturduğunu ifade eder. Korkmaz (2018) -Ma eki için "Kalıplaşarak adî isimler türetilebilecek bir ek haline gelme özelliği -mak / -mek'ten daha kuvvetlidir" (s. 55) diyerek ekin kalıcı ad türetme yönüne dikkat çeker.

Bayraktar (2018) -(y)Iş eki için "Fiillerin tarzını gösteren bu isim-fiil eki hareket ve oluş isimleri türetir" (s. 32) der. Banguoğlu (2015) -(y)Iş ekinin kılış adı oluşturmada, bilhassa kılışın tarzını belirtmede kullanıldığını söyler. Korkmaz (2018) -(y)Iş ekinin kalıplaşmış isim yapma yönünü "Fiilden hareket ve iş isimleri yapan bu ek, kalıplaşma yolu ile bahis konusu özelliğini kaybedip, daha çok soyut kavram ifade eden bir takım nesne isimleri meydana getirmiştir" (s. 55-56) şeklinde ifade eder.

Korkmaz (2009) -m ekiyle kurulan isimlerin yapılan bir işin adını tuttuğunu ve o işin kapsam genişliğini taşıdığını belirtir. Ergin (2013) ise -(I)m eki için "Başlıca fonksiyonu fiille ilgili bir hâl, durum, iş ifade etmek olup o işle ilgili, o işten doğan varlık, eşya, âlet, yer v.s. gibi çeşitli isimler de yapar" (s. 188) der. -(I)m eki geçmişte isim-fiil eki olarak kullanılmış lakin zamanla kalıplaştırma görevi üstlenmeye başlamıştır.

2.4.2. Sıfat-fiiller

Sıfat-fiil yerine partisip terimini kullanan Ergin (2012) “Partisipler nesnelerin vasıflarını karşılayan fiil şekilleridir” (s. 333) tanımını kullanır. Hengirmen (1999) sıfat-fiilleri ortaç başlığı altında “Eylemin sıfat olarak kullanılan biçimi” (s. 288) olarak tanımlar. Üstüner (2000) sıfat fiillerin asli vazifelerinin isimleri zaman anlamı taşıyan hareket özelliğiyle nitelemek olduğunu ifade eder. Bilgegil (1984) sıfat-fiilleri “Eylem kavramı taşıdıkları halde, çekilme kabiliyetinden mahrum olan, yan cümleciklerde yüklem görevi alabilen niteleyici kelimelere sıfat-fiil denir” (s. 197) şeklinde tanımlar.

Üstüner (2000) sıfat-fiillerin özelliklerini şöyle sıralar:

1) Fiillerin cümlede isim olarak kullanılmasını sağlarlar.

2) Zaman ve hareket anlamı barındırırlar.

3) İsim çekim eklerinin hepsini alabilirler.

4) Cümlede sıfat görevi üstlenirler.

5) Girişik-birleşik cümlelerde yan cümlenin yüklemi görevini üstlenebilir.

6) Yardımcı fiiller aracılığıyla yüklem olabilirler.

7) Edatlara bağlanmak yoluyla zarf görevi üstlenebilirler.

8) Kalıplaşma yoluyla kalıcı isim üretebilirler.

9) Hal ekleri ile kalıplaşarak zarf-fiile dönüşebilirler.

10) Sıfat-fiil eklerinin çoğunluğu zaman geçtikçe kip ekine dönüşmüştür.

11) İçinde yer aldıkları isim tamlamalarını sıfat haline getirebilirler.

Sıfat-fiilleri bildirdikleri zamanlara göre 3 gruba ayırmak mümkündür. Bunlar:

1) Geçmiş Zamanı İfade Eden Sıfat-Fiil Ekleri

2) Gelecek Zamanı İfade Eden Sıfat-Fiil Ekleri

3) Geniş Zamanı İfade Eden Sıfat-Fiil Ekleri

Geçmiş zamanı ifade eden sıfat-fiil ekleri -DIK ve mIş ekleridir. Bu eklerin menfileri ise kendilerinden önce -mA- olumsuzluk eki getirilerek yapılır.

İlker (1997) "Bu eke geçmiş zaman sıfat-fiili denmesinin sebebi, vasfı olduğu şahıs, nesne bir kavramla ilgili ola hareketin ve tarzın, ondan önceki bir geçmişte tamamlanmış ve bitmiş olmasıdır" (s. 143) diyerek ekin mahiyetini açıklar. Bayraktar (2018) -DIK eki için en sık kullanılan sıfat-fiil eklerinden biri olduğunu ve geçmiş zaman anlamı verdiğini ve Orhon Türkçesinden Türkiye Türkçesine kadar aktif bir şekilde kullanıldığını söyler. -DIK eki "Çok çeşitli görevlerde kullanıldığı için, Anadolu ağızlarında en çok görülen, en işlek sıfat-fiil ekidir" (Üstüner, 2000, s. 94). Korkmaz (2018) "Sıfat-fiil olarak Türkçenin her devrinde ve her lehçesinde işlek olan bu ek, somut ve soyut anlamlı bazı adlar da meydana getirmiştir" (s. 47) ifadesini kullanarak ekin kalıplaşmış isim yapma yönünü vurgular.

Bayraktar (2018) -mIş ekinin geçmiş zaman anlamı verdiğini ve en fazla kullanılan ikinci ek olduğunu belirtir. Korkmaz (2009) -mIş ekini "-mIş ekiyle kurulan sıfat-fiile sıfat, geçici ad, kalıcı ad ve zarf görevleri yüklenmiştir. Ancak, her türlü fiil kök ve gövdelerine gelebilen bu ek, -mIş ekiyle kurulmuş çekimli fiillerde olduğu gibi 'duyulan' veya 'sonradan fark edilen' işlevi görmez" (s. 923) şeklinde tanımlar. Korkmaz (2018) -mIş ekinin kalıplaşmış ad oluşturmada zayıf bir ek olduğunu ve pek fazla örneği olmadığını ifade eder.

Gelecek zamanı ifade eden sıfat-fiil ekleri -(y)AcAK ve -(y)AsI ekleridir. Bu eklerin menfileri ise kendilerinden önce -mA- olumsuzluk eki getirilerek yapılır.

Korkmaz (2009) "Birleşik bir ek yapısında olan ve her türlü fiil kök ve gövdelerine gelebilen -AcAK eki, gerçekleşmesi gelecek zamana yönelmiş geçici sıfatlar ve geçici hareket adları kurar" (s. 966) diyerek ekin tanımını yapar. Ergin (2013) ise -(y)AcAK ekinin gelecek zaman ifadesi taşıdığını ve en çok kullanılan partisip eklerinden biri olduğunu ifade eder. Ekin menfisi -mA olumsuzluk eki ile yapılır. Ayrıca kalıplaşmış ad yaptığı durumlara da rastlanmaktadır.

Hatiboğlu (1982) "-AsI ekiyle kurulmuş ve yönelme hâli ekiyle kalıplaşmış şekiller zaman zarfı veya durum zarfı olarak kullanılırlar" (s. 33) diyerek -(y)AsI ekini tanımlar. Korkmaz (2009) ise ekin Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait olduğunu, o dönemde

oldukça işlek olarak kullanıldığını lakin günümüzde kullanım alanının daraldığını ifade eder. Korkmaz (2018) diğer bir eserinde -(y)AsI ekinin nadiren de olsa kalıplaşmaya uğradığını Türkiye Türkçesinde ve Anadolu ağızlarında bu kalıpların halen devam ettiğini belirtir.

Geniş zamanı ifade eden sıfat-fiil ekleri -(y)An, -(A)r ve -z ekleridir.

Korkmaz (2009) -(y)An ekinin Eski Türkçede yer alan -Gan isim-fiilindeki ön ses G-'sinin düşmesi sonucu ortaya çıktığını ifade eder. Ergin (2013) -(y)An ekinin geniş zaman partisipleri içerisinde en çok kullanılan ek olduğunu ve ekin şekil ile zaman eki vazifesi almadan yalnızca partisip olarak kaldığını belirtir. Bayraktar (2018) "Türkiye Türkçesinde eklendiği fiillere geniş zaman anlamı veren bu sıfat-fiil, Türkiye Türkçesinde de sıklıkla kullanılan eklerden biridir. -an/-en biçimlerinin dışında kullanımı yoktur" (s. 57) der.

Üstüner (2000) -(A)r eki için "Eski Türkçe devresinden beri bütün Türk lehçelerinde kullanılan geniş zaman sıfat-fiil ekidir" (s. 160) der. Korkmaz (2009) -(A)r eki için "Eklendiği fiili bir şahsın veya bir nesnenin vasfı durumuna sokan bu sıfat-fiilin zaman kapsamı şimdiki zamandan gelecek zamana uzanan bir genişliktedir" (s. 950) tanımını yapar. Korkmaz (2018) -(A)r ekinin sahip olduğu bu özellikten ötürü kolayca kalıplaşabilen bir ek olduğuna dikkat çeker.

-mAz sıfat fiil eki Ergin'e (2013) göre -mA- olumsuzluk eki ile -z partisip ekinin birleşmesinden ortaya çıkmıştır. Korkmaz (2009) ise -mAz eki için "-r, -Ar, -Ir /-Ur sıfat-fiil eklerinin olumsuz biçimi olan -mAz eki de birleştiği fiilde süreklilik gösteren bir sıfat-fiil türüdür. Ekteki süreklilik, şimdiki ve gelecek zamanı kaplar niteliktedir. En çok da hareket bildiren geçici sıfatlar türetir" (s. 98) ifadelerini kullanır. Üstüner (2000) ekin görevi için "Geniş zaman sıfat-fiil ekinin olumsuz sekli -mAz, daha çok sıfat olarak kullanılan sıfat-fiiller türetir" (s. 166) der.

2.4.3. Zarf-fiiller

Türkçe Sözlükte (2011) zarf-fiil için "Zarf olarak kullanılan fiil soyundan kelime, ulaç, durum ulacı, bağ-fiil, sıla sıygası" (s. 2645) tanımı yapılmıştır. Aksan, Atabay, Kutluk ve Özel (1983) zarf-fiiller için "Eylemsilerin bir başka bölüğünü, ulaçlar oluşturur.

Türkiye Türkçesinde, eylemden türeyen, ancak tümce içinde çoğunlukla belirteç görevini yapan sözcüklere ulaç denir" ifadesini kullanır. Hengirmen (1999) zarf-fiili "Eylemden türeyen ve belirteç görevi yapan sözcük" (s. 370) şeklinde açıklar. Korkmaz (2009) "Zarf-fiiller, fiillerin zarf görevi yapan yardımcılarıdır" (s. 983) tanımını yapar. Üstüner (2000) zarf fiillerin yüklemin hareketini çeşitli yönlerden sınırlandırdığını ya da açıkladığını belirtip yalın hallerinden ötürü de tanınmalarının kolay olduğunu söyler.

Eserde yer alan zarf-fiil ekleri 5 başlık altında incelenebilir. Bunlar:

1) Hâl (durum) ifade eden zarf-fiil ekleri

2) Karşılaştırma ifade eden zarf-fiil ekleri

3) Bağlama ifade eden zarf-fiil ekleri

4) Şart ifade eden zarf-fiil ekleri

5) Zaman ifade eden zarf-fiil ekleri

Eserde yer alıp hâl (durum) ifade eden zarf-fiil ekleri -(y)A ve -(y)ArAk ekleridir.

-(y)A zarf-fiil ekinin kapsamı üzerine Korkmaz şu ifadeleri kullanır:

> -(y)A ekiyle kurulan zarf-fiil, Eski Anadolu Türkçesinde hem tek başına hem de tekrarlanarak kullanıldığı halde, Türkiye Türkçesine uzanan tarihi gelişme süresinde tek başına kullanılış gittikçe zayıflamış, belirli bazı şekillerde kalmıştır. Buna karşılık -(y)A .. . -(y)A biçimde üst üste tekrarlanan şekiller yaygınlaşmış ve Türkiye Türkçesinin ünlü ile kurulan kurallı zarf-fiilini oluşturmuştur (Korkmaz, 2009, s. 984).

Bayraktar (2018) "Eklendiği fiilin ön ya da art ünlülü olmasına göre -a/-e biçimlerinden biri olarak eklenen bu zarf fiil eki, eklendiği fiili cümlenin yüklemine bağlar. Eklendiği fiil yüklemin tarzını bildirir" (s. 158) diyerek -(y)A ekini tanımlar. Ergin (2013) -(y)A ekinin ikilemeler oluşturup bu ikilemelerin zarf görevi üstlenmesine vesile olduğunu belirtir.

Ergin (2013) -(y)ArAk ekinin en yaygın kullanıma sahip gerundium eklerinden biri olduğunu belirtir. Bayraktar'a (2018) göre -(y)ArAk eki "İki fiili birbirine bağlarken yüklemin tarzını bildirir" (s. 208). Gencan (1979) -(y)ArAk ekini "-erek'li durum

ulaçları -kurdukları önermelerle birlikte- kendilerinden sonra gelen eylemlerin ya da eylemsilerin ne durumda, ne zamanda yapıldıklarını gösteren birer tümleyici, durum belirtici olur" (s. 393) şeklinde tanımlar.

Eserde yer alıp karşılaştırma ifade eden zarf-fiil eki -cAsInA ekidir.

Korkmaz (2009) -cAsInA ekin mahiyetini "Ekin türettiği zarf-fiil, bağlı bulunduğu fiildeki hareketin tarzını bildirir. Bu tarz bildirme, benzetmeye ya da farazi karşılaştırmaya dayanan ve asıl fiille aynı zamanda gerçekleşen bir kılışa dayanır" (s. 76) şeklinde ifade eder.

Bağlama zarf-fiil eki -(y)Ip ekidir.

Gencan (1979) -(y)Ip ekini "Bu ulaçlar, özneleriyle kipleri ve çekimleri eşit olan eylemleri, eylemsileri birbirine bağlamaya yatar. Onun için -ip yapılı ulaçlar, kendilerinden sonra gelen yüklemlerle düzendeştir" (s. 390) diyerek tanımlar. Banguoğlu (2015) ise "-Ip / -Up zarf-fiil eki iki kılışın birbiri ardınca veya aynı zamanda gerçekleştiğini gösterir. Bu zaman yakınlığı bazen iki fiilde bir tek kılışın sürekliliği anlatımını yaratır" (s. 429) ifadelerini kullanır.

Şart ifade eden zarf-fiil eki -sA ekidir.

Korkmaz (2009) "Eski Türkçedeki -sAr ekinden gelişmiş olan -sA eki, bilindiği gibi şart kipi oluşturan bir ektir. Ancak, şart kipi kendi başına bir yargı bildirmediği ve cümlenin asıl fiilindeki hareketin gerçekleşmesini bir şarta bağladığı için, işlev bakımından zarf-fiil görevindedir" (s. 1038) diyerek -sA ekini tanımlar. Ergin (2013) fiilin şarta bağlı bulunduğundan bir hükmü olmadığını yalnızca soyut bir tasarlama anlamı taşıdığını söyler.

Eserde yer alıp zaman ifade eden zarf-fiil ekleri -DIğIndA, -DIkçA, -mAdAn, -(y)IncA, -(A)r...-mAz, -ken ekleridir.

> Türk dilinde bütün zarf-fiil ekleri genellikle şahıssız olmasına rağmen, Batı Türkçesi tarihi içerisinde *-dık /-dik* ve *-acak /-ecek* sıfat-fiil eklerinin iyelikli kullanımlarının yaygınlaşması nedeniyle, bu sıfat-fiil eklerinin kalıplaşmasıyla ortaya çıkan *-dıkta > dığında; -dıkça > -dığınca* ve *-acağında* zarf-fiil ekleri gibi *-acağına* / *-eceğine* ekleri de şimdilik şahıslara göre farklı şekillerle kullanılmaktadır (Öztekten, 2016, s. 271).

Ediskun (1999) -DIğIndA ekinin çekimsiz halinin -DIktA biçiminde olduğu belirtir. Korkmaz (2009) -DIkçA eki için **“**-Dlki-DUk görülen geçmiş zaman sıfat-fiil eki ile +çA eşitlik durumu ekinin birleşmesinden oluşan bu ek, genellikle asıl fiildeki hareketin süresini kendisindeki hareketin süresiyle denkleştiren ve "-dığı sürece" anlamıyla zamanda devam, zamanda süreklilik veya sık sık oluş gösteren zarf-fiiller yapar” (s. 78) ifadesini kullanır. Kükey (2003) ise -DIkçA ekinin -DIktA eki ile aynı görevi ve anlamı taşıdığını belirtir.

Korkmaz (2009) -mAdAn eki için “Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesinin -mAdIn zarf-fiilindeki ses değişmesiyle (-madın>-madan) oluşmuş bulunan -mAdAn; -(y), -(y)lp 1-(y)Up, -(y)ArAk zarf-fiil eklerinin olumsuz biçimi için kullanılan bir ektir” (s. 1011) tanımını yapar. Gencan (1979) -mAdAn ekinin yüklemin, yapılma zamanına ve hangi durumda, nasıl yapıldığına işaret etiğini söyler. Ergin (2013) ise “Menfilik ifade eden gerundium ekidir” (s. 342) tanımını kullanır. Ergin (2013) “Türkçede eskiden beri kullanılan bur gerundium ekinde bir hareket hâli ifadesinden başka o hareket halinin ortaya çıktığı ânı göstermek gibi bir zaman ifadesi de vardır” (s. 341) diyerek ekin tanımını yapar. Korkmaz (2009) ekin asli vazifesinin zaman bildiren zarf-fiiller oluşturması olduğunu belirtir.

Bayraktar’a (2018) göre -(y)IncA eki “Eklendiği fiillere -dığı zaman anlamı katar” (s. 181)

Korkmaz (2009) “-mAz eki, -r,-Ar,-Ir / -Ur sıfat fiil ekinin olumsuz türüdürç her türlü fiil kök ve gövdelerine gelebilen bu ek, eklendiği fiile süreklilik ve olumsuzluk anlamı katar” (s. 98) diyerek eki tanımlar. Bayraktar (2018) -(A)r...-mAz ekinin eklendiği fiilin, yükleme aniden gerçekleşme anlamı kattığını belirtir.

Özmen (2014) “Türkiye Türkçesinde yaygın olarak kullanılan -ken zarf-fiil eki sadece i-fiili ile kullanılmakta, i- ek fiili de, -ken’den başka zarf-fil eki almamaktadır” diyerek -ken ekini tanımlar. Bayraktar (2018) -ken ekinin geldiği kelimelere -dığı zaman veya -dığında anlamları kattığını, yüklemi zaman yönünden nitelediğini ve ekin ortaya çıkışından itibaren ünlü uyumlarına aykırılık teşkil ettiğini belirtir.

2.5. Fiilimsilerin Öğretimi ve Mavisel Yener İle İlgili Yapılmış Çalışmalar

Fiilimsilerin öğretimi üzerine yazılmış 10 adet yüksek lisans tezi tespit edilmiştir. İlgili çalışmalar şunlardır:

- *Öztürk, J. (2002). Memduh Şevket Esendal'ın İlk Sekiz Hikâye Kitabında Yer Alan Hikâyelerdeki Zarf-Fiiller ve Zarf-Fiil Grupları. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Doktora Tezi. Adana.*

Öztürk'ün çalışmasında Memduh Şevket Esendal'ın yayımlanmış ilk sekiz hikâye kitabında yer alan zarf-fiiller, cümlelerin tek tek incelenmesi yoluyla tespit edilmiştir. Zarf-fiillerin cümleler içerisinde kurduğu ilişkiler incelenerek Türk dil bilgisine hangi katkılarda bulunabileceği incelenmiştir.

- *Kurt, P. (2006). Zarf-Fiillerin Anlam Farklılıklarının Kavratılması. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.*

Kurt, çalışmasında zarf-fiillerin cümle içinde kullanımları ve Türkçe öğretimindeki yerini incelemiş ve zarf-fiillerin cümle içerisinde kazandıkları anlam farklılıklarının kavratılması için önerilerde bulunmuştur.

- *Hopurcuoğlu, A. (2010) Okul Öncesi Eğitimine Devam Eden Türk Çocuklarının Dil Gelişimi Açısından Fiilimsi Kullanımlarının incelenmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Hatay.*

Hopurcuoğlu, çalışmasında okul öncesi dönemde olup eğitimine devam eden 5-6 yaş grubundaki 9 öğrenci ile çalışmıştır. Çalışma farklı sosyoekonomik düzeye ait öğrencilerin konuşmalarında hangi fiilimsi türlerini ne sıklıkla kullandığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

- *Güney, N. (2011). İlköğretim II. Kademede Fiilimsilerin Öğretiminde Aktif Öğrenmenin Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Konya.*

Güney, çalışmasında ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine isim, sıfat, fiil ve zarflar ile isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil öğretiminde aktif öğrenme yöntemi kullanımının başarı, tutum ve kalıcılık gibi unsurlar üzerindeki etkisini tespit etmeye çalışmıştır.

- *Yiğit, S. Y. (2011). İlköğretim İkinci Kademe Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fiilimsiler Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak.*

Yiğit, çalışmasında ilköğretim ikinci kademe sekizinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi fiilimsiler konusundaki kavram yanılgılarını belirlemeye çalışmıştır. Kavram yanılgılarının tespiti için üç aşamalı bir kavram testi hazırlayan Yiğit dört ortaokulda 302 öğrenci üzerinde çalışmasını gerçekleştirmiş ve ortaya çıkan sonuçları değerlendirmiştir.

- *Arıcı, B. (2012). Çoklu Zekâ Destekli Türkçe Dersi Sunumunun İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fiilimsileri Kavrama Durumlarına Etkisi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon.*

Arıcı, çalışmasında çoklu zekâ destekli Türkçe dersi sunumunun ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin fiilimsileri kavrama durumlarına etkisini tespit etmek istemiştir. Arıcı çalışmasını 90 öğrenci ile gerçekleştirmiş ve ortaya çıkan araştırma sonuçlarını değerlendirmiştir.

- *Akgül, O. (2013) Mustafa Kutlu'nun "Mavi Kuş" isimli hikâyesinde fiilimsilerin tespiti ve Türkçe öğretimi bakımından değerlendirilmesi. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri.*

Akgül, çalışmasında Mustafa Kutlu'nun "Mavi Kuş" isimli hikâyesinde yer alan fiilimsileri, yer aldıkları cümleler ile birlikte tespit etmiş ve ulaştığı sonuçlarda yer alan fiilimsi gruplarının dağılımını vererek fiilimsilerin Türkçe Öğretimi açısından önemine değinmiştir.

- *Durak, M. (2014). Gülten Dayıoğlu'nun 'Yurdumu Özledim' ve 'Ben Büyüyünce' adlı çocuk romanlarında fiilimsilerin tespiti ve Türkçe öğretimi bakımından değerlendirilmesi. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri*

Durak, çalışmasında Gülten Dayıoğlu'nun "Yurdumu Özledim" ve "Ben Büyüyünce" isimli hikâyelerinde yer alan fiilimsileri, yer aldıkları cümleler ile birlikte tespit etmiş ve ulaştığı sonuçlarda yer alan fiilimsi gruplarının dağılımını vererek fiilimsilerin Türkçe öğretimi açısından önemine değinmiştir.

- *Çimen. A. (2014) Ortaokul 4. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımda fiilimsileri kullanma becerileri üzerine bir değerlendirme. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar*

Çimen, çalışmasında 2005 yılı Ortaokul Türkçe Öğretim Programı'nın öğrencilere fiilimsileri kullanma becerisini ne ölçüde kazandırdığını tespit etmeyi amaçlamıştır. Çimen, fiilimsi kullanma becerisinin cinsiyetine, merkezi sınav başarı puanı, ders not ortalaması, ağırlıklı genel not ortalaması ve öğrencilerin okuduğu kitap sayısı gibi değişkenlere göre de değişiklik gösterip göstermediğini irdelemiştir.

- *Şahin, S. (2015). 5-6 yaş çocuklarının sözlü anlatımlarında bağdaşıklık araçları ve fiilimsilerin kullanılması. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Hatay.*

Şahin, çalışmasında 5 - 6 yaş aralığındaki farklı cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzeylerdeki 30 çocuğun sözlü anlatımlarını, bağdaşıklık araçları ve fiilimsiler açısından değerlendirilmiştir. Şahin çocuklara iki hikâye kitabını resimlerine bakarak anlatmaları istemiş ve çocukların anlatımlarını değerlendirmede "Bağdaşıklık Araçları Kullanım Sıklığı Çizelgesi" kullanmıştır. Çalışmanın sonucunda çocukların anlatımlarındaki bağdaşıklık araçları ve fiilimsi kullanım sıklıkları arasındaki istatistikî ilişkiyi ortaya koymuştur.

Fiilimsiler üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışmaların genel olarak fiilimsilerin öğretiminden ziyade kullanımları üzerine yoğunlaştığı görülmüştür. Fiilimsilerin öğretimi üzerine yazılmış tezlerin sayıca azlığı dikkat çekmektedir.

Mavisel Yener'in eserleriyle ilgili yapılmış çalışmalar şunlardır:

- *Aydemir, S. (2010). Çocuk edebiyatı yazarı olarak Mavisel Yener'in eserleri üzerine bir araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. İzmir.*

Aydemir, çalışmasında Mavisel Yener'in çocuk edebiyatı yönünden önemi vurgulamış, eserlerinin Türkçe öğretimi kapsamında ders materyali olarak kullanılabilirliğine dair önerilerde bulunmuştur.

- *Öncü, M. (2011). Mavisel Yener'in romanlarında çocuk ve eğitim teması. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale.*

Öncü, çalışmasında edebiyat ve çocuk edebiyatı kavramları üzerinde durmuş, çocuk romanlarında bulunması gereken özelliklerin neler olduğundan bahsetmiştir. Mavisel Yener'in çocuk edebiyatı, çocuk ve eğitim üzerine düşünceleri hakkında bilgiler vermiş, Yener'in romanlarındaki çocuk ve eğitim temasını ele almıştır.

- *Cesur, E. (2015). Mavisel Yener'in çocuklara yönelik hikayelerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.*

Cesur, çalışmasında hikâye ve ileti kavramlarını incelemiş, hikâyelerin ileti aktarımındaki rolü üzerinde durmuştur. Mavisel Yener'in 72 hikâyesini inceleyen Cesur, tespit ettiği eğitsel iletilerin amaçlarına ve sunuluş şekillerine yönelik bulguları aktarmış ve yorumlamıştır. Mavisel Yener'in çocuklara yönelik yazdığı hikâyelerdeki iletilerin eğitselliği ve sunuluş şekli ile ilgili değerlendirmeler yapan Cesur, elde ettiği sonuçlara uygun önerilerde bulunarak çalışmasını sonlandırmıştır.

- *Avcı, N. (2017). Mavisel Yener'in 'Dolunay Dedektifleri' Roman Dizisinde ortaokul çağındaki çocuklar için öngörülen kazanımlar. Atatürk Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum.*

Avcı, çalışmasında Mavisel Yener'in Dolunay Dedektifleri serisindeki altı eseri incelemiştir. "Mavisel Yener'in Dolunay Dedektifleri roman dizisinde ortaokul çağındaki çocuklar için öngörülen kazanımlar nelerdir?" ve "Bu kazanımların Türkçe Dersi (1- 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda ortaokul öğrencileri (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) için belirlenen kazanımlarla örtüşme oranı nedir?" sorularına cevap vermiştir.

- *Anaz, Z . (2018). Mavisel Yener'in Çocuk Kitaplarında Sözlü Edebiyat Ürünleri. Asya Studies , 5 (5) , 21-35 .*

Anaz, çalışmasında Mavisel Yener'in 77 adet eserini incelemiş, elde ettiği bulgulardan yola çıkarak çocuk edebiyatı ürünlerinde dil, anlatım ve söz varlığı ile ilgili değerlendirmelere yer vermiştir. Çalışmasının sonunda öğretmenlere, yayınevlerine ve ebeveynlere çeşitli önerilerde bulunmuştur.

- *Demir, T. (2019). Mavisel Yener'in Öykü Ve Romanlarındaki Çok Kültürlülük Öğelerinin İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. İzmir.*

Demir, çalışmasında Mavisel Yener'in 28 eserini incelemiş, elde ettiği bulgulardan yola çıkarak Mavisel Yener'in eserlerinin çok kültürlülük öğelerini içerdiğini, yazarın kitaplarında yer alan iletilerin çocuğun dünyasında farklılıklara yönelik olumlu düşünceler uyandıracak şekilde yapılandırıldığını tespit etmiştir.

- *Doğan, S. (2019) Mavisel Yener'in 'Dolunay Dedektifleri' Roman Dizisinde Çocuk Gerçekliği. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Uşak.*

Doğan, çalışmasında Dolunay Dedektifleri serisindeki romanları; konu, izlek, dil ve anlatım, kahraman, ileti açısından incelemiş ve çocuk gerçekliği bakımından değerlendirmiştir.

- *Dumanlı Kadızade, E., & Esmer, R. (2019). Mavisel Yener'in" Çılgınlar Sınıfı" Seri Romanlarında Fantastik Kurgu. Journal of International Social Research, 12(66).*

Dumanlı Kadızade ve Esmer, çalışmalarında Mavisel Yener'in 4 adet eserini fantastik kurgu türündeki eserlerde bulunması gereken özellikler bağlamında incelemişlerdir. Dumanlı Kadızade ve Esmer, çalışmalarında Türk edebiyatında yeni bir tür olan fantastik kurgunun daha iyi anlaşılmasını sağlamayı hedeflemişlerdir.

- *Saltık, O. (2019). "Şiirimi Kedi Kaptı" Adlı Şiir Kitabında Çocuk Gerçekliği. Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi, 5(10), 180-194.*

Saltık, çalışmasında Mavisel Yener'in "Şiirimi Kedi Kaptı" adlı şiir kitabını çocuk gerçekliği bakımından incelemiş, şiirlerin çocuk gerçekliğine uygun olup olmadığını belirlemeye çalışmıştır.

- *Kavaklı, T. (2019). Mavisel Yener'in Masal Kitaplarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar*

Kavaklı, çalışmasında Mavisel Yener'in 12 adet masal kitabını incelemişlerdir. Seçmiş oldukları masal kitaplarını belirledikleri değerler doğrultusunda çözümleyip ve değerlendirmişler, sonuç bölümünde ise sonuç ve önerilere yer vermişlerdir.

Mavisel Yener ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde bu çalışmaların değerler, kazanımlar ve çocuk gerçekliği gibi geniş bir alana yayıldığı görülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmada Mavisel Yener'in "Mavi Zamanlar" adlı eseri kaynak olarak kullanılmıştır. Eserde yer alan fiilimsiler metinlerin çözümlenmesiyle tespit edilmiş ve sınıflandırılmıştır. Çalışma, doküman inceleme yöntemi kullanılarak nitel araştırma ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Nitel araştırma, "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma" (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 39) olarak tanımlanabilir. Berg ve Lune (2019) nitel araştırmanın "Eşyanın niteliklerini kelimeler, imajlar ve tasvirlerle değerlendirme" (s. 14) eğiliminde olduğunu ifade eder. Creswell (2013) nitel araştırma için "Nitel araştırma varsayımlarla ve bireyler veya grupların bir sosyal ya da insan sorununa atfettikleri anlamlara değinen ve araştırma problemlerinin incelenmesini içeren yorumlayıcı/kuramsal çerçevelerin kullanımı ile başlar" (s. 44) tanımını yapar.

Bowen (2009) "Doküman incelemesi, dokümanları incelemek veya değerlendirmek için sistematik bir yöntemdir" (s. 27) der. Patton (2012) doküman analizinin görüşme metinleri, günlükler, belgeler vb. yazılı materyallerin incelenmesinde kullanıldığı belirtir. Yıldırım ve Şimşek (2008) doküman analizini araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular ile ilgili bilgiler bulunduran yazılı materyallerin incelenmesi olarak tanımlar. "İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır" (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırmanın amacı göz önünde bulundurulduğunda doküman inceleme yönteminin kullanılması gerekmektedir.

3.2. Çalışma Materyali

Çalışma materyali olarak 2018 yılı Hans Christian Andersen Ödülü Türkiye adayı Mavisel Yener'in TUDEM Edebiyat Ödülleri Roman Yarışması 2003 yılı birinciliğini kazanmış olan "Mavi Zamanlar" adlı çocuk romanı seçilmiştir.

Çalışma materyali seçilirken amaçsal örneklemenin alt dalı olan uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

"Amaçsal örnekleme çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır" (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013, s. 90).

Etikan, Musa ve Alkassim (2016) uygun örnekleme yönteminde örneklem seçiminin ekonomik olduğunu ve örnekleme tabi nesnelerin kolay bulunabilir olduğunu söyler.

3.3. Verilerin Toplanması

Çalışmaya başlarken fiilimsiler konusu ile ilgili alanyazın taraması yapılmış ve eserde yer alan fiilimsilerin tespiti ve gruplandırılması için bir şema oluşturulmuştur. Sonrasında Mavisel Yener hakkında alanyazın taraması yapılarak kendisi hakkında bilgi toplanmıştır.

3.4. Verilerin Analiz Edilmesi

Tavşancıl ve Aslan (2001) içerik analizini sözel veya yazılı materyallerin objektif ve sistematik bir şekilde incelenmesine olanak tanıyan bilimsel bir yaklaşım olarak tanımlar.

"İçerik analizi, yazılı, sözlü bir metni veya sembolü analiz edip rakamlara dönüştürüp, bu rakamların üzerinden yoruma gitmek, diğer bir deyişle rakamları tekrar söze dönüştürmek olarak tanımlanabilir" (Çiçek, H., Demirel, M., & Onat, O. K., 2010, s. 196-197)

Yıldırım & Şimşek (2008) içerik analizinin yazılı materyallerden elde edilen nitel araştırma verilerinin işlenmesinde kullanıldığını ve dört aşamada gerçekleştiğini belirtir. Bunlar: Verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodlar ile temaların düzenlenmesi ve bulguların tanımlanması ile yorumlanmasıdır.

Yapılmış tanımların ışığında çalışmanın ilk aşamasında daha önceden belirlenen fiilimsi türlerine göre kodlama yapılmış ve bu bağlamda alt başlıklar elde edilmiştir. Daha sonra veriler düzenlenmiş, alt başlıklara göre gruplanmış ve sayısallaştırılarak sunulmuştur. Son olarak, elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

3.5. Risk ve Sınırlılıklar

Araştırma, Mavisel Yener'in çocuk romanlarından olan "Mavi Zamanlar" adlı eserinde bulunan fiilimsiler ile sınırlandırılmıştır.

3.6. Geçerlik ve Güvenirlik

Yıldırım ve Şimşek (2008) nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirliğin nicel araştırmalardan farklı olarak ele alınması gerektiğini belirtir. Krefting (1991) nitel araştırmalar için güvenirlik ve geçerlik söz konusu olduğunda bunlar yerine farklı bir takım terimlere ihtiyaç olduğunu belirterek uzman görüşü, sonuçların doğruluğu ve araştırmacının yetkinliği ve güvenilebilirlik gibi ifadelerin kullanılması gerektiğini belirtir.

Çalışmanın güvenirliği Miles ve Huberman'ın (2015) formülü (Güvenirlik = Görüş Birliği / [Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı] X 100) kullanılarak hesaplanmıştır. Formülün uygulanmasıyla elde edilen güvenirlik oranı %94,8 olarak tespit edilmiştir. Miles ve Huberman'a (2015) göre güvenirlik hesaplamasından elde edilen sonucun %70'in üzerinde olması, araştırmanın güvenilir olduğuna işaret etmektedir.

Yıldırım ve Şimşek (2008) araştırmacıyla veri kaynağı arasındaki etkileşimin ne kadar geniş bir zamana yayılırsa araştırma verilerinin inandırıcılığının da o kadar artacağını söyler. Çalışmanın 12 ay sürmüş olması bu hususta önem teşkil etmektedir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde Mavisel Yener'in "Mavi Zamanlar" adlı eserinde yer alan fiilimsilerin türlerine göre sınıflandırılmaları yapılmıştır.

4.1. "Mavi Zamanlar" Adlı Eserde Yer Alan Fiilimsiler

4.1.1. İsim-Fiiller

4.1.1.1. -mAk

Eserde -mAk ekinin isim-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Alt raftakilere daha iyi **bakabilmek** için diz çöktü. (s. 9)

2. "Ama bizim evde çok okunmuş çok kitap var, size onlardan getiririm, bunların hepsini **almak** istiyorum." (s. 10)

3. Kitapların hepsini gözden **geçirmek**, tek tek **incelemek**, arka kapaklarını **okumak** istiyordu. (s. 10)

4. Annesinin bu sözü hoşuna gitmemişti, kitaplarına yalnızken **bakmak** istiyordu.(s. 11)

5. **Ağlamaklı** sesiyle bağırdı: "Al oku bayılmıştık senin eski püskü kitaplarına!" (s. 11)

6. Kendine özgü kokusu olan eski kitapları **okumak** için sabırsızlanıyordu. (s. 11)

7. "Kitaplarımı **ellemek** yok küçük hanım!" (s. 12)

8. "Ders kitaplarımı verebilirim ama öykü kitaplarımı, romanlarımı **vermek** istemiyorum." (s. 12)

9. Kitabı **okumak** geçti içinden bir an, bu düşünceyle kalbi küt küt çarptı. (s. 16)

10. “**Başarmak** istiyorsan önce düş kur, kendine güven.” (s. 17)

11. Annesi ve babası Birce’yi **göndermekten** vazgeçer gibi olmuşlardı. (s. 18)

12. Mustafa toprağın derinliklerinden **çıkarmak** için iki gün uğraştığı kafatasının üzerindeki toprak kalıntılarını fırçayla temizliyordu. (s. 19)

13. Gilman, annesinin söylediklerini **yetiştirmek** için bir sağa bir sola koştu. (s. 22)

14. Mavi zamanların Dolunay Masalcısı, dut ağacından yaptığı kâğıt parçasına “...Suyun şırıltısını duyabileceğin bir yerde **olabilmektir**.” yazmıştı. (s. 22)

15. Sınırları **aşmak** için zorluklar bekliyor sizi. (s. 23)

16. Yarışmayı düzenleyen belediyenin, gençleri kampa teslim **etmekle** görevli Kültür İşleri Müdürü Sezin hanım, Aktan’ın omzunun üstünden dışarı baktı. (s. 24)

17. “Tıpkı bin parçalı yapbozun parçalarını karıştırıp, sonra **birleştirmek** gibi bir şey.” (s. 29)

18. Bir an önce kazı alanının **gezmek** için sabırsızlanıyorlardı. (s.29)

19. **Gülmemek** için zor tuttular kendilerini. (s. 31)

20. Elâ gözleri **gülmekten** yaşarmış, yeşile dönmüştü. (s. 31)

21. Çayına şeker yerine tuz **koymak** üzereydi. (s. 31)

22. “Asklepion ne **demek**?” (s. 34)

23. “Halk da Asklepios’un adını **yaşatmak** için aynı isimle sağlık merkezleri kurmuş.” (s. 34)

24. “Yani bir sağaltım merkezindeyiz, **hastalanmaktan** çok korkmayalım arkadaşlar!” dedi Işıl. (s. 34)

25) Aslında buluntulara **dokunmak** yasaktı ama Arzu torbayı onlara verdi. (s. 37)

26. “...Bunları **araştırmak** çok heyecanlı” dedi Mehmet. (s. 39)

27. Onlara bir şey **söylemek** istedi ama sesi çıkmıyordu. (s. 43)

28. “Kızlar var mı öyle gece partisi **yapmak** benden habersiz!” (s. 46)

29. Aktan **gülmekten** yerlere yatıyordu. (s. 46)

30. En az iki bin yaşında olan taşın üstünde kocaman bir ünlem işareti gibi duran tekerlek izinin dilini **anlamak** için neler vermezdi. (s. 49)

31. “Aslında **kestirmek** istiyorum ama annem, böyle çok güzelsin diyor.” (s.51)

32. Birce, Gilman’da farklı bir yan bulmuş bilemediği bir dünyaya, farklı bir zamana **geçmek** için onunla kitabın sırrını paylaşması gerektiğini duyumsamıştı. (s. 53)

33. Daha çok kafa **karıştırmak** yerine, bir yerden işe **başlamak** gerektiğine karar verdiklerinde hınzırlık, heyecan ve coşkuyla doluydu gözleri. (s. 53)

34. Çocukların doğru söyleyip söylemediğini **anlamak** için bir bakış fırlattı. (s.56)

35. “Kırkayak senden korktu, neye uğradığını şaşırdı, kendini **korumak** için nasıl da hızlı kaçtı.” (s. 56)

36. “**Denemek** zorundayız!” (s.58)

37. Merakları arttı ama olanları **anlamaktan** hâlâ çok uzaktılar. (s. 58)

38. “**Denemekten** ne zarar gelir ki?” deyip Arzu da sürdü. (s. 66)

39. Bir süre sessiz kaldıktan sonra başını yerden kaldırmadan, “Yarın eve **dönmek** istiyorum Canan abla!” dedi. (s. 68)

40. Ahmet Bey onu önce Bergama'ya sağlık ocağına, sonra da İzmir'e götürüp **bırakmak** zorunda kalmıştı. (s. 72)

41. "Ama nereye gittiğinizi bize **söylemek** şartıyla!" (s. 72)

42. Reşat ile ilgili ikircimi vardı; şimdilik **paylaşmak** istemiyordu. (s. 76)

43. Üstü kapalı tehdit İbrahim'in hoşuna **gitmemekle** beraber, kocaman elini Reşat'a uzatıp onun sırtını sıvazladı. (s. 77)

44. Merak etmelerine gerek olmadığını **belirtmek** istercesine elini hareket ettirdi. (s. 77)

45. "Araziler üzerinde çok sayıda kayaç örneği **almakla** başladığımız çalışmanın test sonuçlarıyla..." (s. 78)

46. "Bu da ne **demek** şimdi?" (s. 79)

47. "Erken harekete **geçmek** planlarımızı altüst edebilir." (s. 83)

48. Kararlaştırılan yere, kararlaştırılan zamanda **gidebilmek** için Orly Havaalanı'nın yolunu tutmuşlardı bile. (s. 83)

49. Hasır şapkasını yüzünü **kapatmak** ister gibi öne çekti. (s. 87)

50. Kimi zaman sadece kazı alanını **gezmek** için, kimi zaman yurtdışından, Ahmet Bey'in konuğu olarak, araştırma yapmaya gelirdi böyleleri. (s. 87)

51. Fakat kazı alanında yalnız **gezmek** yasaktı. (s. 87)

52. "Ama taşa **dokunmak** yasak!" (s. 89)

53. “Binlerce taş parçasını bir daha birbirinden ayrılmayacak kadar özenle bir araya **getirmek** sabır ister.” (s. 91)

54. Son zamanlarda eski eser hırsızları öylesine çoğalmıştı ki **kaygılanmakta** haksız değildi. (s. 94)

55. “Bin yıllar öncesine **dokunabilmek**, insanoğlunun geçmişini **anlamaktır**, yaşamı **anlamaktır**.” (s. 94)

56. “Savaşların acımasızlığını **duyumsamak**, barışı **anlamaktır**.” (s. 94)

57. “O da ne **demek**?” diye sordu Işıl. (s. 99)

58. “Zerdenin tatlı olduğunu **bilmemek** ayıp mı yani, gülme Arzu!” (s. 100)

59. Birce bir an önce sofradan kalkıp Gilman’la baş başa **kalmak** istiyordu. (s. 100)

60. “Bensiz **olmak** istiyorsunuz.” (s. 101)

61. Aslında her şeyi bir bir **anlatmak** istiyordu. (s. 102)

62. Onları uykularından **uyandırmak** ne zordu! (s. 103)

63. Gilman annesinin etrafında dört döndü, çabuk **gidebilmek** için yardım etti. (s. 105)

64. Kazı alanına varınca ilk işi Birce’yi **bulmak** oldu. (s. 105)

65. “Neeee! **Demek** bize yalan söylemiş!” (s. 106)

66. “Amaç burası sular altında kalmadan önce ellerinden geldiğince fazla şeyi **kurtarabilmek**.” (s. 106)

67. “Aslında varmış ama onu **yapmak** masraflıymış diyorlar.” (s. 107)

68. Ceronimo'nun bakışlar bir şeyler **anlatmak** istiyor gibiydi. (s. 107)

69. "Görevim sizlere bu konuda teknik bilgiler **sağlamak**." (s. 112)

70. "Yarın İbrahim'i Bergaa'ya götürüp Selahattin ile **tanıştırmak** son görevim." (s. 117)

71. Tomy **ayrılmak** için ayağa kalktı. (s. 117)

72. Herkesin yanında bu konuyu **konuşmak** istemiyordu. (s.121)

73. Daha iyisini elde **etmek** için yeni denemeler yaptıkça göreceksiniz gücünüzü. (s.124)

74. "Her şeyi arka arkaya **anlatmakla** yanlış yaptık, keşke alıştırarak söyleseydik." (s. 126)

75. Ne düşündüğünü **anlamak** zordu. (s. 126)

76. "**Gülmemek** için yanaklarımın içini **ısırmaktan** ağzım yara oldu!" (s. 128)

77. Gilman da **gülmekten** zor konuşuyordu. (s. 128)

78. Kömür gözleri **gülmekten** yaşarmış, burnunu çekmeye başlamıştı. (s. 128)

79. "Ama şimdi yapmamız gereken onları nasıl değerlendirmemiz gerektiğini **kavrayabilmek**." (s. 131)

80. Hızla büyümüşler, bir gün bu güzel dünyadan **ayrılmak** zorunda olduklarının işaretini almışlar. (s. 132)

81. Annelerinin karnındaki son günleri işte böyle **düşünmek** ve **tartışmakla** geçmiş. (s. 132)

82. "**Demek** düşüncelerimizle sınırlıyoruz yaşamı..." (s. 132)

83. "Bazı bilgiler **anlatmakla** anlaşılmıyor, hepsi farklı yollarla keşfediliyor." (s. 133)

84. Buradan bir an önce **ayrılmak** istiyordu. (s. 133)

85. Akşam yemeğini yıldızlarla dolu gökyüzünün altında **yemek** çok hoştu. (s. 134)

86. "Buraya gelip gizem avcısı **olmamak** olmaaaaz!" diyerek gülümsedi Ahmet Bey. (s.135)

87. Kızlar göz göze geldiler, **gülmemek** için zor tuttular kendilerini. (s. 135)

88. Buradan **kurtulmaktan** başka şey düşünemiyordu. (s. 139)

89. Sessiz, soğuk ve karanlık, esrarengiz tünele geri **dönmek** zorundaydılar. (s. 140)

90. Geçidin kapağını **kapatmak** üzereyken bir ses duyuldu: (s. 141)

91. Birce ve Işıl kendilerine **gelebilmek** için yere çöktüler. (s. 141)

92. Işıl **sakinleşmek** için derin bir nefes aldı. (s. 142)

93. "Geceleri kazı alanına **girmek** yasak bu biiir." (s. 142)

94. Çevrede kimsenin olmadığından emin **olmak** istercesine sağa sola bakındı. (s. 144)

95. Birce söyleneni **doğrulamak** istercesine başını salladı. (s. 144)

96. Bunca yıl sonra **anımsamak** istemedi o kötü anıyı. (s. 148)

97. Ninesinden masalı dinledikten sonra başlarına gelenleri Gilman'a anlatıp **anlatmamakta** kararsızdı. (s. 148)

98. "Ama onu da masaldan geri **dönememek** gibi bir son bekliyor olabilirmiş." (s. 151)

99. Bülent bir sorun olup olmadığını **anlamak** için biraz daha üstüne gitti. (s. 157)

100. "Gilman sana bir şey söyleyeceğim ama **kızmak** yok." (s. 158)

101. **Söylemek** gittikçe zorlaşacaktı. (s. 158)

102. "Dünya'nın bu serüvenine **katılmak** isteyen niceleri, uykusuzluk ve korkudan yarım bıraktılar işlerini." (s. 161)

103. Böylece feneri **tutmak** zorunda kalmıyor, iki eli de serbestçe çalışabiliyordu. (s. 170)

104. "Hayvan kemiklerini **gömmek** için mi yapmışlar bunca tüneli?" (s. 171)

105. Selo yürek çarpıntısını **durdurmak** için ayağını sertçe yere vurdu. (s. 173)

106. Selo burada **olmaktan** hiç hoşnut değildi. (s. 174)

107. Yine de hazineye **ulaşmak** için telaşa kapılmadan beklemesi gerektiğini biliyordu. (s. 174)

108. Bir kent yok olmuşken bunların nasıl olup da düzenli biçimde kaldığına **şaşırmamak** elde değildi. (s. 175)

109. Sezgileri Selo'ya **güvenmekle** hata ettiğini söyleyince bir an duraksadı. (s. 176)

110. Heyecanını **yatıştırmak** için dudaklarını ısırdı. (s. 176)

111. “O da ne **demek**?” (s. 177)

112. **Düşmemek** için çaba harcadı. (s. 183)

113. İbrahim kımıldayacak gücü kalmadığını anlıyor ama sonuca bir an önce **ulaşmak** istiyordu. (s. 184)

114. Başını lime lime olmuş pantolonunun dizlerine koyup Selo’ya yalan **söylemekle** iyi etmediğini düşündü. (s. 184)

115. “Ama bunları **araştırmak** için hiç zaman yok.” dedi İbrahim. (s. 186)

116. Gilman, gece kazı evinde arkadaşlarıyla **kalmak** için annesinden zorlukla izin koparmıştı. (s. 189)

117. Geç **kalmaktan** korktukları için hızlı yürüyorlardı. (s. 191)

118. “Bu da ne **demek**?” (s. 196)

119. “Yıldızlar, güneşler, gölgeler bile bilir ki, **köleleşmek** kötünün kötüsüdür.” (s. 196)

120. “Bunlar bize bir şey **söylemek** istiyor, bakın masadan ayrılmıyorlar.” (s. 198)

121. “Taş yarılır **demekle**, bu geçidi **anlatmak** istiyor olmalı.” (s. 199)

122. “Arkadaşlar, Dolunay Masalcısı’nın görevi Dünya’yı **kurtarmaksa** burada bir görevimiz olmalı.” (s. 202)

123. “Daha iyisini elde **etmek** için yeni denemeler yaptıkça göreceksiniz gücünüzü.” (s. 203)

124. Aklını doğru **kullanabilmek** için korkularından sıyrılmaya çalıştı. (s. 204)

125. İbrahim, Selo’nun bu sözüne karşılık olarak ters ters **bakmakla** yetindi. (s. 206)

126. “Sınırları **aşmak** için zorluklar bekliyor sizi.” (s. 207)

127. Selo, hazineye **ulaşabilmek** için her şeyi göze almalıydı. (s. 210)

128. Gözleri ışıltıya alışınca odanın ortasında onlara **gülümsemekte** olan kristal su perisi yontusunu gördüler. (s. 210)

129. Bu nedenle dikkatli ve bilinçli **kullanmak** gerek. (s. 211)

130. Bize gereken bu jeneratörü yerinden biraz **oynatmak**. (s. 211)

131. İbrahim okuduklarını Selo'nun anlayıp anlamadığından emin **olmak** için onun yüzüne baktı. (s. 212)

132. Gözünü hırs bürümüştü, tek amacı hazineye sahip **olabilmekti**. (s. 212)

133. Asıl başarı onu ortaya **çıkarabilmekti**. (s. 218)

134. Aktan neler olduğunu merak ediyordu ama **görünmekten** çekindi. (s. 219)

135. "Kazı alanında **bulunmak**, insanları etkiler." (s. 223)

136. Ne demekti büyüyünceye kadar kimseye **anlatmamak**... (s. 224)

137. "Alyanoi dünyaya örnek olmuş, sular altında **kalmaktan** kurtarılmış ilk kenttir." (s. 225)

138. "Annenin adı Birce **demek**." (s. 227)

139. "**Demek** siz de o Gilman'sınız!" (s. 227)

Eserde -mAk ekinin kalıcı ad oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Annesi akşam **yemeğine** çağırdığında isteksizce odasından çıktı. (s. 11)

2. Vadiyi ve dağları ezgilere boğan **yemek** çanı çığlıklanırken sanki sevginin sesini yayıyordu doğaya. (s. 30)

3. Herkes toplanmadan **yemeğe** başlanmadı. (s. 30)

4. Herkes iştahla **yemeğe** başladı. (s. 30)

5. "Hiç yardım etmedin **yemeğe**." (s. 71)

6. "**Yemek** çanının duyulabileceği kadar uzağa gidebilirsiniz." (s. 73)

7. O sırada akşam **yemeği** çanı duyuldu. (s. 98)

8. Burada her zaman herkes **yemeğini** büyük bir iştahla yiyordu. (s. 98)

9. Bu gecenin **yemeği** Ahmet Bey'in söylediği gibi 'şölen **yemeği**' olmuştu. (s. 98)

10. Kemikçi Sibel avurtlarını şişire şişire **yemeğini** yerken, "Şeftali gibi domates nasıl oluyor allahaşkına Pülmüz Teyze?" diyerek güldü. (s. 99)

11. Akşam **yemeğini** yıldızlarla dolu gökyüzünün altında yemek çok hoştu. (s. 134)

12. Odadan geçilen ikinci bölmenin duvarları, **yemek** sahnesi tasvirli mozaikle kaplıydı. (s.139)

13. Duvarları **yemek** sahnesi tasvirli ikinci bölmeye geçtiler. (s. 191)

Eserde -mAk isim-fiil ekinin fiilleri adlandırma ya da kalıcı ada dönüştürme işlevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.1.1.2. -mA

Eserde -mA ekinin isim-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Kalın kitaplardan biri ilgisini çekti: Gizli Geçitleri **Bulmanın** Yolları. (s. 9)

2. Birce **sakinleşmeye** çalıştı. (s. 11)

3. Kapaktaki yazıyı yeniden okudu: Gizli Geçitleri **Bulmanın** Yolları. (s. 11)

4. Ece **mızıklamaya** başlamıştı. (s. 11)

5. Kitaba adını veren "Gizli Geçitleri **Bulmanın** Yolları" adlı masalı okurken elektrikler kesiliverdi. (s. 12)

6. Bu cümleyi mum ışığında **okuması** bir rastlantı mıydı? (s. 14)

7. Masalı **okumaya** devam etti. (s. 14)

8. Onca kitabın içinden bunu **seçmen** bir rastlantı olamaz değil mi? (s.14)

9. Bu masalı **okumaya** başlarken bilmelisin ki ya sonsuza taşıman lazım bu gizemi ya da hemen bırakmalısın **okumayı**. (s.14)

10. Masalım senin Mavi Zaman'daki hamama götürecek, **çözmen** için gizemi. (s.14)

11. Gizli geçitlerin yolunu **bulmaya** hazır mısın? (s.15)

12. Aralığa gözünü uydurup içeri baktı, **ciyaklamaya** başladı. (s.15)

13. Birce kitabı kapadı, mumu eline alıp dişlerini **fırçalamaya** gitti. (s.15)

14. Ece'nin şıpıdık terliklerini sürüyerek içine **girmesiyle** toparlandı. (s.15)

15. Ama annesini **kızdırmayı** göze alamadı. (s.16)

16. Yolculuğa çıkacak **olmanın** ve okuduğu masalın heyecanı onu uyutmuyordu. (s.16)

17. Birce **yazmaya** hemen o gece başlamış el yazısı ile üç sayfa tutan öyküsünü öğretmenine verdiği gün, içinde bir hafiflik duyumsamıştı. (s.17)

18. Gözü etrafı **görmeye** başlayınca, izleyenler arasında önce annesini sonra babasını ayrımsadı. (s.17)

19. Birce için asıl ödül, anne ve babasından kazı alanına **gitme** izni **alması** olmuştu. (s.18)

20. Babaannesi ve halalarının **çıkışmalarından** sonra annesiyle babası Birce'yi göndermekten vazgeçer gibi olmuşlardı. (s.18)

21. Bu nedenle dikkatli **çalışmaları** gerekiyordu. (s. 19)

22. "Bazı **denemeler** seni korkutup heyecanlandırabilir." (s. 22)

23. Birce şaşkınlıkla Işıl'ın yüzüne baktı kitaptaki yazıyı onun da okuyup okumadığını **anlamaya** çalıştı. (s. 23)

24. Yolun kıyısındaki tabelayı okudular: "Allianoi (Alyoni) **Kurtarma** Kazısı Alanı". (s. 24)

25. Işıl bu kokunun onda uyandırdığı ama bir türlü anımsayamadığı olayın ne olduğunu **düşünmeye** koyuldu. (s. 25)

26. Koşarak minibüsün yanına gelen Gilman Mehmet'in candan **gülümsemelerine** onlar da karşılık verdiler. (s. 26)

27. **Homurdanmaya** başladı. (s. 26)

28. Alyanoi'nin Dağınık öykülerinin nasıl **toplanmaya** çalışıldığını, sırlarının yavaş yavaş nasıl açığa çıkarıldığını, hemen her gün ilginç bir buluntuyla karşılaşıldığını dinlerken hepsi heyecanlanmıştı. (s. 28)

29. Geceyi burada **geçirme** fikri bir an korkunç geldi. (s. 29)

30. Işıl ile yeni arkadaş **olmalarına** rağmen onu kendine yakın hissediyordu. (s. 30)

31. Gilman çayların **dağıtılmasında** yardımcı oldu. (s. 30)

32. Herkes iştahla **yemeye** başladı. (s. 30)

33. Işıl boğulur gibi sesler çıkararak yutkundu, soluk **almaya** çalıştı heyecanlanmıştı. (s. 30)

34. Birce'yi birden bir **gülme** aldı. (s. 31)

35. Sonra Birce'nin neden güldüğünü anlayıp o da **gülmeye** başladı. (s. 31)

36. "Kherion ona **okuma-yazma** ile birlikte önemli hastalıkların tedavisinde kullanılan ilaçların formüllerini de öğretmiş. (s. 34)

37. Anlatırken eskiden burada yaşamış insanların yüzlerini görür gibi olduğu, **gülümsemesinden** fark ediliyordu. (s. 35)

38. Birce ile Işıl, Cerenimo'nun **havlamasından** kaygılandılar. (s. 35)

39. Sevilay da **okşamaya** niyetlendi ama köpeğin sivri dişlerini görüp bundan vazgeçti. (s. 35)

40. Mehmet onun şaşkınlığını ayrımsayıp **açıklama** yaptı. (s. 35)

41. Büyülü müziği sessiz sedasız dinlerken birerli ikişerli **yürümeye** devam ettiler antik yolda. (s. 35)

42. Cerenimo sanki olanları sezmiş gibi iri siyah gözleriyle Arzu'yu süzdü, Sonra onun ayağının dibine kıvrılıp kuyruğunu **sallamaya** başladı. (s. 38)

43. "Kazı **yapmayı** nasıl öğrendiler?" (s. 38)

44. Dörtnala koştu hayalleri ama bunu basit bir cam parçası olduğunu **öğrenmeleri** uzun sürmedi. (s. 38)

45. Kazı alanını **gezmeye** devam ettiler. (s. 39)

46. Birce önce kem küm ettiyse de bir şey **söylememeye** karar verdi. (s. 42)

47. Gökyüzüne baktı, yıldızları **saymaya** çalıştı. (s. 42)

48. Birce birden **ağlamaya** başladı. (s. 43)

49. "Bilmiyoruz Arzu abla, Birce birden **ağlamaya** başladı, anlayamadık." (s. 43)

50. Birce durgun durgun bakıyordu, **ağlaması** kesilmişti. (s. 44)

51. Sessizlikte nefes **almaya** bile çekiniyorlardı. (s. 44)

52. Kızlar ona **güvenmeleri** gerektiğini hissettiler. (s. 45)

53. Birce ile Sevilay da korkuyla **bağrışmaya** başlamışlardı. (s. 45)

54. Cerenimo etraflarında dört dönüyor, sanki bir şey **anlatmaya** çalışıyordu. (s. 45)

55. Şakacıktan **yumruklamaya** başladı Aktan'ı. (s. 46)

56. Olanları arkadaşlarına **anlatması** gerektiğini **düşünmeye** başlamıştı. (s. 47)

57. Sırrı onlara anlatsa, başkasına **söylememeleri** için yemin ettirse... (s. 47)

58. Ya sır **saklamayı** bilmiyorlarsa? (s. 47)

59. Hiç bilmediği bir dilde şarkılar **söylemeye** başladı Alyanoi çocukları. (s. 50)

60. Gilman öyle ciddi görünüyordu ki, Birce onun düşünce **okuma** yeteneği olup olmadığını düşündü bir an. (s. 50)

61. Gilman bunu sıcak bir **gülümsemeyle** karşıladı. (s. 50)

62. **Çalışma** masasının üstü kırık dökük çanak çömlek parçalarıyla doluydu. (s. 51)

63. "En çok da sabah okula giderken **taraması** büyük dert." (s. 51)

64. "Şeyy, aslında ben, büyüteci alabilir miyim diye **sormaya** gelmiştim. (s. 52)

65. "Çok daha kapsamlı **çalışmalar** için laboratuara gitmesi gerek tabii." (s. 52)

66. Onunla kitabın sırrını **paylaşması** gerektiğini duyumsamıştı. (s. 53)

67. Taştaki tekerlek izine büyüteçle **bakma** fikri Gilman'dan çıkmıştı. (s. 53)

68. Arzu **gelmeleri** için eliyle, koluyla işaretler yapıyordu. (s. 54)

69. Gilman gür, kıvırcık saçlarını yeniden atkuyruğu yaparken dişlerinin arasına sıkıştırdığı tokayı **düşürmemeye** çalışarak konuştu. (s. 59)

70. Sanki **konuşmalarını** duymuş gibiydi. (s. 60)

71. "İzinsiz **çevirmemeniz** gerekirdi." (s. 61)

72. "Ben işime **bakmaya** gidiyorum çocuklar." (s. 62)

73. Harfleri, kaçırdıkları bir ipucunu **yakalamayı** umarak yeniden okudu. (s. 62)

74. Geçmişin kendileriyle böyle bir bağlantı yapmış **olmasının** nedenini **bulmaya** çalıştı. (s. 62)

75. "**Temizlenmesi** hayli zaman aldı." (s. 62)

76. Hava **kararmaya** başlamış mis gibi hayıt kokusu vadiyi **sarmaya** başlamıştı. (s. 64)

77. Akşam sofrasını **hazırlama** görevi Mehmet'indi. (s. 64)

78. "Aynı zamanda devlet şeklini, bölgesini bildirir, hatta onların **incelenmesinden** sayısız tarihi olaylar ve gerçekler ortaya çıkar. (s. 65)

79. Bulantıyla yavaşça kalktı, el yordamıyla elektrik düğmesinin yerini **bulmaya** çalıştı. (s. 66)

80. Sevilay ani bir sıçrayışla ciyak ciyak **bağırmaya** başladı. (s. 66)

81. Çığlıkları duyan herkes uyanmış, sesin geldiği odayı **anlamaya** çalışıyordu. (s. 67)

82. "Hayır biz bir şey anlayamadık, Sevilay **bağırmaya** başladı birden." (s. 67)

83. Yanına oturup ona sarıldı, **sakinleştirmeye** çalıştı. (s. 67)

84. "Gamzelerini çağıran **gülümsemesi** Su Perisi'nin yüzünde dondu." (s. 69)

85. "Toprak **çalkalanmaya** başlamıştı." (s. 69)

86. Sevilay'ın midesi **bulanmaya** devam etmişti. (s. 72)

87. Kırklı yaşlarda görünen Necip, **çalışma** masasının yanında, ayakta duruyordu. (s. 75)

88. İbrahim, lüks bir otelin **buluşma** salonuna gelir gibi, şık giyinmişti. (s. 75)

89. Reşat o evin sahibi **olmasına** karşın, üstünde uzun siyah bir pardösü vardı. (s. 75)

90. "Her şeyden önce yaptığımız işe kendimizin **inanması** gerekir." dedi İbrahim. (s. 76)

91. Birilerinin **gelmesi** durumunda ne yapacaklarının planını yapmamışlardı aslında. (s. 77)

92. Su **ısıtmaya** gitti. (s. 77)

93. Araziler üzerinde çok sayıda kayaç örneği almakla başladığımız **çalışmanın** test sonuçlarıyla, bu harita hemen hemen aynı sonuca varıyor. (s. 78)

94. Necip, haritanın altındaki Sanskritçe metni **okumaya** başladı. (s. 79)

95. "Haritadaki işaretli kristallerin manyetik aşırı **yüklenmesi** sonucu elektromanyetik fırtınalar oluşur." (s. 79)

96. “Mıknatısın bir çiviyi **çekmesi** gibi.” (s. 79)

97. “Türkiye’deki grup, bu **hesaplamaları** yapacak.” (s. 80)

98. Yazıyı yazdıktan sonra **anlatmaya** devam etti. (s. 80)

99. “Bu dört kristal, bir çeşit **mıknatıslanma** oluşturuyor Dünya’da”. (s. 81)

100. “**Mıknatıslanmanın** değiştirilmesi gezegendeki su dengesini Mısır adına olumlu etkileyecek, buna kalıbımı basarım.” (s. 81)

101. “Ve mısıra su **getirmeyi** biz başaracağız.” (s. 81)

102. “Öncelikle ilk bulguları değerlendirip kristale **ulaşmanın** yollarını bulmamız gerek.” (s. 83)

103. Araştırma alanımızı zaman içinde **genişletmemiz** gerektiği ortada. (s. 83)

104. Birce havuzun bulanık suyunda eğilip bükülen yansımasını **görmeye** çalışırken alçak sesle konuştu. (s. 85)

105. Gizemli işaretlerin bize ne **söylemeye** çalıştığını bulmalıyız.” (s. 85)

106. Sanki önceki yüzyıllardan **kalma** gizemli bir renk **tonlaması** vardı burada. (s. 85)

107. Ne olduğunu **anlamaya** çalıştılar. (s. 86)

108. Adamın burada yalnız **olması** şaşırtıcıydı. (s. 87)

109. Adamın onu almaya gelen beyaz arabaya binip **uzaklaşması** bir dakika bile sürmemişti. (s. 88)

110. “Mutlaka Ahmet abinin tanıdıklarından **olmalı**.” (s. 88)

111. Birce, çınarın ahtapot kollarına benzeyen köklerini **saklamaya** çalışan eğimli toprağa oturup bağdaş kurdu. (s. 88)

112. Gilman sesinin **titremesine** engel olmaya çalışarak konuştu. (s. 89)

113. Bu yarışmanın ikisini bir araya **getirmesi** ne hoş rastlantıydı. (s. 91)

114. “Herkes ona **bakmaya** gitti.” (s. 92)

115. İçi içine sığmıyor, toprağın altında uyuyan yontuyu ortaya **çıkartmaya** uğraşıyordu. (s. 92)

116. Kayıp bir bakışın masmavi gökle **karşılaşması** kadar heyecan verici ne olabilirdi ki? (s. 92)

117. “Mutluluk, **yetinmeyi** bilmektir.” dedi Ahmet Bey. (s. 93)

118. Aktan pıskırarak **gülmeye** başladı. (s. 93)

119. “Kazı **yapmanın** en güzel yanı budur.” (s. 94)

120. “Arzu çene **yapmayı** bırak da şuradan bana keskiyi uzat.” (s. 95)

121. Birce, o gece **kalması** için Gilman’a ısrar edecekti ama vazgeçti. (s. 100)

122. “Yarın gelirken gazeteyi **getirmeyi** unutma.” (s. 101)

123. Birce masalın tümcelerini **anlamlandırmaya** çalışıyordu. (s. 101)

124. Birce **okumaya** devam etti. (s. 103)

125. Ama bunu görmek düğümü **çözmeye** yetmiyordu. (s. 103)

126. Kazı yerine bir an önce **gitmeyi** istiyordu. (s. 105)

127. Üçüncü bir kişinin işlerine karışacak **olması** hoşuna gitmemişti. (s. 108)

128. “Bir kahve **içmeye** vaktimiz var mı?” (s. 111)

129. Tomy kısa cümlelerle **konuşmaya** başladı. (s. 112)

130. “Bu radyoaktif bir element ve nükleer enerji elde **etmede** kullanılıyor.” (s. 113)

131. “Amerika Birleşik Devletleri rezervlerini yıllar önce **kullanmaya** başladı.” (s. 113)

132. “Sait’in **demesine** bakılırsa dün gelen yabancılar, bir numara çeviriyorlarmış yine.” (s. 119)

133. “Hem barajcılar ne **demeye** köye gelsin” (s. 120)

134. “İş ararken bizden yana olanlar, şimdi ciğerimizi **sökmeye** geliyorlar.” diye gürledi. (s. 120)

135. Güneş, kahvehanenin önündeki toprak yolun geceden **kalma** terini soğutmuştu bile. (s. 121)

136. “Yeniden **denemeniz** gerekse de bunu yapın!” (s. 124)

137. “Korku aklın kötü **kullanılmasına** yol açar.” (s. 124)

138. Önce sıraya dizildiler, sonra bir şekil **oluşturmaya** başladılar. (s. 124)

139. Cerenimo yanlarına gelmiş, ön ayaklarını Işıl’ın omuzlarına **atmaya** çalışıyor, sevinç gösterisi yapıyordu. (s. 125)

140. Birce ve Gilman garip olaylara **alışmaya** başladıklarından, yeşil böceklerin gösterisi onları şaşırtmamıştı. (s. 125)

141. Ayağa kalktı, kazı alanına giden patikada **yürümeye** başladı. (s. 125)

142. Gökyüzü iyice kızıllaşmıştı, Alyanoi sokakları yıldızları **karşılamaya** hazırlanıyordu. (s. 126)

143. Kahkahalarla gülerken **konuşmaya** çalışıyordu. (s. 128)

144. Kızlar, İlya’nın kıyısında **oturmayı** seviyorlardı. (s. 129)

145. Düşünceleri, yılanın taşlar arasından **kayması** gibi kafasının her bir yanına kıvrılıyordu. (s. 130)

146. “Ama şimdi **yapmamız** gereken onları nasıl **değerlendirmemiz** gerektiğini kavrayabilmek.” dedi Işıl. (s. 131)

147. “Biz de yeni gözlerle **bakmayı** başarsak...” (s. 131)

148. “Eller, ayakları, iç organları **oluşmaya** başlamış.” (s. 131)

149. “Yavaş yavaş etrafta olup biteni fark **etmeye**, birbirleriyle **konuşmaya** başlamışlar.” (s. 131)

150. Kardeşlerden biri o güzel dünyadan **ayrılmayı** istemiyormuş. (s. 132)

151. “Öyküdeki ikizlere annelerini istediğin kadar anlat, doğmadan bunu **keşfetmeleri** ya da hayal **etmeleri** çok zordu.” (s. 132)

152. Vücutlarına ilaç **sürmelerine** rağmen her yanlarını sırıyordu sinekler. (s. 134)

153. Saat ilerledikçe gece, sırlarla **dolmaya** başlamıştı iyice. (s. 136)

154. Gümbürdeyerek yana kaydı, **açılmaya** başladı. (s. 137)

155. Birce ve Işıl el fenerinin ışığıyla çevreyi **görmeye** çalışıyorlardı. (s. 137)

156. Gecenin bu saatinde kimseye haber vermeden **kaybolmaları** dikkatleri çekerdi. (s. 140)

157. Aslında buradan **ayrılmayı** hiç istemiyordu. (s. 140)

158. “Hadi **sıçramaya** çalış!” (s. 140)

159. **Söylenmeye** başladı. (s. 140)

160. “Aslında her şey o masal kitabıyla başladı...” diye **anlatmaya** başladı ve olayı özetledi. (s. 143)

161. “Masalı gerçek sanıp bir şeyler **aramaya** başlamışsınız işte.” (s. 144)

162. Gerekçe **bulmaya** çalışan bir ses tonuyla, “Evet, biliyoruz ama... Işıl kolyesini düşürmüş de...” dedi. (s. 144)

163. Çakal **ulumaları** gecenin sessizliğine düşüyordu. (s. 147)

164. Kapının **tıkırdamasıyla** ikisi de irkildiler. (s. 148)

165. Nine bellek kutusunu **karıştırmaya** devam ediyordu. (s. 150)

166. “Yer altı ve yer üstü ülkelerinin dirliğini, düzenini **bozmaya** çalışanlar onu canından, ülkesinden **koparmaya** çalışanlarmış.” (s. 151)

167. “Ne zaman Alyanoi **kazılmaya** başlandı, benim masalım o toprağın altından çıktı.” (s. 152)

168. “Masalın içine **girmeyi** istemiyordum.” (s. 152)

169. “Ninem bir daha bu masalı ağzıma **almamı** yasakladı.” (s. 153)

170. “Anlatmayasın benim masalı kimseye, o taşı **aramaya** kalkma!” (s. 154)

171. “Yoksa bütün köyü gizli geçit **aratmaya** mı niyetlendin?” (s. 155)

172. Gilman bu bilgiyle **yetinmesi** gerektiğini anlamıştı. (s. 155)

173. Arkadaşlarını **beklemeyi** düşündü ama gerçeği daha fazla saklayamayacaktı. (s. 158)

174. Ahmet abinin bunu **duyması** demek, belki de annesinin işine son **verilmesi** demekti. (s. 159)

175. “Evet, Aktan sırrı **saklamaya** söz verdi.” (s. 159)

176. Alyanoi’nin yüreğinden fışkıran dört ince sütunu fotoğraf karesine **oturtmaya** çalışan televizyoncular, bir yandan da çocuklara ve Bülent’e sorular soruyorlardı. (s. 159)

177. Çocukların kazı alanında **olması** onları çok şaşırtmış, yapacakları haberde bu konudan ağırlıklı olarak söz edeceklerini söylemişlerdi. (s. 159)

178. “Şifrenin aynadan yansıyan görüntüsünün **okunmasını** istiyordu masal,” diyerek gülümsedi Gilman. (s. 160)

179. “Dünya’nın keşfedilmemiş yerlerine **gitmeye** gerek yok mudur?” (s. 161)

180. Masalın büyüsüne kapılmışken Birce’nin birden **susması** hepsinin sesini yükseltti. (s. 162)

181. “Birce, bırak naz **yapmayı**, oku hadi!” (s. 162)

182. Birce **okumaya** çalıştı. (s. 161)

183. Harfler hoplayıp **zıplamaya** devam ediyordu. (s. 162)

184. Işıl, hangi sayfada kaldıklarını **bulmaya** çalıştı. (s. 163)

185. “Birce’nin söylediği gibi, ötesine **atlamamız** kolay değil” (s. 163)

186. Tıpkı yavaş **okumayı** gerektiren kitaplar gibi. (s. 164)

187. Kitaba **bakmaya** gerek duymadan tekrarladı: “Ay, yeryüzüne iyice yaklaşıp İlya’da ıslanınca çıkabilirsiniz yola.”(s. 164)

188. “Bence ayın yeryüzüne en çok **yaklaşması** demek, dolunay demek.” (s. 165)

189. Işıl dikkatini **toplamaya** çalışarak sordu. (s. 165)

190. “Ayın İlya’da **ıslanması** ne demek?” (s. 165)

191. Yanlış bir tahmin **yapmaları** demek, her şeye veda etmek demekti. (s. 166)

192. Ay ışığının en parlak olduğu gece, yani ertesi gece, İlya’da ayın iz düşümünün görülebildiği saatte gizli geçide **girmeye** karar verildi. (s. 166)

193. Yani geçitte oksijensiz **kalma** tehlikesi yoktu. (s. 168)

194. Dikkatsizce bir hareket bütün planın suya **düşmesine** yol açabilirdi. (s. 168)

195. İbrahim başına taç gibi oturttuğu madenci fenerini **kullanmaya** alışıktı. (s. 170)

196. Ama Selo, alnının ortasında kocaman bir ışık **taşımayı** hiç sevmemişti doğrusu, fener sanki başını sıkıştırıyor gibiydi. (s. 170)

197. Kulakları tetikte, gözleri kuytularda, **ilerlemeye** başladılar. (s. 171)

198. İbrahim, Selo’nun sorularına **katlanmayı** baştan göze aldığından, sabırla anlattı. (s. 171)

199. “Buraların kazılmasından çıkacak olan kaya parçalarının miktarı yapay bir dağ **oluşturmaya** yeter. (s. 172)

200. “Bilim adamlarının köstebek gibi çalışacak büyük bir delicinin planlarını hazırladığını ve bununa magma tabakasına inip örek **almayı** düşündüklerini biliyorum.” (s. 172)

201. Duvarlardaki köşeli taşlar, gitgide dümdüz, cam benzeri bir maddeyle kaplı gibi **görünmeye** başlamıştı. (s. 173)

202. Yine de hazineye ulaşmak için telaşa kapılmadan **beklemesi** gerektiğini biliyordu. (s. 174)

203. Zaman kaybetmeden mozaikleri inceleyip elindeki kâğıda çizim **yapmaya** başladı. (s. 174)

204. Selo dev salonun gölgeli derinliklerini **seçmeye** çalışıyordu. (s. 175)

205. Vücudunun **titremesine** engel olamıyordu. (s. 175)

206. **Görmeye** çalıştı. (s. 175)

207. Boş tünellerde **ilerlemeyi** umarken tuhaflıklarla dolu bir geçide **girmeleri** onu gerginleştirmişti. (s. 175)

208. Yine de, Selo ile ilgili duygularını bir yana bırakıp işine **bakması** gerektiğini düşündü. (s. 176)

209. Selo, elini **yutmaya** hazırlanan karanlık bir ağza benzeyen çekmeceye uzandı. (s. 178)

210. Gözlerine dolan tozları ovalayarak **çıkarmaya** çalıştı. (s. 179)

211. Her yanından ter damlarken onun yan gelip **yatması** Selo’nun sinirini bozmuştu. (s. 180)

212. Gittikçe **terlemeye**, zor nefes **almaya** başlamışlardı. (s. 182)

213. “Dikkat et yerler kaygan **olmaya** başladı.” (s. 183)

214. Yalnız kalma korkusuyla ikisi de anlayışlı **davranmaya** başlamıştı. (s. 183)

215. Bir daha geri **dönememe** düşüncesi ilk kez geldi aklına İbrahim'in. (s. 183)

216. Kenarda tutunacak hiçbir yer **olmaması** işlerini güçleştiriyordu. (s. 183)

217. "Aşağıda hazine olduğuna inansınlar, onarlı yanınıza **almanın** en kolay yanı bu." (s. 184)

218. **Gizlemeye** çalıştığı bir ürkeklikle çevreye bakındı. (s. 184)

219. Sesini çıkarmadan **oturma** devam etti. (s. 184)

220. Onun böyle **konuşması** içini **acıtmaya** başlamıştı. (s. 185)

221. Ama böyle önemli görevlerde nasıl **davranılması** gerektiğini çok iyi bilen biriydi. (s. 185)

222. Ona gerçeği **açıklamayı** göze alamazdı. (s. 185)

223. Selo elini uzatıp İbrahim'in **kalkmasına** yardım etti. (s. 185)

224. Yorgun gözleriyle önlerini **seçmeye** çalıştılar. (s. 185)

225. Gözleriyle çevreyi tarayarak ortalığı aydınlatan fosforlu ışıltının kaynağını **anlamaya** çalıştılar. (s. 186)

226. Taş duvarlar iyice **pırıldamaya**, gökkuşağının renklerini **yansıtmaya** başladı. (s. 187)

227. "Neden bu kadar karışık bu yer altı kenti, **dönmemiz** zaman alacak." (s. 188)

228. Aklına gelen kötü düşünceleri **kovmaya** çalışıyor, ne yapacağını bilemiyordu. (s. 189)

229. Cerenimo'nun bütün gün **uyuklaması** herkesin canını sıkmış, Ahmet Bey onu Bergama'ya veterinere götürmüştü. (s. 189)

230. Sürekli havlıyor, onlara bir şeyler **anlatmaya** çalışıyordu. (s. 189)

231. İstemese de yukarıda **kalmayı** kabul etmek zorunda kaldı. (s. 190)

232. “Kimsenin bizi **aramaması** için çaba göstereceksin o kadar. (s. 190)

233. “Evet o taraftaki yolun nereye gittiğine **bakmamız** gerek.” (s. 192)

234. “Devam edin bakalım böyle **yapmaya**!” (s. 194)

235. Birce kitabı açıp **okumaya** başladı. (s. 196)

236. Birce **okumayı** sürdürdü. (s. 196)

237. Gilman elini **sokmaya** kararlıydı. (s. 198)

238. Gilman’ın masalı **okuma** teklifi kabul edildi, Birce son tümceleri yeniledi. (s. 199)

239. “Yani, onu **yarmamız** gerek öyle mi?” (s. 199)

240. Gilman’ın elinden kayıp yere **düşmesiyle** taş ikiye bölünüverdi. (s. 200)

241. Tek sorun buraya gelmiş **olmasından** dolayı duyduğu pişmanlıktı. (s. 201)

242. “Yeniden **denemeniz** gerekse de bunu yapın!” (s. 203)

243. “Korku aklın kötü **kullanılmasına** yol açar.” (s. 203)

244. “Korku aklın kötü **kullanılmasına** yol açar.” (s. 204)

245. Aklını doğru kullanabilmek için korkularından **sıyrılmaya** çalıştı. (s. 204)

246. Gilman sabırsızlığını **dizginlemeye** gerek duymadan bağırdı: “Aşağıda neler görebileceğimizi hayal bile edemiyorum. Haydi, çabuk inelim merdivenlerden.” (s. 205)

247. Kaygan merdivenlerden **inmeye** koyuldular. (s. 205)

248. Birce **okumaya** devam etti. (s. 207)

249. Ama soğukkanlı **görünmeye** çalışıyordu. (s. 207)

250. Yere sertçe düştüklerinde birden açık havaya çıkmış kadar rahat nefes **almaya** başladılar. (s. 209)

251. “Kristaller büyük güç **oluşturma** araçlarıdır.” (s. 211)

252. “haritada işaretli kristallerin aşırı manyetik **yüklenmesi** sonucu elektromanyetik fırtınalar oluşur.” (s. 212)

253. Selo hazineyi buldukları için öylesine heyecanlıydı ki, ne kristalin yerinden **oynatılmasından** doğacak elektromanyetik fırtınayı ne de uzay zaman boşluğunda **kaybolma** tehlikesini anlamıştı. (s. 212)

254. İçindeki ses bu işi Selo’ya **yaptırması** gerektiğini söylüyordu. (s. 212)

255. Selo’ya verilecek bir hazine olmadığına göre ondan **kurtulması** da fena bir fikir değildi. (s. 212)

256. Kristali hızla **döndürmeye** çalıştı. (s. 213)

257. **Bağırmaya** başladı. (s. 213)

258. Oluk gibi **boşalmaya** başlayan sıcak sular bir anda odada **ilerlemeye** başlamıştı, onun da ayakları yanıyordu. (s. 213)

259. Yürek çarpıntısını **bastırmaya** çalışarak, “Bu ne anlama geliyor sizce?” diye sordu Birce. (s. 215)

260. “**Okumaya** çalış istersen.” (s. 215)

261. Birce, kitabın kapağını açtı, **okumaya** başladı. (s. 216)

262. “**Görmeyi** bilmeyen insanların elinde yanlış anlaşıldı bütün bilgiler.” (s. 216)

263. “Kırmızı kitabı yeniden bulan kişi, su perisinin orda **durmasının** gerçek nedenini yüzyıllar sonra anlayacak. (s. 216)

264. “Öncelikle mavi kapıdan **geçmemiz** gerektiğini anladık.” (s. 217)

265. Gilman ile göz göze **gelmemeye** çalışıyordu. (s. 217)

266. Selo bir a onu orada **bırakmayı** düşünse de yine de içinden gelen ‘iyi kalpli Selo’nun sesini dinledi. (s. 218)

267. Olup biteni **izlemeye** koyuldu. (s. 219)

268. Onlar çevreden uzaklaşana kadar sesini **çıkarmamaya** karar verdi. (s. 219)

269. “Hazine **aramaya** gelmişler.” (s. 220)

270. Kazı alanından **ayrılma** günleri gelip çatmıştı. (s. 223)

271. Sezin Hanım ve şoförün yanında bu konuyu konulamadıkları için gözleriyle **anlaşmaya** çalışıyorlardı. (s. 224)

272. Sezin Hanım, sessizliğin nedeninin yorgun **olmaları** ve ailelerini **özlemeleri** olduğunun düşündü, onları **konuşmaya** zorlamadı. (s. 224)

273. Bu kazıyı başlatan, kentin sular altında **kalmaması** için emek harcayan ilk kişi, eli öpülesi ustamız, Ahmet Öğretmenimizdir. (s. 225)

274. Birden Gilman’ın yanaklarına kan hücum etti, kalbi hızla **atmaya** başladı. (s. 226)

275. Kendini **denetlemeye** çalışarak sordu. (s. 226)

Eserde -mA ekinin kalıcı ad yaptığı cümleler şunlardır:

1. Sözü uzatmayalım gelelim **anlaşmamıza**. (s. 14)

2. Şimdi bir **sözleşme** yapmalıyız seninle. (s. 14)

3. Birce’nin yazdığı öykü **yarışmaya** katılan beş yüz elli iki öykü arasından ikinci olmuştu. (s. 16)

4. Öğretmeni ona ilköğretim okulları arasında düzenlenen öykü **yarışmasını** duyurduğunda için çekip mırıldanmıştı: “Onca öykü arasında benimki kazanacak değil ya, rüyamda görsem inanmam!” (s. 16)

5. Ondan sonrası hızla gelişmiş, öyküsü okulda seçilen beş öykünün içine girmiş, **yarışmaya** gönderilmişti. (s.17)

6. Sonuçların açıklanacağı gün okulun müdürü öğretmeni ve **yarışmaya** öyküsü gönderilen dört okul arkadaşı ile birlikte ödül töreninin yapılacağı Belediye Kültür Merkezi'nin büyük salonundaydılar. (s. 17)

7. Ödül töreni sırasında birbirlerini göz ucuyla süzmüş; ama birkaç **kutlama** sözcüğü dışında pek bir şey konuşmamışlardı. (s. 18)

8. **Yarışmanın** birincisi Aktan üçüncüsü Sevilay ve mansiyon alan Işıl ile birlikte gidecekti kazı alanına. (s. 18)

9. "**Yarışmada** ödül alan dört öğrenci bugün getirip bırakacaklar ya..." (s. 21)

10. "Masalcılar Kaf Dağı'na açılan **kabartmalarla** süslü kapıyı keşfettiklerinde yalnız olurlar hep." (s. 21)

11. **Yarışmayı** düzenleyen belediyenin gençleri kampa teslim etmekle görevli Kültür İşleri Müdürü Sezin Hanım Aktan'ın omzunun üstünden dışarı baktı. (s. 24)

12. "Sonra, ebemkuşağından **çatma** antik bir köprü oluştu ormanı uzanan..." (s. 24)

13. Olur mu hiç, **yarışmayı** biz kazanmadık ki çocuklar! (s. 25)

14. Her **kazma** sallayışta insanların, ressamların, yolcuların, mimarların hatta şairlerin dünyasını biraz daha fazla anlıyorlardı. (s. 37)

15. "Güneş **çarpmasını** duymuştum ama ay **çarpmasını** ilk defa duyuyorum." (s. 46)

16. Bulantıyla yavaşça kalktı, el yordamıyla elektrik **düğmesinin** yerini bulmaya çalıştı. (s. 66)

17. Birce de gürültüye uyanmış, yanı başındaki elektrik **düğmesine** uzanmıştı. (s. 66)

18. Paris'teki sahaftan buldukları el **yazmasını** masanın üstüne koymuş, dikkatle inceliyorlardı. (s. 75)

19. "Ya el **yazması** bizi yanıltıyorsa?" dedi tok bir sesle. (s. 76)

20. "El **yazmalarından** çıkardığımız sonuçlarla yarın Türkiye'ye gidiyoruz!" dedi. (s. 77)

21. El **yazmasını** incelemeye koyuldu. (s. 78)

22. “El **yazması**, esrar perdesini araladığına göre yolculuk Türkiye’ye!” dedi Necip. (s. 82)

23. İbrahim el **yazmasını** alarak pencereye tuttu, dikkat kesilmiş meraklı gözlerle altındaki yazıyı tekrar inceledi. (s. 82)

24. “Kalıbımı basarım ki o gerçek bir el **yazması**.” (s. 82)

25. “Kırmızı kitapla el **yazmasının** ilişkisi ne?” (s. 82)

26. **Araştırma** alanımızı zaman içinde genişletmemiz gerektiği ortada. (s.83)

27. Birce havuzun bulanık suyunda eğilip bükülen **yansımasını** görmeye çalışırken alçak sesle konuştu. (s.85)

28. Bu **yarışmanın** ikisini bir araya getirmesi ne hoş rastlantıydı. (s. 91)

29. Ahmet Bey’in **değerlendirmelerini** dinliyorlardı. (s. 92)

30. Odadan geçilen ikinci **bölmenin** duvarları, yemek sahnesi tasvirli mozaikle kaplıydı. (s. 139)

31. **Açıklama** beklediği ısrarlı bakışlarından anlaşılıyordu. (s. 142)

32. Aktan da **sundurmanın** altında tamirat yapan Bülent’in yanına giderek yorgun bir sesle, “Bülent abi yardım edeyim mi?” dedi. (s. 157)

33. Bölgede **yığma** kaya ve topraktan oluşan değil böyle bir dağ, küçük bir tepe bile yok. (s. 172)

34. Ustalıkla işlendiği belli olan **döşeme** taşlı oda, ileri doğru kıvrılarak hafif bir eğimle devam ediyordu. (s. 179)

35. Yan duvarlardaki mozaikler yavaş yavaş yerini **kabartma** resimlere bırakmıştı.

36. Yer yer kırılmış **kabartmalar** cilâlı gibi parlıyordu. (s. 179)

37. “**Kabartmadır**.” dedi Işıl. (s. 198)

38. Kapının üstündeki su perisinin **kabartma** resmi onlara gülümsüyordu. (s. 207)

39. El **yazmasını** belindeki çantadan çıkardı. (s. 212)

40. El **yazmasında** sözü edilen şifrenin ne olduğunu bulmazlarsa kaybolabilirlerdi. (s. 212)

41) "Evet galiba on iki on üç yaşlarındaymış, bir **yarışma** kazanıp buraya gelmiş." (s. 227)

Eserde -mA isim-fiil ekinin fiilleri iş isimlerine çevirme ya da kalıcı ada dönüştürme işlevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.1.1.3. -(y)Iş

Eserde -(y)Iş ekinin isim-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. "Bugün dördüncü **soruşun** anne, havlumu da, pijamamı da, koydum." (s. 10)

2. Minibüs sert bir **dönüşle** toprak yola saptı. (s. 23)

3. Her kazma **sallayışta** insanların, ressamların, yontucuların, mimarların, hatta şairlerin dünyasını biraz daha fazla anlıyorlardı. (s. 37)

4. "Pek çoğunun **yapılış** nedenini kesin olarak bilemeyiz, ancak tahmin edebiliriz." (s. 52)

5. "Kuzey Kutbu'nun negatif etkisi sıvılar üzerindeki yüzey gerilimini artırır, kristalizasyonu etkiler; moleküller büyür ve sıvı **akışı** kolaylaşır." (s. 80)

6. Türkçe **söylenişi** ile harfleri yineledi: "S,C,L,S,M,Y,N,L,D." (s. 85)

7. Suskunluğun **çınlayışını** dinledi. (s. 91)

8. Kâküllü sarı saçları, su yeşili gözleri, ılık bakışları, **gülümseyişiyle** Aktan'ın yüreğini, görünmez ülkelere götürmüştü. (s. 91)

9. Gün boyu defalarca kırgınlıklar, titremeler, yanlış anlamalar, **bekleyişler**, küçük düş kırıklıkları yaşamışlardı. (s. 92)

10. Umarsız bir iç **çekişle** sordu: “Birce, her şeyi mi anlatacağız?” (s. 143)

11. Her **okuyuşta**, daha önce göremediğim sözcüklerle karşılaşıyorum sanki.” (s. 163)

12. Demek bu masalın tadı bir çırpıda **okunmayışından** geliyordu. (s. 164)

13. Soluk **alış verişleri** hızlanmıştı. (s. 202)

Eserde -(y)Iş ekinin kalıcı ad yaptığı cümleler şunlardır:

1. Kitabın açık olan sayfasındaki harflerin **görünüşleri** değişti, kâğıdın üstünde önce yuvarlaklaşıp sonra yıldız biçiminde kıvrıldılar. (s. 24)

2. “**Dönüşte** anlatacak ne çok şeyiniz olacak.” (s. 25)

3. Gilman, Birce’nin okuduğu satırları **bakışlarını** uzaklara dikerek dinlemiş, alçak sesle, “Birce lütfen bu masaldan kimseye söz etme. Bizimle dalga geçerler sonra... Ama tek bildiğim var, bu masal Alyanoi’nin sır perdesini aralıyor,” demişti. (s. 53)

4. Çocukların doğru söyleyip söylemediğini anlamak için bir **bakış** fırlattı. (s. 56)

5. Birden sevinip parmağını şaklattı Gilman, yaptığı zekice **buluştan** memnun görünüyordu. (s. 57)

6. “Lütfen kazı alanında bir daha hiçbir şeyin yerini ve **duruşunu** değiştirmeyin!” (s. 62)

7. Arzu **bakışlarını** ona dikmiş, el fenerini çenesine dayamış, donup kalmıştı. (s. 66)

8. “Su Perisi’nin derin **bakışları** ateşli suyu karıştırdı.” (s. 69)

9. “O **bakışlarda** yanıtını kimsenin bilmediği sorular vardı. (s. 69)

10. Birce, İlya’nın parıldayan ince kumuna diktiği **bakışlarını** Gilman’a kaydırdı. (s. 70)

11. “Her zaman bizlerle olmak yerine odalarınızda dinlenebilir, dağda **yürüyüşe** çıkabilirsiniz.” (s. 72)

12. İbrahim sert **bakışlarla** süzdü Reşat’ı. (s. 78)

13. Gilman buraya gelenlerin niçin geldiklerini bir **bakışta** anlar, gözünden hiçbir şey kaçmazdı. (s. 87)

14. Kızların **bakışlarından** rahatsız olduğu belliydi. (s. 87)

15. Adam incecik sesiyle, **bakışlarını** kaçırarak, "I can't understand Turkish!" diye yanıtladı. (s. 87)

16. Koca çınarın gövdesine sırtını dayayan Gilman, kurnaz **bakışlarla** gülümsedi. (s. 90)

17. Kâküllü sarı saçları, su yeşili gözleri, ılık **bakışları**, gülümseyişiyle Aktan'ın yüreğini, görünmez ülkelere götürmüştü. (s. 91)

18. Kayıp bir **bakışın** masmavi gökle karşılaşması kadar heyecan verici ne olabilirdi ki? (s. 92)

19. İbrahim ve Reşat, İzmir'deki ünlü otelin pasta salonunda, **giriş çıkışı** görebilecekleri bir masaya oturtmuş konuşuyorlardı. (s. 111)

20. "Yatak odasından koridora bir **çıkış** daha var," dedi. (s. 112)

21. Işıl **bakışlarını** uzaklara dikmişti. (s. 125)

22. Donuk **bakışları** sonsuzluktaydı. (s. 127)

23. Çardağa vardıklarında Ahmet Bey elindeki gazeteyi bırakıp onlara bir **bakış** attı. (s. 144)

24. Sarı yemenili, sümbül kokulu nine, **bakışlarını** kerpiç duvarda asılı halıya dikmiş, divanın üstünde öylece oturuyordu. (s. 147)

25. "En iyisi dağ **yürüyüşü** yapacağımızı söyleyip dağa gidelim." (s. 156)

26. Ortalıkta gezinen Cerenimo onu tanıdığı için sesini çıkarmadı ama **bakışları**, "Bu saatte burada ne arıyorsun?" der gibiydi. (s. 168)

27. Tasın içinden kaçan küçük bir **gülüş**, mavi yeşil duvarlarda yankılandı sanki. (s. 215)

28. Dehlizin **çıkışına** geldiklerinde kazı henüz başlamamıştı. (s. 219)

29. **Bakışlarıyla** anlaşıp çınarın altındaki sandalyelere oturdular. (s. 226)

Eserde -(y)Iş isim-fiil ekinin fiillere hareket anlamı katmada ya da fiilleri kalıcı ada dönüştürme işlevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.1.1.4. -(I)m

Eserde -(I)m ekinin kalıcı ad yaptığı cümleler şunlardır:

1. Binlerce yıl öncesinden kalan kırık bir çömlek parçası bile, kazı **bilimi** ile uğraşanların gözünde geçmişle köprü kurmayı sağlayan önemli bir belgedir. (s. 29)

2. İkisi de kazı **bilimi** okuyorlardı. (s. 30)

3. "Bizans döneminde **yerleşim** mekânı olarak da kullanılmış." (s. 35)

4. "Merak **bilimin** ikiz kardeşidir." (s. 52)

5. "**Çizimleri** yapılacak." (s. 64)

6. "Çizim olmasa ne olur?" (s. 64)

7. " Olur mu hiç, **çizimleri** yapmak zorundayız." (s. 64)

8. "Arkadaşlar siz de çocukları kazı **bilim** öğrencisi sandınız." (s. 65)

9. Arnavut kaldırımlarını, işlemeli **döküm** sokak lambalarını, yoldan akan araba selini seyretti. (s. 76)

10. **Değişime** uğrayan şekiller, billurdan üçgenleri, sivri uçlu okları, ışıltılı çemberleri çağrıştırıyordu. (s. 85)

11. "Arka yüzünü tahmin edebiliriz ama önden göründüğü **biçimini** koruduğuna asla garanti veremeyiz!" (s. 86)

12. Aktan'ın kulaklarında gidip gelen sözcükler **çağrışımlara** neden oldu. (s. 91)

13. Gilman kuş **uçumu** uzaklıktaydı ama onu çağıramıyordu işte! (s. 102)

14. Birlikte dışarı çıkıp **çizim** masasına yöneldiler. (s. 109)

15. "Son gün şansım yaver gitmedi, **ölçümleri** yaparken on üç on dört yaşlarında iki kız çocuğu beni gördüler." (s. 114)

16. Ama **ölçümlerde** bulamadığımız bir şey var; bu jeneratörün bulunduğu derinlik. (s. 115)

17. Mavi Zamanlar'ın ışık ülkesi gömülmeden karanlığa, uzayca derinleştirmişti çözülmez **düğümü**. (s. 123)

18. **Düğümün** gizi en iyi korunan sırdı. (s. 123)

19. Öyle bir **düğümdü** ki, kökü 'Dünya' denilen gezegenin kalbinde, yankısı hamam dibindeydi. (s. 123)

20. "Yaratıkların büyüklüğünü belirleyen şey ayın **çekim** gücüdür." (s. 161)

21. Çünkü **çekim** gücü çok kuvvetliydi. (s. 161)

22. Ay ışığının en parlak olduğu gece, yani ertesi gece, İlya'da ayın iz **düşümünün** görülebildiği saatte gizli geçide girmeye karar verildi. (s. 166)

23. Selahattin, el yazması haritayı, Tomy'nin yaptığı yer planlarını ve radarla yapılan **ölçüm** çalışmalarının raporlarını, geçitte ilerleyebilmek için gerekli malzemeleri, Roma hamamının yakınındaki bir yerde toprağa, kimse görmeden gömmüştü. (s. 168)

24. "Merak etme, pusula çalışmasa da ben enerji yoğunluğuna göre **çizim** yapıyorum." (s. 174)

25. Zaman kaybetmeden mozaikleri inceleyip elindeki kâğıda **çizim** yapmaya başladı. (s. 174)

26. Dünya'nın kaderinin, oradaki esrarengiz bilmecenin **çözümüne** bağlı olduğunu düşündü. (s. 176)

27. Birbirlerine **gereksinimleri** olduğunu gitgide daha çok duyumsuyorlardı. (s. 183)

28. İbrahim, delik deşik olmuş sırt çantasından aletini çıkarıp **ölçüm** yaptı. (s. 183)

29. “Baksana, **titreşimler** her basamakta nasıl da artıyor,” dedi. (s. 183)

30. Kemerlerin ortasında ise ay, kristal bir dolunay **biçiminde** çizilmişti. (s. 186)

31. “Biz de teknolojide kristalleri enerji **iletiminde** kullanıyoruz.” (s. 186)

32. “Çünkü **çekim** gücü çok kuvvetliydi.” (s. 194)

33. Bu kez ilk **yorum** Işıl’dan geldi. (s. 199)

34. Kristalden yayılan ışığın gücü, faklı tonları ve **titreşimleri** yansıtarak olağanüstü renk gölgeleri oluşturuyordu. (s. 211)

35. Büyük jeneratör kristaller Dünya’da **değişim** sağlayabilecek en güçlü araçlardır. (s. 211)

36. Hesaplarıma göre kristali saat yönüne doğru hafifçe çevirmeyi başarabilirsek işlem tamamlanacak, yeryüzündeki manyetik alanda **değişimler** başlayabilecek. (s. 211)

37. Söz **gelimi**, söylencelerden birine göre, Mavi Zamanlar’ın anahtarı olan kırmızı bir kitap varmış. (s. 225)

Eserde -(y)Im isim-fiil ekinin fiilleri varlık, eşya, âlet, yer adlarına dönüştürme işlevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.1.2. Sıfat-Fiiller

4.1.2.1. -DIK İsim

Eserde -DIk ekinin sıfat-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. “**Getirdiği çikolatayı** da bana verdi, yaaaa!...” (s. 11)

2. “Hem... senin **okuduğun kitaplar** verilmiyor da benim okuduklarım neden verilecekmiş?” (s. 12)

3. “**Sevdiğin kitapları** sen de verme kitap kurdu.” (s. 12)

4. “Çünkü **çözdüğümüz her sır** yük bindirir omuzlarımıza.” (s. 15)

5. Diş macunu ile **köpürttüğü dişleri**, banyonun aynasına vuran mum ışığında gözüne yarasa dişleri gibi göründü. (s. 15)

6. Yolculuğa çıkacak olmanın ve **okuduğu masalın heyecanı**, onu uyutmuyordu; uyku alıp başını gidince geç saatlere kadar yatakta dönüp durdu. (s. 16)

7. Birce yazmaya hemen o gece başlamış, el yazısı ile üç sayfa tutan öyküsünü öğretmenine **verdiği gün**, içinde bir hafiflik duyumsamıştı. (s. 17)

8. “Çocuğu yılanların, çıyanların cirit **attığı bir yere** yalnız gönderiyorsunuz, amma da gamsızsınız...” (s. 18)

9. Mustafa, toprağın derinliklerinden çıkarmak için iki gün **uğraştığı kafatasının** üzerindeki toprak kalıntılarını fırçayla temizliyordu. (s. 19)

10. Sibel, elinde özenle **tuttuğu çene kemiğini** göstererek, “Şuraya baksana, dişlerin hepsi sapasağlam ve eksiksiz. Eski zaman insanında diş çürüğü yokmuş herhalde,” dedi. (s. 20)

11. Kazı sırasında bulunan hayvan ve insan kemiklerini kutulayıp **sakladıkları odaya** “Kemik Odası” diyorlardı. (s. 20)

12. “Mavi zamanların Dolunay Masalcısı, dut ağacından **yaptığı kâğıt parçasına** ‘Gizli geçitleri bulmanın ilk kuralı; gök evrenin mavisini görebileceğin, dağların kekik kokan havasını soluyabileceğin, yelin fısıltısını, suyun şırıltısını duyabileceğin bir yerde olabilmektir’ yazmıştı.” (s. 22)

13. “Bazı denemeler seni korkutup heyecanlandırabilir, oysa binlerce yıl öncesinden gelen fısıltıların **yankılandığı düş ülkesi** seni bekliyor.” (s. 22)

14. “Su perisinin ülkesine vardığınızda hiç kimsenin **beklemediği bir şey** olacak.” (s. 23)

15. Sevilay, çantasından **çıkardığı minik aynaya** bakarak kaküllerini düzeltti. (s. 25)

16. Birce, Sezin Hanım’ın **verdiği minik poşeti** yırtarak açtı. (s. 25)

17. Işıl, bu kokunun onda **uyandırdığı** ama bir türlü **anımsayamadığı olayın** ne olduğunu düşünmeye koyuldu. (s. 25)

18. Birce, günlerdir düşlerinde **dolaştığı kazı alanına** ayak basarken garip bir heyecan duydu. (s. 25)

19. "**Gördüğünüz her kare alanın** harfler ve rakamlardan oluşan bir ismi vardır çocuklar. (s. 28)

20. Ortaya **getirdiği koca tepsinin** içinde dumanı tüten bir pizza vardı. (s. 30)

21. Sezin Hanım, belediyenin **gönderdiği kuru pasta kutularını** açtı. (s. 30)

22. Tam o sırada vadiyi **tanıdık bir ezgi** doldurdu. (s. 35)

23. Az sonra **saklandıkları yerden** çıkacaklardı belki de... (s. 36)

24. Gün boyu **biriktirdikleri güneş ışığıyla** sıcacık olmuş antik taşları okşadı. (s. 36)

25. Tam o sırada Arzu, elenmiş topraklar arasından **bulduğu sikkeyi** torbaya koyuyordu. (s. 37)

26. Arzu elinde **tuttuğu eski parayı** gösterdi. (s. 37)

27. Burada eski ile yeni uygarlıkların arasında tarihin **oynadığı 'ben sakladım sen bul' oyununu** oynuyoruz. (s. 39)

28. "Uçsuz bucaksız düzlüklerde rastlayınca yüz **çevirdiğimiz tekerlek izleri** gibi yol gösterebilmeli." (s. 42)

29. "... yüz **çevirdiğimiz tekerlek izleri**..." (s. 43)

30. **Okuduğu eski kitapta** gerçekten de esrarengiz bir şeyin saklı olduğundan kuşkusu yoktu. (s. 43)

31. Kızlar **oldukları yerde** kalakalmışlardı. (s. 45)

32 "...uçsuz bucaksız düzlüklerde rastlayınca yüz **çevirdiğimiz tekerlek izi** gibi." (s. 49)

33. “**Gördüğün şey** yüzyıllar boyu başkaları tarafından da görüldü ama iz süremedi onların gözleri.” (s. 49)

34. Gilman’ın bu sözleri Birce’yi **daldığı düşüncelerden** ayırdı. (s. 50)

35. “Belki sen göremiyorsun ama onun da ten rengi, biçimi, üstündeki şekiller, y**apıldığı malzeme** bize pek çok fikir veriyor.” (s. 52)

36. Canan Hanım, Birce’nin **gösterdiği ilgiden** mutlu olmuş, yüzü aydınlanmıştı. (s. 52)

37. Birce, Gilman’da farklı bir yan bulmuş, **bilemediği bir dünyaya**, farklı bir zamana geçmek için onunla kitabın sırrını paylaşması gerektiğini duyumsamıştı. (s. 53)

38. Gilman, Birce’nin **okuduğu satırları** bakışlarını uzaklara dikerek dinlemiş, alçak sesle ‘Birce, lütfen bu masaldan kimseye söz etme.’ demişti. (s. 53)

39. Bu söz Birce’nin ona **duyduğu güveni** pekiştirmişti (s. 53)

40. “Tuhaf değil mi? ‘Yüz **çevirdiğimiz tekerlek izleri**...’ diye yazmıyor muydu masalda? (s. 53)

41. Gözüne **kestirdiği işçilerden** birine seslendi: “Şeyy, bakar mısın bir dakika?”

42. “Köylülerin bu taşın etrafında **gördüğü yeşil adamlar**, yılan gibi bir şey olmasın sakın!” (s. 57)

43. Gilman gür, kıvırcık saçlarını yeniden atkuyruğu yaparken dişlerinin arasına **sıkıştırdığı tokayı** düşürmemeye çalışarak konuştu. (s. 59)

44. Bir yana masal kitabını, bir yana şekilleri **çizdikleri kâğıdı** açtılar. (s. 59)

45. Birce, Ahmet Bey’in **söylediği harfleri** yazmıştı. (s. 61)

46. Harfleri, **kaçırdıkları bir ipucunu** yakalamayı umarak yeniden okudu. (s. 62)

47. **Çıkarıldığı yerde** hala sesi yankılanıyor sanki. (s. 63)

48. “Aslında buradaki müzeleri gezerken **gördüğümüz eserleri** binlerce yıl önce yaratanları düşünüyoruz da, bugün çok daha fazla emek harcayıp onları bize kazandıranlar aklımıza gelmiyor.” (s. 63)

49. Çığlıkları duyan herkes fırlamış, sesin **geldiği odayı** anlamaya çalışıyordu. (s. 67)

50. “O bakışlarda yanıtını kimsenin **bilmediği sorular** vardı.” (s. 69)

51. Birce, İlya’nın parıldayan ince kumuna **diktiği bakışlarını** Gilman’a kaydırdı. (s. 70)

52. Önce odaya gidip işaretlerin yazılı **olduğu kağıdı** aldılar, sonra Pülmüz’ün yanına gittiler. (s. 71)

53. Seine Nehri’ne bakan Montebello Caddesi’ndeki karanlık, rutubetli çatı katında, İbrahim, Mısırlı Necip ve Mısırlı Reşat, Paris’teki sahaftan **buldukları el yazmasını** masanın üstüne koymuş, dikkatle inceliyorlardı. (s. 75)

54. “Biz sahip **olduğumuz bilgiler** sayesinde, tarihi değiştireceğiz.” (s. 76)

55. “Her şeyden önce **yaptığımız işe** kendimizin inanması gerekir,” dedi İbrahim. (s. 76)

56. “**Yaptığım işe** inanırım” (s. 76)

57. Çantasından **çıkardığı** rulo halindeki yıpranmış **kâğıtların** lastiğini çekip aldı.” (s. 76)

58. El yazmasından **çıkardığımız sonuçlarla** yarın Türkiye’ye gidiyoruz!” dedi. (s. 77)

59. “Mısır, Arabistan Yarımadası, Ege Denizi sahilleri, Yunanistan ve İtalya’da **yaptığımız manyetik** ölçümler de bunu gösteriyordu zaten.” (s. 78)

60. “Araziler üzerinde çok sayıda kayaç örneği almakla **başladığımız çalışmanın** test sonuçlarıyla, bu harita hemen hemen aynı sonuca varıyor.” (s. 78)

61. “Ön yüzünü **gördüğümüz bir apartmanı** düşün.” (s. 86)

62. “Arka yüzünü tahmin edebiliriz ama önden **göründüğü biçimini** koruduğunu asla garanti edemeyiz.” (s. 86)

63. Pülmüz teyzenin **verdiği bir tas cevizi** yerken uzaklara dalıp gitti. (s. 91)

64. Bülent **bulduğu yontuya** dikkatle bakarak “Kafada bir çatlak var, galiba!” dedi. (s. 93)

65. “Türkiye’nin de gözlemci olarak **bulunduğu deneysel araştırma laboratuarında**, sıcak su kaynaklarının **bulunduğu bölgelerde** hızla dönen akışkan bir enerjinin varlığı kanıtlandı. (s. 97)

66. Araştırmacıların **yaptığı açıklamaya** göre; bu öyle bir enerji ki insanoğlu bu enerjiyi üreten jeneratörü ele geçirebilse Güney ve Kuzey yarıkürelerin yerini bile değiştirebilir. (s. 97)

67. “Burada **görebildiğin** ve **göremediğin her şey**...” (s. 106)

68. Birce de **oturduğu taştan** zıpladı. (s. 108)

69. Birce de **oturduğu yerden** kaklı Gilman’ın omzunu tuttu. (s. 108)

70. Kalabalık bir grup, buluntuların çizimlerinin **yapıldığı tahta masada** toplanmış, bir şeyler konuşuyordu. (s. 109)

71. Ters çevirip üstüne **oturduğu plastik kasadan** kalkıp yanlarına gitti. (s. 109)

72. Tomy, kapıların **açıldığı mekânlara** bir göz attıktan sonra siyah deri koltuklardan birine oturdu. (s. 112)

73. “Evet, bir görevim de köylüler arasından **bulduğum adamı** İbrahim’le tanıştırmak.” (s. 113)

74. Bir kâseye **boşalttığı tuzlu fıstıkları** ortadaki masaya koydu. (s. 114)

75. Alyanoi kazı alanında **yaptığım manyetik çalışmalar** sonucu, tahminlerimizin doğruluğu ortaya çıktı. (s. 115)

76. Disketteki projede alanın **yoğunlaştığı yer** görülüyor. (s. 115)

77. Ama ölçümlerde **bulamadığımız bir şey** var; bu jeneratörün **bulunduğu derinlik**. (s. 115)

78. “Ama **yaptığım ölçümlerin sonuçlarına** göre çok az bir sapma bile yaptırılabilirse büyük felaketlere yol açabilir.” (s. 117)

79. Necip, Alfa’nın bu ilginç ve **alışmadık plan iletme biçimine** şaşırmıştı. (s. 117)

80. Dünya’nın geleceği, Necip’in elinde **tuttuğu çantanın** içindeydi. (s. 117)

81. “**Anlayamadığımız öyle çok** şey var ki...” (s. 125)

82. Işıl’ın **gördüğü yeşil böcekler** bizi anlıyor mu?” (s. 125)

83. Aktan **yaptığı şakayı** beğenmişti, arkasını dönüp uzaklaştı. (s. 127)

84. “Herkes bugün Bülent’in **bulduğu yontunun** başındaydı, siz gelip bakmadınız bile.” diye sitem etti Mehmet. (s. 128)

85. Örümcek, periskop gibi **kullandığı gözleriyle** çok da sevimliydi. (s. 130)

86. O sabah günün ilk ışıklarıyla birlikte **yaşadığı komik olayı** anlattı arkadaşlarına. (s. 130)

87. Işıl’ın aklına **okuduğu bir öykü** gelmişti. (s. 131)

88. “Büyüdükçe içinde **yaşadıkları dünyayı** keşfe koyulmuşlar.” (s. 131)

89. ‘Belki de öyle birinin karnında **olduğumuz fikrini** biz uydurduk.’ (s. 132)

90. “O günden sonra yaşamın **göremedikleri gizlerini** arayıp durmuşlar.” (s. 132)

91. “Senin **anlattığın öyküden** sonra iyice emin oldum.” (s. 133)

92. “**İçtikleri su** ayrı gitmezdi ama bugünlerde onlara gittiği bile yok!” (s. 136)

93. “**Bildiğin tünel** işte.” (s. 138)

94. Odanın boyutlarınca resimlenmiş mozaikte kocaman bir dünya, üzerinde renkli taşlarla işlenmiş balıklar ve diğer deniz canlıları, leopar, deve, geyik, keçi, kuşlar, sürüngenler ve kızların **tanıyamadığı hayvanlar** vardı. (s. 139)

95. Gilman'ın **sorduğu sorular**, aralarında dağ olmuştu sanki. (s. 147)

96. "Bu, yüzyıllardır söylenen; ama yalnızca Dolunay Masalcılarının **bildiği bir masaldır**. (s. 149)

97. "Dolunay Masalcısı, **anlattığı masallardan** birinin içine girer." (s. 150)

98. "Bana sorsalar pastadan evlerin **olduğu masallara** girerdim" (s. 150)

99. "Şimdilerde Alyanoi'nin **olduğu yerde** gizli bir kapı varmış." (s. 150)

100. "Benden **sakladığın şeyi** anladım." (s. 152)

101. Bir tek yazılı **olduğu yer** var, o da Mavi Zamanlar'ın masalcısının yazdığı. (s. 152)

102. Gilman izini **sürdüğü şeye** yaklaştığını anlamıştı. (s. 152)

103. Demek Işıl'ın **gördüğü minik yeşil böcekler** bunlardı. (s. 153)

104. "Işıl, şifrenin yazılı **olduğu kâğıdı** getirebilir misin, bir sürprizim var!" (s. 157)

105. **Söylediği her söz** Işıl'ın yüreğinde patlıyor, oraya buraya dağılıyordu sanki. (s. 158)

106. Çekimler, söyleşiler yapıldı, ardından Pülmüz'ün **pişirdiği lezzetli pizza** yenildi. (s. 159)

107. "Bu masalı ne zaman baştan okusam **okunmadık şeyler** kalmış gibime geliyor." (s. 163)

108. "Her okuyuşta, daha önce **göremediğim sözcüklerle** karşılaşıyorum sanki." (s. 163)

109. Ninesinin sözünü **ettiği tılsımlı kente** bir adım daha yaklaştıklarını duyumsuyordu. (s. 166)

110. Ay ışığının en parlak **olduğu gece**, yani ertesi gece, İlya'da ayın iz düşümünün **görülebildiği saatte** gizli geçide girmeye karar verildi. (s. 166)

111. İbrahim ve Selahattin sinyallerin **geldiği gizli geçide** girecekti. (s. 167)

112. Tomy'nin **yaptığı yer planlarını** ve **radarla ölçüm çalışmalarının raporlarını**, geçitte ilerleyebilmek için gerekli malzemeleri, Roma hamamının yakınındaki bir yerde toprağa, kimse görmeden gömmüştü. (s. 168)

113. Şimdi, haritadaki koordinatların **gösterdiği** ve sinyallerin **alındığı kapıdan** girmek kalıyordu geriye. (s. 168)

114. Tomy'nin **hazırladığı planda** Roma hamamının altındaki gizli geçide açılan kapının yeri gösterilmişti. (s. 169)

115. Hamit, toprağa **sakladığı malzemeyi** aşağı sarkıttı. (s. 169)

116. İbrahim başına taç gibi **oturttuğu madenci fenerini** kullanmaya alışıktı. (s. 170)

117. "Enerji hareketini sistemli inceleyerek varabiliriz **istediğimiz noktaya**." (s. 173)

118. "Oğlum, niye aldık seni yanımıza, **geçtiğimiz yolları** sen ezberleyeceksin!" (s. 174)

119. Masanın yan tarafında böceklerin **kaybolduğu ufak bir çekmece** fark etmişti. (s. 176)

120. İbrahim az önce **dokunduğu masanın** gerçekliğinden o kadar emindi ki, bu bir resim olamazdı. (s. 177)

121. İbrahim çantasından **çıkardığı şişeden** bir yudum su alı ağzını çalkaladı, yere tükürdü. (s. 179)

122. Tek tek kaldırıp odanın ortasına **yığdığı kayalara** hiddetle bir tekme attı Selo. (s. 180)

123. Gecenin hiç **beklenmedik bir anında**, birden sabaha dönüştü sanki karanlıklar. (s. 190)

124. Tabanı, hünerli ellerin sabırla **işlediği mozaiklerle** kaplı odaya geldiklerinde, Gilman heyecandan küçük dilini yutacaktı. (s. 191)

125. “Ama biz buraya masalın **gösterdiği yolda** ilerleyebilmek için geldik.” (s. 194)

126. “**Bastıkları yerde** ardı sıra ışık bırakırlar.” (s. 196)

127. Geçmişin **sakladığı karanlık sırlar**, satırların içinden onarla bakıyordu. (s. 199)

128. “Masalın **gösterdiği yolda** ilerlemeliyiz.” (s. 202)

129. Kristalin yumuşak ışığıyla **sarmaladığı delikten** öbür tarafa sürünerek geçiverdi. (s. 203)

130. Gilman’ın elinde **tuttuğu eflatun kristalin ışığı** lapis sütunlardan birindeki yeni ay şeklinin üstüne düşüverdi. (s. 206)

131. Su perisinin ülkesine vardığınızda hiç kimsenin **beklemediği bir şey** olacak. (s. 207)

132. **Bulundukları yer**, duvarları mor kayalardan oluşmuş bir odaydı. (s. 209)

133. Rüyalarında bile göremeyecekleri, adını **bilmediklerini onlarca renk** ikisinin de gözünü kamaştırdı. (s. 210)

134. “Bu, kazılar sırasında **bulduğumuz heykelin ikizi**.” (s. 211)

135. Su perisinin kucağında **taşıdığı kristal deniz kabuğunun** içinde bir kuvars kristali vardı. (s. 211)

136. Su perisinin önündeki küçük düzlükte, taşa oyularak yazılmış **bilmedikleri dilde** yazılar vardı. (s. 212)

137. Kucağında **taşıdığı midyenin içinden** su sızıyor, basamaklara çarparak boncuk boncuk dağılıyordu. (s. 213)

138. Çocukların **parlattığı üç köşeli tasın** içinden madeni pırıltılar yayılıyordu. (s. 215)

139. Kızlar gece boyunca **yaşadıkları garip olaylara** inanamıyorlardı. (s. 220)

140. Kitabı o telaşla kristal su perisinin **bulunduğu odada** unutmuşlardı. (s. 221)

141. “Lütfen evlerinize döndüğünüzde sadece kazılarımızı ve burada **yaşadığımız güzellikleri** anlatın.” (s. 223)

142. Dağlarla bulutların **karıştığı yere** tutundu bakışları. (s. 225)

143. “Evet, çok güzel günler geçirdiğini, **unutamadığı arkadaşları** olduğunu anlatmıştı.” (s. 227)

144. Satın **aldığı efsaneyi** katlayıp mavi bir zarfa koydu Gilman. (s. 230)

145. Birce için **yazdığı notu** son kez okuyup efsanesinin yanına ekledi: “**Çözdüğümüz her sır** yeni bir yük bindirir omuzlarımıza...” (s. 230)

Eserde -DIk ekinin kalıplaşmış ad oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. **Beğendiklerini** ayırdı. (s. 9)

2. Eline aldı, evirdi çevirdi, **seçtiklerinin** yanına koydu. (s. 9)

3. “Hem... senin okuduğun kitaplar verilmiyor da benim **okuduklarım** neden verilecekmiş?” (s. 12)

4. Gilman, annesinin **söylediklerini** yetiştirmek için bir sağa bir sola koştu. (s. 22)

5. Bu Bizans sikkesi, dilin **anlatamadığını** anlatıyordu Arzu’ya. (s. 37)

6. Gözler iz sürmeli, **gördüğünün** içine sızabilmeli, rengini bırakmalı **baktığına**. (s. 42)

7. “Ama tek bildiğim var, bu masal Alyanoi’nin sır perdesini aralıyor.” (s. 53)

8. Mutlaka Ahmet abinin **tanıdıklarından** olmalı. (s. 88)

9. Ahmet Bey’in kafası karışmış, kızların **anlattıklarına** akıl erdirememişti. (s. 94)

10. Birce ve Gilman **gördüklerini** en ince ayrıntısına kadar anlattılar. (s. 94)

11. Dün gece Işıl’la **yaşadıklarını** Gilman’a anlattı. (s. 107)

12. Saatlerdir **konuştuklarını** bir anda kafasından şöyle bir geçiriverdi. (s. 124)

13. “**Göremediklerimizi** yok sanmışız.” (s. 132)

14. Kendi **söylediğine** yine kendisi kahkahalarla güldü. (s. 134)

15. “Ninecim hadi n’olur, anlat şu **bildiklerini**.” (s. 148)

16. Bir tek yazılı olduğu yer var, o da Mavi Zamanlar’ın masalcısının **yazdığı**. (s. 152)

17. “Sen **anladıklarını** söyle, belki hep beraber çözeriz bilmeceyi,” dedi Işıl. (s. 165)

18. “Peki, annen burada **yaşadıklarından** sana söz etmiş miydi?” (s. 227)

Eserde -DIK sıfat-fiil ekinin fiillere geçmiş zamanda gerçekleşmiş olma işlevi verdiği tespit edilmiştir.

4.1.2.2. -mIş İsim

Eserde -mIş ekinin sıfat-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Bu dükkânda **okunmuş masal, öykü, şiir kitapları, romanlar** bulunurdu. (s. 9)

2. “Ama bizim evde **okunmuş çok kitap** var, size onlardan getiririm, bunların hepsini almak istiyorum, lütfen!” (s. 9)

3. “Peki al ama iki tane daha **okunmuş kitap** getir sonra.” (s. 10)

4. “Hayır, ama bizim evde **okunmuş çok kitap** olduğunu, ona iki tane daha kitap götürebileceğimi söyledim. (s. 12)

5. Toprakla **kardeşleşmiş yarık ellerini**, kafatasının üstünde okşarmış gibi dolaştırdı, gözlerini kısarak gülümsedi. (s. 19)

6. Fakat, toprağı **alınmış** ve güneş ışınlarıyla nemini **yitirmiş kemikler** çok kolay dağılabilirdi. (s. 19)

7. Ufuk, kazı alanındaki ahşapla **kaplanmış yoldan** el arabasıyla geldi. (s. 20)

8. İçinde bir çocuğun yıkanabileceği genişlikteki tencerede çorba pişiren Pülmüz teyze, mutfağın sıcağından **bunalmış bir halde**, ellerini önlüğüne silerek söylene söylene dışarı çıktı. (s. 21)

9. "Dileğim odur ki, zamana **gizlenmiş bilginin** sahibi olun ve onu gerektiği gibi kullanın. (s. 23)

10. Yüzlerce yıl önce **yaşamış Dolunay Masalcısının** görünmeyen varlığının yanında olduğunu hayal etti bir an. (s. 24)

11. Sezin Hanım'ın bakışları bir an Birce'nin iri iri **açılmış gözleriyle** buluştu. (s. 26)

12. Doğrusu ya, giysileri ile teni aynı renk olan, kocaman gövdeli, geniş omuzlu saçı sakalına **karışmış bu adamın** ince ruhlu bir mimar olduğunu bilseler hepsi küçük dillerini yutardı. (s. 27)

13. Bu nedenle çok sayıda **pişmiş toprak kandil**, metal, cam, kemikten **yapılmış eser**, seramik bulunuyor. (s. 29)

14. Bütün bunlar gökyüzünden düşmediğine göre eski çağlarda **yaşamış insanlardan** kalanlardı. (s. 29)

15. Pülmüz teyze, sofrayı kalaslardan **yapılmış** iki uzun masaya kurdu. (s. 30)

16. Harap **olmuş duvarlar**, denizin rengini hatırlatan boya ile boyanmıştı; odanın tavanından sallanan tek ampul, parlak çiğ bir ışık veriyordu. (s. 33)

17. Pencereyi perde olarak tavandaki kornişe **tutturulmuş bordo bir kumaş** kapatıyordu. (s. 33)

18. Buruşacak birkaç giysiyi badana ve sıvaları yer yer **dökülmüş duvardaki** çiviye astılar. (s. 33)

19. "Burası mitolojide hasta insanlara şifa dağıtan, hekimliğin ve tıp biliminin sağlık tanrısı Asklepios'a **adanmış bir asklepios**." (s. 33)

20. Anlatırken eskiden burada **yaşamış insanların** yüzlerini görür gibi olduğu, gülümsemesinden fark ediliyordu. (s. 35)

21. Gün boyu biriktirdikleri güneş ışığıyla sıcacık **olmuş antik taşları** okşadı. (s. 36)

22. Tam o sırada Arzu, **elenmiş topraklar** arasından bulduğu sikkeyi torbaya koyuyordu. (s. 37)

23. Karşıdan, **işaretlenmiş taşları** el arabasıyla taşıyan, kısa boylu, yanık yüzlü, saçı sakalı birbirine **karışmış iki işçi** geliyordu. (s. 38)

24. "Bu masal, okuruna **yazılmış bir mektuptur**. (s. 41)

25. Tuvalet, odalarından otuz kırk metre ötede, sık ağaçların yanında, briketten **yapılmış basit bir yapıydı**. (s. 45)

26. Canan Hanım baykuş başıyla **süslenmiş çömleğin** yüzlerce yıllık hasarını ustalıkla onarıyordu. (s. 51)

27. Sonra **yumuşamış bir tavırla**, "Hadi gelin, çay içelim" diye yineledi. (s. 54)

28. Kocaman **açılmış gözlerle** geriye doğru çekildi. (s. 56)

29. Birce **çatılmış kaşları** ile tüm dikkatini işaretlere vermişti. (s. 60)

30. "Onu toprağın altından nasıl çıkardıklarını, her yanına **dolmuş çamurları** nasıl temizlediklerini, bin sekiz yüz yıllık uykusundan nasıl uyandığını bir görseydin..." (s. 63)

31. "Ortadan **kalkmış şehirlerin isimlerini**, **kaybolmuş bir heykeli**, **yıkılmış bir binayı**, o zaman var olan ancak bugün yetişmeyen bir bitkiyi, sikkelerdeki tasvirler sayesinde öğrenebiliriz." (s. 65)

32. Midesi bulanıp kalkmış, karşısında birden, el fenerinin ışığında, Arzu'nun diş macunu **sürülmüş bembeyaz yüzünü** görünce yüreği ağzına gelmiş, odaya hayalet geldiğini sanmıştı. (s. 67)

33. "Karanlıklar içinde **gizlenmiş bir güç** var" (s. 70)

34. Birce masanın üstünde ikiye **katlanmış** duran **gazeteyi** gördü. (s. 71)

35. Başlığın altındaki **genişletilmiş haberi** okuyunca gözleri şaşkınlıktan fal taşı gibi açıldı. (s. 71)

36. Tutuk, çekingen, içine kapanık görünen Necip, üstündeki **yıpranmış kazak**, bej yağmurluk, iki günlük sakalla jeofizik mühendisine pek de benzemiyordu. (s. 75)

37. Paris'in yüreğinde gezinen, tarihin tanığı Seine Nehri, yüzyıllardır süren yorgunluğuna inat, kaynağından az önce **çıkmış genç bir ırmak** hevesiyle akıyordu kentin koynunda. (s. 76)

38. Aralarına zeytin artıkları **kaçmış çarpık çurpuk dişlerini** göstererek sırıttı. (s. 79)

39. Antik havuzun yosun **tutmuş mermerlerindeki** ışık oyunlarını seyrederken düşünüyordu. (s. 85)

40. Renkler, havuzun cam ve demir kullanılarak **kapatılmış tavanından** gelen ışıkla bütünleşiyor, içeriye gizemli bir hava veriyordu. (s. 86)

41. Üstüne güneş **vurmuş elmas** benzeri bir pırıltı gördüler suyun üstünde. (s. 86)

42. "İki şifrenin böylesine **bütünleşmiş bir anlamı** olabilir." (s. 86)

43. Aktan, Roma hamamının tabanına halı gibi **serilmiş sarı yeşil mozaikleri** seyrediyordu. (s. 90)

44. Büklüm büklüm, emek emek **işlenmiş saçlar**... (s. 92)

45. Alnı ve toprakla **dolmuş gözlerden** biri ortaya çıktığında dikkat kesilmişlerdi. (s. 92)

46. "İsviçre-Fransa sınırındaki Cern Uluslararası Fizik Laboratuarı çalışmaları ve uzaydan çekilen fotoğrafların sonuçları şimdiye kadar esrarını **korumuş bir konuya** açıklık getirdi. (s. 97)

47. Kitabın **yıpranmış sayfalarını** çevirmeye başladı. (s. 102)

48. En az yüz yıldır kitabın içinde birbiri üzerine kıvrılıp **uyuyakalmış tümceleri** yeniden okudu. (s. 103)

49. Bir doksandan uzun, sıska Tomy, granitle **kaplanmış sütunlardan** birinin yanında belirdi. (s. 111)

50. “Önceki bir işte bana çok yardım **etmiş bir adamımız** var içerde. (s. 114)

51. Yüzünü açtığında, **çatlamış toprağın** üstünde karınca büyüklüğünde yüzlerce yeşil minik böcek gördü. (s. 124)

52. “Dişlerini **fırçalamamış birinin** kafatasını bulmuşlar da...” (s. 127)

53. Kıyı boyunca **fışkırmış yabani otların** arasından gelen hışırtılardan kaynaklanan korku duygusu içlerini yalayıp geçse de, burada rahatça konuşabildikleri için başka yere gitmiyorlardı. (s. 129)

54. “Birce, ya bu bize **hazırlanmış bir tuzaksa**?” (s. 138)

55. Odanın boyutlarınca **resimlenmiş mozaikte** kocaman bir dünya, üzerinde renkli taşlarla **işlenmiş balıklar** ve diğer deniz canlıları, leopar, deve, geyik, keçi, kuşlar, sürüngenler ve kızların tanıyamadığı hayvanlar vardı. (s. 139)

56. “Ormanda yolunu **kaybetmiş biri** onların farklarını göremediği için kaybolmayı hak etmiştir belki de...” (s. 154)

57. “Dünya’nın **keşfedilmemiş yerlerine** gitmeye gerek yok mudur?” (s. 161)

58. Mısırlı Beta, iyi **yönetilmiş düzenli bir çalışma** ve kesin sonuç istediği Necip’e iletmişti. (s. 167)

59. Tomy, sismik çalışmalar sonucu, burada **kazılmış bir tünel** saptadığını ve gizli geçidin inşası sırasında havalandırma sorununun çözülmüş olacağını söylemişti. (s. 168)

60. Yerlerde ihtişamlı bir sarayın **devrilmiş sütunlarına** benzer sütunlar vardı. (s. 171)

61. Binlerce yıl önce **oyulmuş** olan **bu tünel** sonsuza uzanıyor gibiydi. (s. 171)

62. “Belki de **gelişmiş bir uygarlıkları** vardı, nükleer enerji ya da benzeri ile açtılar.” (s. 171)

63. Geniş tünelin aşağıya ilerleyen bölümünün sonunda kayaya **oyulmuş yarı açık taş bir kapı** vardı. (s. 173)

64. Sanki burada birileri **yaşıyormuş izlenimi** veren bu görüntü, aynı anda yüzlerce duygu yaşattı ona. (s. 175)

65. Yüzyıllar boyunca **oluşmuş tozun** içindeki iri taş parçasına benzeyen soğuk cismi aldı. (s. 178)

66. Yer yer **kırılmış kabartmalar** cilalı gibi parlıyordu. (s. 179)

67. **Kıstırılmış kuşlar** gibi çırpınıyordu ikisinin de kalbi. (s. 182)

68. İbrahim delik deşik **olmuş sırt çantasından** aletini çıkarıp ölçüm yaptı. (s. 183)

69. Başını lime lime **olmuş pantolonunun** dizlerine koyup Selo'ya yalan söylemekle iyi etmediğini düşündü. (s. 184)

70. Gümüş rengi gece kuşları, kartal süzülüşüyle konuverdi hatları ay ışığıyla **çizilmiş billur dağın doruğuna**. (s. 191)

71. Dünyanın üzerinde de renkli taşlarla **işlenmiş hayvan figürleri** vardı. (s. 191)

72. Yerlerde **devrilmiş sütunlar** vardı. (s. 193)

73. Mozaiğe **gömülmüş doğal taşlar** gül pembeden kırmızıya, sarıdan maviye kadar her rengi barındırıyordu. (s. 195)

74. Kimisinin içinde **fosilleşmiş yosunlar** varmış gibiydi. (s. 195)

75. Elini dışarı çıkardığında fal taşı gibi **açılmış gözleriyle** Gilman'ın tuttuğu gri taş parçasına bakakaldılar. (s. 198)

76. "Dileğim odur ki, zamana **gizlenmiş bilginin sahibi** olun ve onu gerektiği gibi kullanın demişti masalımız." (s. 207)

77. Bulundukları yer, duvarları mor kayalardan **oluşmuş bir odaydı**. (s. 209-210)

78. Su perisinin önündeki küçük düzlükte, taşa oyularak **yazılmış** bilmedikleri dilde **yazılar** vardı. (s. 212)

Eserde -mIş ekinin kalıplaşmış ad oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. **Geçmişin** karanlıklarının sakladığı sırlar, satırların içinden onlara bakıyordu. (s. 199)

2. Onun kimseye zararı dokunmaz, **geçmişini** hiç hatırlamaz, sürekli aynı efsaneyi anlatır." (s. 229)

Eserde -mIş sıfat-fiil ekinin fiillere geçmiş zamanda gerçekleşmiş olma işlevi verdiği veya fiilleri kalıplaşmış ada çevirdiği tespit edilmiştir.

4.1.2.3. -(y)AcAK İsim

Eserde -(y)AcAk ekinin sıfat-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Yedinci sınıf ders kitaplarını verip onların yerine tatilde **okuyabileceği kitaplar** alacaktı. (s. 9)

2. "Sana **getireceğim bir şey** olsaydı, duyardın geldiğimi, değil mi?" (s. 11)

3. Sonuçların **açıklanacağı gün** okulun müdürü, öğretmeni ve yarışmaya öyküsü gönderilen dört okul arkadaşıyla birlikte ödül töreninin **yapılacağı Belediye Kültür Merkezi'nin büyük salonundaydılar**. (s. 17)

4. İçinde bir çocuğun **yıkanabileceği genişlikteki tencerede** çorba pişiren Pülmüz teyze, mutfağın sıcağından bunalmış bir halde, ellerini önlüğüne silerek söylene söylene dışarı çıktı. (s. 21)

5. "Mavi zamanların Dolunay Masalcısı, dut ağacından yaptığı kâğıt parçasına 'Gizli geçitleri bulmanın ilk kuralı; gök evrenin mavisini **görebileceğin**, dağların kekik kokan havasını **soluyabileceğin**, yelin fısıltısını, suyun şırıltısını **duyabileceğin bir yerde** olabilmektir' yazmıştı." (s. 22)

6. "Dönüşte **anlatacak ne çok şeyiniz** olacak." (s. 25)

7. **Buruşacak birkaç giysiyi** badana ve sıvaları yer yer dökülmüş duvardaki çiviye astılar. (s. 33)

8. Yerden tavana kadar yükselen tahta raflardan başka eşya **koyulacak bir yer** yoktu. (s. 33)

9. "İnsanlığın geleceğini **etkileyecek gizemler** uyuyor toprağın altında." (s. 41)

10. Elindeki fenerin ışığını **gidecekleri yöne** tuttu. (s. 45)

11. Eğer bunlar **çözülebilecek yazılar** olsa, buradaki arkeologlar çoktan çözerlerdi." (s. 62)

12. Ilık yaz rüzgârı kayaları bile yastık **yapacak denli** yumuşaktı. (s. 68)

13. "Güney ve Kuzey Kutuplarını ters **döndürebilecek**, insanlığın geleceğini **etkileyecek bir kuvvet**." (s. 70)

14. Yemek çanının **duyulabileceği kadar uzağa** gidebilirsiniz. (s. 73)

15. "Evet, şu anda **ulaşabileceğimiz tek kristal** Türkiye'de." (s. 78)

16. "Kristalin şifresini bilmezsen, **kaybolacak nesne** sen olursun!" (s. 79)

17. "Yeryüzünün su dengesini **değiştirebilecek harita** elimizde." (s. 82)

18. Arzu'nun içinde, açıkça dile **getiremeyeceği istekler** uçuştu. (s. 99)

19. **Şaşılacak** kadar çok **ipucunun** kitabın içinden ona baktığını ilk kez o an duyumsadı. (s. 103)

20. "Barajın suyunu **toplayacak başka yer** yok muymuş?" (s. 106)

21. İbrahim ve Reşat, İzmir'deki ünlü otelin pasta salonunda, giriş çıkışı **görebilecekleri bir masaya** oturtmuş konuşuyorlardı. (s. 111)

22. "Bor, **düşünülebilecek en temiz yakıt**." (s. 113)

23. "Amerika Birleşik Devletleri rezervlerini yıllar önce kullanmaya başladı, kendi topraklarından **çıkarabileceği miktar** gittikçe azalıyor." (s. 113)

24. “Hayır, dikkat çekmemek için köyden **gelecek kişi** ile Bergama’da buluşacağız.” (s. 115)

25. “O bize yardım **edecek ikinci kişiyi** bulmuş olacak.” (s. 115)

26. Çiçekleri **kıskandıracak bir kelebek** Işıl’ın omzuna kondu. (s. 125)

27. Gilman onu **duyamayacağı bir sesle** mırıldandı: “Ayyy ne komik, gıdıkla da gülelim!” (s. 127)

28. Gilman, annesi ve Mehmet bir sonraki günün **getireceği sürprizlerden** habersiz, kazı evinden ayrıldılar. (s. 136)

29. Işıl’ın hiçbir yere **bakacak hali** kalmamıştı. (s. 140)

30. “**Anlatacağın kişi** de Dolunay Masalcısı olur çünkü.” (s. 149)

31. Hamit dışarıda gözcülük yapacak, Necip ve Reşat İzmir’de kalıp onlardan **gelecek bilgileri** bekleyecek, Mısırlı Beta’ya gelişmeleri bildireceklerdi. (s. 167)

32. Alınlarına **takacakları madenci fenerleri**, aydınlatma içini yetecekti. (s. 168)

33. “Önce bulalım, sonra **harcanacak yer** çoook...” (s. 171)

34. “Buraların kazılmasından **çıkacak** olan **kaya parçalarının miktarı** yapay bir dağ oluşturmaya yeter.” (s. 172)

35. Bilim adamlarının köstebek gibi **çalışacak büyük bir delicinin planlarını** hazırladığını ve bununla magma tabakasına inip örnek almayı düşündüklerini biliyorum. (s. 172)

36. Kenarda **tutunacak hiçbir yer** olmaması işlerini güçleştiriyordu. (s. 183)

37. İbrahim **kımıldayacak gücü** kalmadığını anlıyor ama sonuca bir an önce ulaşmak istiyordu. (s. 184)

38. Ama bu işten **kazanacağı büyük para** için her şeyi göze alabilirdi İbrahim. (s. 184)

39. Mavi kanatlı kelebek, uyumayı unutan tırtıl, aydınlığa koşan pervaneler, sevgilisiyle ilk kez buluşmaya **gidecek bir genç kızın heyecanını** yaşardı her dolunayda. (s. 191)

40. **Yapamayacağın şeyi** söyleme, hadi gidiyoruz." (s. 192)

41. "Arkadaşlar bunlar bize yol **gösterecek yeşil billur böcekleri** olmalı." (s. 197)

42. Gözlerini kısarak konuştu: "Bakın Selo Beyefendi. Elimdeki alet şu anda Dünya'nın geleceğini **belirleyecek** olan **bölgede** olduğumuzu gösteriyor. Omuz silkmek yerine kapıyı açarsanız sizin için daha iyi olur." (s. 210)

43. Rüyalarında bile **göremeyecekleri**, adını bile bilmedikleri **onlarca renk** ikisinin de gözlerini kamaştırdı. (s. 210)

44. İbrahim, onun yerinden alınmasıyla **oluşacak elektromanyetik fırtınayı** düşündü. (s. 211)

45. "Kristalin şifresini bilmezsen **kaybolacak nesne** sen olursun." (s. 212)

46. **Paylaşacağımız pek çok Alyanoi öyküsü** olduğunu şimdiden söylemeliyim. (s. 225)

Eserde -(y)AcAK ekinin kalıcı ad oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. "İnsanlığın **geleceğini** etkileyecek gizemler uyuyor toprağın altında." (s. 41)

2. "Güney ve Kuzey Kutuplarını ters döndürebilecek, insanlığın **geleceğini** etkileyecek bir kuvvet." (s. 70)

3. "Sıcak su kaynakları korunmaya özen gösterilmezse Dünya'nın **geleceği** tehlikede!" (s. 98)

4. **Gelecek**, bugün, dün... hepsi birbirine karışmıştı. (s. 103)

5. "**Gelecek** yıl belki burayı da kazarlar" dedi. (s. 108)

6. **Geleceğin** otomobili benzin yerine bor ile çalışacak. (s. 113)

7. "Öterse başına **gelecekleri** iyi biliyor." (s. 115)

8. Dünya'nın **geleceği**, Necip'in elinde tuttuğu çantanın içindeydi. (s. 117)

9. "Elimdeki alet şu anda Dünya'nın **geleceğini** belirleyecek olan bölgede olduğumuzu gösteriyor." (s. 210)

Eserde -(y)AcAK sıfat-fiil ekinin fiilleri gerçekleşmesi gelecek zamana yönelmiş geçici sıfatlara ve geçici hareket adlarına dönüştürdüğü tespit edilmiştir.

4.1.2.4. -(y)AsI İsim

Eserde -(y)AsI ekinin sıfat-fiil oluşturduğu bir cümle vardır:

1. Bu kazıyı başlatan, kentin sular altında kalmaması için emek harcayan ilk kişi, eli **öpülesi ustamız**, Ahmet Öğretmenimizdir. (s. 225)

Eserde -(y)AsI sıfat-fiil ekinin fiilleri durum zarfına çevirdiği tespit edilmiştir.

4.1.2.5. -(y)An İsim

Eserde -(y)An ekinin sıfat-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Genzine **dolan toz kokusuna** aldırmadan kitapları inceledi. (s. 9)

2. Kendine özgü kokusu **olan eski kitapları** okumak için sabırsızlanıyordu. (s. 11)

3. Birce, kaşlarını kaldırdı, dudağını büktü, onu **küçümseyen bir yüz hareketi** yapıp babasına döndü: (s. 11)

4. "Binlerce yıl boyunca gecelerini mum ışığında geçirmiş **olan atalarımız**, bu büyülü nesneye bakarken yaşamın gizemlerini **içeren masallar** yazmışlardır. (s. 13)

5. Kitapta **yazan tümceyi** bir daha okudu. (s. 13)

6. Diş macunu ile köpürttüğü dişleri, banyonun aynasına **vuran mum ışığında** gözüne yarasa dişleri gibi göründü. (s. 15)

7. Aynaya biraz daha yaklaşıp iki derin çukur gibi **yansıyan gözlerini** seyretti. (s. 15)

8. Yatağına oturup mumun odanın içinde dans **eden oynak ışığını** seyretti bir süre, sonra mumu üfleyip yatağına girdi. (s. 16)

9. Birce'nin yazdığı öykü, yarışmaya **katılan beş yüz elli iki öykü** arasından ikinci olmuştu. (s. 16)

10. Öğretmeni ona ilköğretim okulları arasında **düzenlenen öykü yarışmasını** duyurduğunda için çekip mırıldanmıştı: "Onca öykü arasında benimki kazanacak değil ya, rüyamda görsem inanmam!" (s. 16)

11. Birce yazmaya hemen o gece başlamış, el yazısı ile üç sayfa **tutan öyküsünü** öğretmenine verdiği gün, içinde bir hafiflik duyumsamıştı. (s. 17)

12. Ondan sonrası hızla gelişmiş, öyküsü okulda **seçilen beş öykünün** içine girmiş, yarışmaya gönderilmişti. (s. 17)

13. Sonuçların açıklanacağı gün okulun müdürü, öğretmeni ve yarışmaya öyküsü **gönderilen dört okul arkadaşıyla** birlikte ödül töreninin yapılacağı Belediye Kültür Merkezi'nin büyük salonundaydılar. (s. 17)

14. Birce bunları düşünürken elini başının ucunda **duran kitaba** uzattı. (s. 18)

15. Birce'ye sürekli bir şeyler **anlatan bu kitap**, kapalıyken bile açıktı sanki. (s. 18)

16. Elindeki fırçayı, makaslarla, bıçaklarla, ince uçlu madeni kalemlerle dolu bir ameliyat masasını **andıran tahta sehpanın** üstüne bıraktı. (s. 19)

17. Aynı bilgileri **içeren birer kartı** da kutuların içine koydular. (s. 20)

18. Kazı sırasında **bulunan hayvan** ve **insan kemiklerini** kutulayıp sakladıkları odaya "Kemik Odası" diyorlardı. (s. 20)

19. "Yarışmada ödül **alan dört öğrenciyi** bugün getirip bırakacaklar ya..." (s. 21)

20. İçinde bir çocuğun yıkanabileceği genişlikteki tencerede çorba **pişiren Pülmüz teyze**, mutfağın sıcağından bunalmış bir halde, ellerini önlüğüne silerek söylene söylene dışarı çıktı. (s. 21)

21. “Gilman, hele bir koşu git söyle Mustafa abine, o ‘tamirci’ **denilen adama** motoru çabuk göndersinler.” (s. 21)

22. Yamacın altındaki yoldan **gelen minibüs**, kıyametler koparıyordu. (s. 22)

23. Minibüsü görünce gözlerinin içi güldü, dağları taşları **inleten sevinçli sesiyle** bağırdı: “Bakın, bakın! Geliyorlar işte, yaşasın! Anneee... Koş, gel! Konuklar geldi...” (s. 22)

24. “Mavi zamanların Dolunay Masalcısı, dut ağacından yaptığı kâğıt parçasına ‘Gizli geçitleri bulmanın ilk kuralı; gök evrenin mavisini görebileceğin, dağların kekik **kokan havasını** soluyabileceğin, yelin fısıltısını, suyun şırıltısını duyabileceğin bir yerde olabilmektir’ yazmıştı.” (s. 22)

25. “Bazı denemeler seni korkutup heyecanlandırabilir, oysa binlerce yıl öncesinden **gelen fısıltıların** yankılandığı düş ülkesi seni bekliyor.” (s. 22)

26. “Masalcılar, Kaf Dağı’na **açılan kabartmalarla süslü kapıyı** keşfettiklerinde yalız olurlar hep.” (s. 22)

27. “Tası kum gibi **parlatan tılsıma** yaklaşır.” (s. 23)

28. “Dolunay Masalcısı bu masalı bana anlatırken pencereden **görünen çıplak dağ**, bir anda ormanla kaplanıverdi. (s. 23)

29. Kitabına dalmış **olan Birce**, Işıl’ın sesiyle irkildi. (s. 23)

30. Kitabın açık **olan sayfasındaki** harflerin görünüşleri değişti, kâğıdın üstünde önce yuvarlaklaşıp sonra yıldız biçiminde kıvrıldılar. (s. 24)

31. Yüzlerce yıl önce yaşamış Dolunay Masalcısının **görünmeyen varlığının** yanında olduğunu hayal etti bir an. (s. 24)

32. Yarışmayı **düzenleyen belediyenin**, gençleri kampa teslim etmekle görevli Kültür İşleri Müdürü Sezin Hanım, Aktan’ın omzunun üstünden dışarı baktı. (s. 24)

33. Yol boyu mışıl mışıl **uyuyan Aktan** gözlerini ovdu, uykusundan sıyrıldı. (s. 25)

34. Sezin Hanım yol boyunca neredeyse ağzını açmamış **olan şoföre** kolonyalı mendil uzatırken kibarca sordu: “Saat kaçta dönsek sizin için uygun olur?” (s. 25)

35. Minibüsten **inen altı kişiyi** güzel kokularla yüklü ılık bir esinti karşıladı. (s. 25)

36. Koşarak minibüsün yanına **gelen Gilman** ve **Mehmet’in** candan gülümsemelerine onlar da karşılık verdiler. (s. 26)

37. En fazla on yedisinde **görünen Mehmet’in**, güçlü, kuvvetli bir genç olduğu hemen anlaşılıyordu. (s. 26)

38. Çınarın altına uzanmış **olan Cerenimo** kulaklarını kaldırdı, indirdi. (s. 26)

39. Yine de tetikte olduğu dimdik **duran kulaklarından** anlaşılıyordu. (s. 26)

40. Gilman hepsini tepeden tırnağa süzüyor, öte yandan yüreğini **kabartan sevinci** belli olmasın diye dudaklarını ısırıyordu. (s. 27)

41. Küçük mavi gözlerinden hayat **fışkıran Pülmüz Teyze** “...” diyerek karşıladı konukları. (s. 27)

42. Yolda **duran el arabasını** sanki kuş kadar hafif bir şeyi kaldırıyormuşçasına kaldırıp bir kenara koydu. (s. 27)

43. Doğrusu ya, giysileri ile teni aynı renk **olan**, kocaman gövdeli, geniş omuzlu saçı sakalına karışmış bu **adamın** ince ruhlu bir mimar olduğunu bilseler hepsi küçük dillerini yutardı. (s. 27)

44. Çardakta **duran pinpon masası** Aktan’ı sevindirdi. (s. 27)

45. Bir zamanlar buğday başaklarıyla kaplı **olan Kaikos Vadisi’nde** sütunların nasıl yükseldiğini, kazılara nasıl başladıklarını heyecanla anlattı. (s. 28)

46. “Gördüğünüz her kare alanın harfler ve rakamlardan **oluşan bir ismi** vardır çocuklar. (s. 28)

47. Karınca gibi **çalışan işçileri** ve **arkeologları** göstererek, “Hepsi yürekleriyle çalışıyorlar, bir hafta boyunca bunu sizler de fark edeceksiniz çocuklar.” dedi. (s. 28)

48. “Ben kazıda **bulunan bu yüzlerce, binlerce kırık dökük parçayı** birleştiriyorum.” (s. 29)

49. “Binlerce yıl öncesinden **kalan bir çömlek parçası** bile, kazı bilimi ile uğraşanların gözünde geçmişle köprü kurmayı **sağlayan önemli bir belgedir**.” (s. 29)

50. Işıl uzaktaki antik taş duvarları, yeniden ayağa **kaldırılan görkemli sütunları** ayrımsadı. (s. 29)

51. Ortaya getirdiği koca tepsinin içinde dumanı **tüten bir pizza** vardı. (s. 30)

52. Vadiyi ve dağları ezgilere **boğan yemek çanı** çığlıklanırken sanki sevginin sesini yayıyordu doğaya. (s. 30)

53. Harap olmuş duvarlar, denizin rengini **hatırlatan boya** ile boyanmıştı; odanın tavanından **sallanan tek ampul**, parlak çiğ bir ışık veriyordu. (s. 33)

54. Yerden tavana **yükselen tahta raflardan** başka eşya koyulacak bir yer yoktu. (s. 33)

55. Birce neredeyse beline **uzanan saçlarını** atkuyruğu yaptı. (s. 33)

56. “Burası mitolojide hasta insanlara şifa **dağıtan**, hekimliğin ve tıp biliminin **sağlık tanrısı Asklepios’a** adanmış bir asklepios.” (s. 33)

57. “Kherion ona okuma-yazma ile birlikte önemli hastalıkların tedavisinde **kullanılan ilaçların** formüllerini de öğretmiş. (s. 34)

58. “Hastalıklara iyi **gelen sıcak suyu** var.” (s. 34)

59. Uzun bacaklı, beyaz tüylü, sırtında kocaman siyah bir lekesi **olan uzun kulaklı köpekten** ürktüler. (s. 35)

60. Birce, Alyanoi’de **yaşayan** görünmez **çocuklarla** saklambaç oynadıklarını düşündü. (s. 36)

61. Kazı alanından **çıkan toprağı taşıyan, eleyen işçileri** merhabaladılar. (s. 37)

62. Karşıdan, işaretlenmiş taşları el arabasıyla **taşıyan**, kısa boylu, yanık yüzlü, saçı sakalı birbirine karışmış **iki işçi** geliyordu. (s. 38)

63. Gözü, yerde pırıl pırıl **parlayan bir şeye** ilişmişti. (s. 38)

64. Yeşil ışıltılar **yayan bu madde** hepsinin ilgisini çekmişti. (s. 38)

65. "Saçlarını sulara **taratan su perisi**, derinde alevi besliyor şimdi habersi bundan insanoğlu." (s. 41)

66. **Kıpırdayan sudaki** ışıklar gibi bin yıllardır yanıp sönüyordu. (s. 43)

67. Işıl yatağından fırladı, elini Birce'nin buz gibi **olan ellerinin** üstüne koydu. (s. 43)

68. Masanın üstünde **duran el fenerini** alıp dışarı çıktılar. (s. 44)

69. Tuvalete **giden taş yol**, kavis çizerek kemik odasının yanından geçiyordu. (s. 45)

70. Islığı **andıran bir ses** duyuldu. (s. 45)

71. Sevilay'ın **titreyen elinde** tuttuğu el fenerinin ışığı tuhaf gölgeler oluşturuyordu. (s. 45)

72. Arzu, elindeki tepsiyle dumanı **tüten dört kuşburnu** çayı getirdi. (s. 47)

73. En az iki bin yaşında **olan taşın** üstünde kocaman bir ünlem işareti gibi **duran tekerlek izinin** dilini anlamak için neler vermezdi. (s. 49)

74. Gizemli taşın üstünden **geçen kervanı** karşıladı... (s. 49)

75. Dizlerine dek **inen beyaz bir gömlek** giymişti. (s. 51)

76. Ama elimden **geçen her parçanın** neden yapıldığını, nasıl bir yerde işlendiğini, ona ruh **üfleyen ustayı** merak ederim. (s. 52)

77. Birbirlerine ardı arkası **kesilmeyen sorular** sordular, masalda anlatılanları enine boyuna tartıştılar. (s. 53)

78. Bir o yana bir bu yana gidip **gelen işçilerin** sesi belli belirsiz duyuluyordu. (s. 53)

79. Gökkuşağının renklerini **taşıyan bir kelebek**, kanat çırpıyordu çevrelerinde. (s. 53)

80. Adam hafifçe öksürdü, keçeye **benzeyen saçlarını** kaşıdı. (s. 54)

81. Çardağın tepesinden **sarkan sarmaşığın mor çiçeklerini** ve çiçeklerin üstünde **uçuşan minik kuşu** seyrettiler bir süre. (s. 60)

82. İçinde soru **barındıran bir sesle**, "Onun gerçek evi burası," dedi. (s. 62)

83. "Aslında buradaki her taşta, **bulunan her kemikte**, **her çanakta** birilerinin sesi yankılanıyor. (s. 63)

84. "Ortadan kalkmış şehirlerin isimlerini, kaybolmuş bir heykeli, yıkılmış bir binayı, o zaman var olan ancak bugün **yetişmeyen bir bitkiyi**, sikkelerdeki tasvirler sayesinde öğrenebiliriz." (s. 65)

85. Baş ucunda **duran el fenerini** yaktı. (s. 66)

86. Çığlıkları **duyan herkes** fırlamış, sesin geldiği odayı anlamaya çalışıyordu. (s. 67)

87. "Gamzelerini **çağıran gülümsemesi** Su Perisi'nin yüzünde dondu." (s. 69)

88. "Kökleri insanlıktan daha eskiye **dayanan ateş**, pençeleriyle halkalar çizerek büyük bir hızla geliyordu." (s. 69)

89. "Ateşli su, güneş **girmeyen odalarda** oynaşırken şifa dağıtıyordu artık." (s. 69)

90. İnsanoğlu, günün birinde Su Perisi'nin Dünya'nın merkezine **uzanan köklerini** yeniden oynatırsa, şifa **dağıtan ateş**, alevler kusacaktı yine." (s. 69)

91. "İzleri **sürebilen gözler**, aynada görecektir Dolunay Masalcısının ipucunu. (s. 70)

92. "Bir kâğıdın ön yüzünden arkasına **olan uzaklık** kadar aranız." (s. 70)

93. Birce, İlya'nın **parıldayan ince kumuna** diktiği bakışlarını Gilman'a kaydırdı. (s. 70)

94. "Gel," dedi **titreyen sesiyle.** (s. 70)

95. Birce masanın üstünde ikiye katlanmış **duran gazeteyi** gördü. (s. 71)

96. Onun Sevilay'a **olan ilgisini** o ana kadar ayrımsamamış olanlar bile şimdi anlamışlardı. (s. 72)

97. Seine Nehri'ne **bakan** Montebello Caddesi'ndeki karanlık, rutubetli **çatı katında**, İbrahim, Mısırlı Necip ve Mısırlı Reşat, Paris'teki sahaftan buldukları el yazmasını masanın üstüne koymuş, dikkatle inceliyorlardı. (s. 75)

98. Kırklı yaşlarda **görünen Necip**, çalışma masasının yanında, ayakta duruyordu. (s. 75)

99. Tutuk, çekingen, içine kapanık **görünen Necip**, üstündeki yıpranmış kazak, bej yağmurluk, iki günlük sakalla jeofizik mühendisine pek de benzemiyordu. (s. 75)

100. Paris'in yüreğinde **gezinen**, tarihin tanığı **Seine Nehri**, yüzyıllardır **süren yorgunluğuna** inat, kaynağından az önce çıkmış genç bir ırmak hevesiyle akıyordu kentin koynunda. (s. 76)

101. Nehrin üzerinde **gezinen teknelerden** Paris'i **seyreden yüzlerce** insan, bin öykü daha yüklüyordu rüzgâra. (s. 76)

102. Arnavut kaldırımlarını, işlemeli döküm sokak lambalarını, yoldan **akan araba selini** seyretti. (s. 76)

103. Reşat koltuktan kalktı, dışarıdan **gelen seslere** kulak kabarttı. (s. 77)

104. Merdivenlerden hızla **çıkan birinin** adımları duyuldu. (s. 77)

105. Apartman lambasının açıldığını haber **veren bir ses** geldi. (s. 77)

106. "Bu haritaya göre Dünya'nın elektromanyetik alanını **düzenleyen dört büyük kristal**, dört ayrı bölgede bulunuyor." (s. 78)

107. İbrahim **küçümseyen ses tonuyla**, övünür gibi konuştu. (s. 78)

108. Türkiye'de mıknatıslanma **belirlenen alan** hakkında Mısır'daki üyelere bilgi iletmiştik. (s. 79)

109. Bu fırtına içinde **kalan canlılar** garip bir yolculuğa çıkarlar. (s. 79)

110. Bir an ikilem yaşadı İbrahim, ardından beyninde **uçuşan düşünceleri** dile getirdi. (s. 82)

111. **Kararlaştırılan yere**, **kararlaştırılan zamanda** gidebilmek için Orly Havaalanı'nın yolunu tutmuşlardı bile. (s. 83)

112. Birce havuzun bulanık suyunda eğilip **bükülen yansımasını** görmeye çalışırken alçak sesle konuştu. (s. 85)

113. Gilman **terleyen alnını** elinin tersiyle sildi. (s. 85)

114. Değişime **uğrayan şekiller**, billurdan üçgenleri, sivri uçlu okları, ışıltılı çemberleri çağrıştırıyordu. (s. 85)

115. Renkler, havuzun cam ve demir kullanılarak kapatılmış tavanından **gelen ışıkla** bütünleşiyor, içeriye gizemli bir hava veriyordu. (s. 86)

116. Şıpır şıpır terleyerek, döne döne yukarı **çıkan merdiveni** tırmandılar. (s. 86)

117. Boynundaki fotoğraf makinesinin açık **olan kapağı**, az önce fotoğraf çektiğinin kanıtıydı. (s. 87)

118. Adamın onu almaya **gelen beyaz arabaya** binip uzaklaşması bir dakika bile sürmemişti. (s. 88)

119. Birce, çınarın ahtapot kollarına **benzeyen köklerini** saklamaya **çalışan eğimli toprağa** oturup bağdaş kurdu. (s. 88-89)

120. Birce karşı **gelen ses tonuyla** konuşuyordu, gözleri kıvılcımlanmıştı. (s. 89)

121. Koca çınarın gövdesine sırtını **dayayan Gilman**, kurnaz bakışlarla gülümsedi. (s. 90)

122. Toprağın iliğine **işleyen güneş**, çıplak ne varsa yakıyordu. (s. 90)

123. Öğle üzeri uykuya dalıp geceleri yıldızları **gözetleyen Alyanoi sokakları** tuhaf bir sevinçle dolu gibi geldi ona. (s. 90)

124. Aktan'ın kulaklarında gidip **gelen sözcükler** çağrışımlara neden oldu. (s. 91)

125. Tasta **kalan son cevizleri** Işıl'a uzattı. (s. 92)

126. Bülent mermerden bir yontu bulduğunu topraktan **gelen tok sesi** duyar duymaz anlamıştı. (s. 92)

127. İçi içine sığmıyor, toprağın altında **uyuyan yontuyu** ortaya çıkarmaya uğraşıyordu. (s. 92)

128. Kimsenin haberi yokken kazı alanına **gelen bu adam** da neyin nesiydi? (s. 94)

129. "İsviçre-Fransa sınırındaki Cern Uluslararası Fizik Laboratuarı çalışmaları ve uzaydan **çekilen fotoğrafların** sonuçları şimdiye kadar esrarını kormuş bir konuya açıklık getirdi. (s. 97)

130. "Türkiye'nin de gözlemci olarak bulunduğu deneysel araştırma laboratuarında, sıcak su kaynaklarının bulunduğu bölgelerde hızla **dönen akışkan bir enerjinin** varlığı kanıtlandı. (s. 97)

131. Araştırmacıların yaptığı açıklamaya göre; bu öyle bir enerji ki insanoğlu bu enerjiyi **üreten jeneratörü** ele geçirebilse Güney ve Kuzey yarıkürelerin yerini bile değiştirebilir. (s. 97)

132. Birce, tavanda **oynaşan pembe mavi gölgelere** baktı. (s. 98)

133. Beyninde onunla **konuşan iki ses** çınlıyordu. (s. 102)

134. Masaldan dışarı adım **atan tek sözcük** buydu. (s. 103)

135. "Dün buraya **gelen İngiliz**, köye de gitmiş." (s. 106)

136. "Böyle bir şey konuşuluyordu **geçen akşam**, ama burası için söylediklerini anlayamamışım." (s. 106)

137. **Yapılan bu çalışmayı** Işıl ilgiyle izliyordu. (s. 109)

138. Geniş, havadar, İzmir Körfezi'ne **bakan bir odaydı**. (s. 112)

139. Türkiye bunun ne kadar önemli olduğunun farkına varmadan, bu kaynakların işletmesini ele geçirmeye **çalışan uluslararası bir şirketin** planlama uzmanı olarak da çalıştı. (s. 113)

140. Aslında hesaplamaları arazide yapıp **bitiren**, hatta sonuçları **haritalayan sistemler** de var ama kazı alanına kaçak girince bunları kullanmak olası değil. (s. 114)

141. "Şu anda İngiltere'de **bulunan Mısırlı Beta**, yarın İstanbul'a iniyormuş. (s. 116)

142. "Sait'in demesine bakılırsa dün **gelen yabancılar**, bir numara çeviriyorlarmış yine." (s. 119)

143. "Her zamanki aslı astarı **olmayan sözler** işte!" (s. 120)

144. Sağında **oturan Mehmet'e** döndü: "Bağırma sabah sabah aslanım!" (s. 120)

145. Aklına **gelen kötü sözleri** dilinden kovdu. (s. 121)

146. "O masaldan bu masala **yol süren gezginler**, zamanın akıllı yolcularıdır. (s. 123)

147. **Akan bin yılların koynunda**, küçük küçük masallar içinde **gizlenen büyük masalın** izini sürerler farkında olmadan. (s. 123)

148. Düğümün gizi en iyi **korunan sırdı**. (s. 123)

149. "Ta ki size **verilen görevi** yerine getirene değin." (s. 124)

150. Bu masal damarlarına **yayılan bir sır** gibiydi. (s. 124)

151. Bir ağızdan **başlayan ağustos böceği** korosu ona eşlik ediyor gibiydi. (s. 125)

152. Ayağa kalktı, kazı alanına **giden patikada** yürümeye başladı. (s. 125)

153. Işıl gözlerini **çalışan işçilere** dikti, bir süre öylece kaldı. (s. 126)

154. Tüyler **ürperten bir sesle** konuştu: "O, burada!" (s. 126)

155. Birce çın çın **çınlayan bir sesle**, "Sağ ol Mehmet Abi! Işıl fıkra anlattı da ona gülüyorduk," dedi. (s. 128)

156. Günün **solan tonları** İlya'yı bir masal çayına dönüştürüvermişti. (s. 129)

157. Kıyı boyunca fışkırmış yabani otların arasından **gelen hışırtılardan kaynaklanan korku duygusu** içlerini yalayıp geçse de, burada rahatça konuşabildikleri için başka yere gitmiyorlardı. (s. 129)

158. "Gezgin bizsek, kınalı eli **olan Dolunay Masalcısı** da ninem!" diye çığlık attı Gilman. (s. 129)

159. Üçgen bir başı, gümüş gibi **parıldayan karın kısmı olan su yılanı** Birce ve Işıl'ı korkutmuştu. (s. 129)

160. Gilman her zaman burada gözlerini yumup yer altından, yer üstünden, dağların tepelerinden, gizli saklı derelerden **gelen suların** aktığını düşünürdü. (s. 130)

161. Işıl, açık pembe renkli, büyük ön kıskaçları **olan irice bir örümceği** gösteriyordu. (s. 130)

162. Dönüşte ağaçtan önüne bir şeyler düşmüş, dikkatle bakınca sabah kahvaltısını **yapan sincapları** görmüştü. (s. 130)

163. Şimdiye kadar sincapları yalnızca kitaplarda **gören Işıl**, odaya nasıl koşarak gittiğini anlatırken gülmekten yerlere yatıyordu. (s. 131)

164. "Annelerinin karnında **büyüyen ikiz kardeşler**, haftalar geçtikçe gelişmişler." (s. 131)

165. Bunu araştırırken anneleriyle onları **bağlayan göbek kordonu** çıkmış karşılarına. (s. 131)

166. Onlara hayat **veren kordon** kesildikten sonra nasıl yaşayabileceğini bilmiyormuş çünkü. (s. 132)

167. Kaval, **gülen ağlayan seslerle** onun duygularını dile getirir, uzak dağların doruklarına ulaştırırdı. (s. 133)

168. İlya'nın cıvıl cıvıl **akan sularının** sesini de duyururdu. (s. 133)

169. Yukarıdan bakınca, dik açı yaparak yerin derinliklerine **inen yarı yıkık, geniş basamaklı taş merdiven** görünüyordu. (s. 137)

170. El fenerinin karanlığa **uzanan ışığı**; **korkutan, garip, esrarengiz bir bulut** gibi görünüyordu. (s. 137)

171. Bu ışık tünelin kim içbükey kimi dışbükey duvarlarında sanki havada **uçuşan hayalet yüzler** oluşturuyordu. (s. 138)

172. Batıya **kıvrılan yoldan** gitmediler. (s. 138)

173. Binlerce yıldır dünyayı elinde **taşıyan peri kızı**, gözlerine bakınca canlandı sanki. (s. 139)

174. Odadan **geçilen ikinci bölmenin duvarları**, yemek sahnesi tasvirli mozaikle kaplıydı. (s. 139)

175. Mozaiğe, kocaman bir asmada **duran çanaklar**, içki dolu toprak bardaklar, seramik testiler işlenmişti. (s. 139)

176. Işıl **yalvaran, titrek bir sesle** konuştu. (s. 140)

177. El fenerinin taşlar üstünde dans **eden ışığı** kaybolunca karanlık bir deliğin içine girip kaybolmuşlar gibi bir duyguya kapıldılar. (s. 143)

178. Gözleri fal taşı gibi **açılan Aktan'ın** kafası iyice karışmıştı. (s. 143)

179. Gerekçe bulmaya **çalışan bir ses tonuyla**, 'Evet biliyoruz ama... Işıl kolyesini düşürmüş de..." dedi. (s. 144)

180. "Bu gece verememçözmemiz **gereken şifreler**, anlamamız **gereken cümleler** var." (s. 145)

181. Çevrede, ısrarla vıraklamaya devam **eden kurbağaların** sesi dışında hiç ses yoktu. (s. 145)

182. **Titreyen elleriyle** Gilman'ın saçlarını okşadı. (s. 147)

183. **Ağrıyan ayağını** altından alıp dümdüz uzattı. (s. 148)

184. Dolunayda, Dünya sanki gözümde küçülür, masallara **giden köprüler** büyür. (s. 149)

185. “Başıma **gelen o olaydan** sonra anladım ve bu masalı kimselere anlatmadım.” (s. 149)

186. “Bu, yüzyıllardır **söylenen**; ama yalnızca Dolunay Masalcılarının bildiği bir **masaldır**. (s. 149)

187. “İçeride gözleri alev alev **parlayan, ak bedenli, bilge bir su perisi** yaşarmış. (s. 151)

188. “Peri suyun başını tutmuş, yeryüzüne **ulaşan suları** çağlar boyu sevgi ve şifa ışığıyla yıkayıp gönderirmiş.” (s. 151)

189. “Mavi Zamanlar’ın Dolunay Masalcısı yeryüzüne öyle bir armağan bırakmış ki, bu armağanı **bulan kişi** su perisinin evine **girebilen ikinci kişi** olacakmış. (s. 151)

190. “Yani bu sırrı **çözen kişi** ölebilir mi diyorsun?” (s. 151)

191. **Ağaran saçları** ter içinde kalmıştı. (s. 151)

192. Geçen yıl Pülmüz, kazıda **çıkan su perisi heykelini** anlatırken ben heyecandan ölüyordum. (s. 152)

193. “Ninem masalı anlatırken demişti ki; gizli geçidin ağzında tekerlek izi **olan taştaki** işaretlerin aynısı var.” (s. 153)

194. “Yaa! Sen de tekerlek izi **olan taşı** aradın öyle mi?” (s. 153)

195. Işıl yuvarlak yüzünde **beliren kaygıyla**, “Ayıp olmasın, televizyondan da geleceklermiş,” dedi. (s. 156)

196. Aklına öyle kötü olasılıklar gelmişti ki, onları **gören kişinin** Aktan olduğunu öğrenince neredeyse sevinmişti. (s. 159)

197. Alyanoi'nin yüreğinden **fışkıran dört ince sütunu** fotoğraf karesine oturtmaya **çalışan televizyoncular**, bir yandan da çocuklara ve Bülent'e sorular soruyorlardı. (s. 159)

198. "Şifrenin aynadan **yansıyan görüntüsünün** okunmasını istiyordu masal," diyerek gülümsedi Gilman. (s. 160)

199. "Dünya'nın bu serüvenine katılmak **isteyen niceleri**, uykusuzluk ve korkudan yarım bıraktılar işlerini." (s. 161)

200. "Yaratıkların büyüklüklerini **belirleyen şey** ayın çekim gücüdür." (s. 161)

201. "Çekime **kapılan sular** yükselir." (s. 161)

202. "Kimi yanardağda **fışkıran ateş parçası**, kimi tuzlu su gibi kaçıyordu gözlerine." (s. 162)

203. Karmakarışık **uçuşan harflere** yeniden baktı. (s. 162)

204. Kitabı kapatıp işaret parmağını arka kapakla ön kapağı **birleştiren yerde** dolaştırdı. (s. 162)

205. Kıpır kıpır, onları **çağıran** yüzyıllar öncesinden **gelen bu sözcükler** neyin ipucunu vermeye çalışıyordu? (s. 164)

206. Hareketsizlikten **uyuşan ayaklarını** sağa sola salladı. (s. 165)

207. **Kuruyan dudaklarını** yalayarak konuşmasını sürdürdü: "Dünya evrenin bir kırıntısı ama öyle gizemli ki..." (s. 165)

208. Ona **verilen ayrıntılı ve güvenilir bilgiler** doğrultusunda, Alyanoi'deki gizli geçide zaman yitirilmeden ulaşılıp, dev kristal bulunacak, konumu değiştirilerek Dünya'nın manyetik alanında sapmalar meydana getirilecekti. (s. 167)

209. Selahattin, el yazması haritayı, Tomy'nin yaptığı yer planlarını ve radarla **yapılan ölçüm çalışmalarının raporlarını**, geçitte ilerleyebilmek için gerekli malzemeleri, Roma hamamının yakınındaki bir yerde toprağa, kimse görmeden gömmüştü. (s. 168)

210. Hamit kıvrıla kıvrıla uzanıp **giden toprak yolu** bisikletiyle hızla geçip sabaha karşı saat üçte kazı alanına geldi. (s. 168)

211. İç geçirir gibi **inleyen rüzgârın** sesi dışında hiç ses yoktu. (s. 168)

212. Ortalıkta **gezinen Cerenimo** onu tanıdığı için sesini çıkarmadı ama bakışları, "Bu saatte burada ne arıyorsun?" der gibiydi. (s. 168)

213. Tomy'nin hazırladığı planda Roma hamamının altındaki gizli geçide **açılan kapının yeri** gösterilmişti. (s. 169)

214. Geçidin yeryüzüne **açılan kapısı olan siyah taşı** yerinden çabucak oynatıp içeri atladılar. (s. 169)

215. Aşağıdan **gelen ıslık sesi**, 'geçidin kapağını kapat' anlamına geliyordu. (s. 169)

216. **Yalvaran bir ses tonuyla** mırıldandı: "Açtık başımıza bir iş ya..." (s. 169)

217. Batıya **giden yola** saptılar. (s. 169)

218. Ellerindeki planda buraya kadar **olan yol** kayıtlıydı. (s. 169)

219. Ve giderek bir yer altı kentinin birbirine tünellerle **bağlanan sokaklarına** benziyordu. (s. 170)

220. Fenerden daire şeklinde **yayılan ışık** çevreyi yeterince aydınlatıyordu. (s. 170)

221. Kırık sütun yığının arasında, ne olduğu **anlaşılamayan**, sadece ilk çaplara aitmiş gibi **görünen** sekiz on metre uzunluğunda **hayvan kemikleri** vardı. (s. 171)

222. "Olur mu abi, taşı delsen bile **delinen yerden** bir sürü taş, toprak çıkar." (s. 172)

223. "Buraların kazılmasından çıkacak **olan kaya parçalarının miktarı** yapay bir dağ oluşturmaya yeter." (s. 172)

224. "Buralardan **çıkan atık kayalara, topraklara** ne oldu?" (s. 172)

225. "Bölgede yığma kaya ve topraktan **oluşan** değil böyle **bir dağ, küçük bir tepe** bile yok." (s. 172)

226. “Bu matkapla **delinen yerden** hiçbir şey çıkmıyor.” (s. 172)

227. “Aletin ucu taşı eritip **delinen yerin** iç yüzeyine presliyor.” (s. 172)

228. Diğer tüneller aşağıya doğru ilerleyip genişlerken, bu tünel hem aşağıya hem yukarıya **giden bir şehir** görünümündeydi. (s. 173)

229. Geniş tünelin aşağıya **ilerleyen bölümünün sonunda** kayaya oyulmuş yarı açık taş bir kapı vardı. (s. 173)

230. Alınlarını her oynatışlarında, fenerin ışığıyla, ardı ardına **patlayan havai fişekler** gibi renkleniyordu duvarlar. (s. 173)

231. “Buradaki enerji yoğunluğuna rağmen el yazması haritada **gösterilen yer** buraya hâlâ çok uzak olmalı.” (s. 174)

232. “Daha incelememiz **gereken çok şey** var.” (s. 174)

233. Selo, ne olduğu **anlaşılmayan bir şeyler** homurdandı. (s. 174)

234. Bu odadan **geçilen uçsuz bucaksız salonun duvarları** mozaikle kaplıydı. (s. 174)

235. Sanki birileri burada yaşıyormuş izlenimi **veren bu görüntü**, aynı anda yüzlerce duygu yaşattı ona. (s. 175)

236. Sonsuzluğa **uzanan, gizemli yer altı kentinin** neresinde olduklarını bile bilmiyorlardı. (s. 175)

237. İbrahim masaya yaklaştı, **titreyen elleriyle** üstünü yokladı. (s. 176)

238. Selo, elini yutmaya **hazırlanan** karanlık bir ağza **benzeyen çekmeceye** uzandı. (s. 178)

239. Yüzyıllar boyunca oluşmuş tozun içindeki iri taş parçasına **benzeyen soğuk cismi** aldı. (s. 178)

240. “Mıknatıs, enerji **ölçen aletlerin** göstergelerini saptırabilir.” (s. 178)

241. Gözlerine **dolan tozları** ovalayarak çıkarmaya çalıştı. (s. 179)

242. Onları **çevreleyen karanlık** sanki daha da koyulaşmıştı. (s. 179)

243. Ustalıkla döşendiği belli **olan döşeme taşlı oda**, ileri doğru kıvrılarak hafif bir eğimle devam ediyordu. (s. 179)

244. Gölgeleri, sanki canlanıverecekmiş gibi **gelen hayaletlere** benzetiyor; ama birbirlerine bir şey söylemiyorlardı. (s. 179)

245. Fenerlerinin ışığı kırık taşlardan **oluşan bir yığının üstüne** düştüğünde durdular. (s. 179)

246. Yüzünde çamurlu bir ırmak gibi izler bırakarak şakaklarında ve sarı bıyıklarından **süzülen ter damlalarını**, elinin tersiyle sildi. (s. 180)

247. Tuzdan **yanan gözlerini** kırpıştırarak sordu: "Abi bak bakalım saatine, kaç olmuş?" (s. 180)

248. **Kanayan yere** gömleğini sarıp işine devam etti. (s. 181)

249. Döne döne havada **uçuşan toz toprak** taneleri burnuna kaçınca gürültüyle hapşırdı İbrahim. (s. 181)

250. Binlerce yıllık bir tünelin içinde aynı kaderi **paylaşan iki kişi** olarak onunla alay etmemesi gerektiğini düşündü. (s. 181)

251. Gözleri iyice alıştığında derinlere **inen bir merdivenin tepesinde** olduklarını anladılar. (s. 182)

252. Aşağı doğru kıvrılarak **inen dik merdivenden** nasıl yuvarlanmadıklarına şaşırdılar. (s. 182)

253. Diğerlerine göre genişçe **olan basamaklardan** birinde mola verdiler. (s. 183)

254. Çamurlu yüzü, **sırıtan kirli dişleri** ile korkunç bir maske takmış biri gibi görünüyordu. (s. 184)

255. Ama böyle görevlerde nasıl davranılması gerektiğini çok iyi **bilen biriydi**. (s. 185)

256. Alanın ortasında lapis basamaklarla **inilen çok büyük bir havuz** vardı. (s. 185)

257. Havuzdan **çıkan buhara** bakılırsa içindeki su çok sıcaktı. (s. 185)

258. Gözleriyle çevreyi tarayarak ortalığı **aydınlatan fosforlu ışıltının kaynağını** anlamaya çalıştılar. (s. 186)

259. Dikkatini ileride **görünen karaltıya** verdi. (s. 187)

260. "Ucu bucağı **olmayan kristal bir oda** burası" dedi İbrahim. (s. 187)

261. İçeride yavaştan **esen sıcak bir yel** dolanır gibi oldu. (s. 187)

262. Aklına **gelen kötü düşünceleri** kovmaya çalışıyor, ne yapacağını bilemiyordu. (s. 189)

263. Umutsuzlara umut, sevgililere aşk **dağıtan, dev bir top** fırladı ağaçların ardından; gitti gitti ot kokularına **bulanan dağın doruğuna** durdu. (s. 190)

264. Masallara korku **salan devin kılıcıyla** budanmışçasına kesin ve düzgün hatları olan dağ, giderek yükseldi, yükseldi; deve karşı **duran sihirbazın büyüsüyle** çoğaldı, büyüdü sanki. (s. 190)

265. Mavi kanatlı kelebek, uyumayı **unutan tırtıl**, aydınlığa **koşan pervaneler**, sevgilisiyle ilk kez buluşmaya gidecek bir genç kızın heyecanını yaşardı her dolunayda. (s. 191)

266. Sonu **görünmeyen tünelde** ilerlerken heyecandan, sürekli birbirlerinin sözünü keserek konuşuyorlardı. (s. 191)

267. Geri dönüp doğuya **giden yola** saptılar. (s. 193)

268. Bu tünelin, odaya **ulaşan diğer tünele** göre daha ağır bir kokusu vardı. (s. 193)

269. İkiye **ayrılan yolun başında** durup sağdakini seçtiler. (s. 193)

270. Nereden çıktığı belli **olmayan yeşil minik böcekler** bir çember oluşturup durdular. (s. 197)

271. Işıl **titreyen sesiyle** fısıldadı: "Bakın duvara tırmanıyorlar." (s. 197)

272. Böcekler, canlı gibi **görünen duvar resminin üstünde** kayarcasına ilerlediler. (s. 197)

273. **Titreyen parmaklarını** resimdeki masanın üstünde dolaştırdı. (s. 198)

274. “Hayır, masalda **anlatılan Zümrüt Kuşu odası** burası.” (s. 199)

275. “Heyyy, sakın bu, çekmeceden **çıkan taş** olmasın!” (s. 199)

276. Bir elin yumruğundan büyük **olmayan gri taşı** nasıl kırabileceklerini konuştular. (s. 200)

277. Çenesini avuçlarının içine almış, sonsuzluğa **uzanan karanlığa** dalmıştı. (s. 201)

278. “Ta ki size **verilen görevi** yerine getirene değin.” (s. 203)

279. Birce ve Işıl, Gilman’ın yanına geldiklerinde **bilinmeyen bir zamanda**, **bilinmeyen bir yerde** oldukları duygusuna kapıldılar. (s. 205)

280. Kıvrılarak aşağı **inen siyah taşlı, dik merdivene** şaşkınlıkla baktılar. (s. 205)

281. “Masalcılar, Kaf Dağı’na **açılan büyük harflerle süslü kapıyı** keşfettiklerinde yalnız olurlar hep.” (s. 207)

282. “Havuzun kenarında bekler tas yüzyıllardır; içinde, **beklenen şifre**...” (s. 206)

283. Havuzdan **çıkan buhar** yüzünden çevreyi net göremiyorlardı. (s. 208)

284. İçini git gide **kaplayan bir sıkıntı** vardı. (s. 209)

285. Nereden geldiği belli **olmayan su şırıltısına** kulak kabarttılar. (s. 210)

286. Selo buna sözcüklerle yanıt vermek yerine, parmağıyla karşılarında **duran çivit mavisi mermerden yapılmış kapıyı** gösterdi. (s. 210)

287. “Elimdeki alet şu anda Dünya’nın geleceğini belirleyecek **olan bölgede** olduğumuzu gösteriyor.” (s. 210)

288. Kapının ardından **gelen su sesi**, orada ne ile karşılaşacaklarının ipucunu vermiyordu ama yine de Selo’nun aklına korkunç düşünceler getirmişti. (s. 210)

289. “Bu, Bergama müzesinde **sergilenen heykelin aynısı** değil mi?” (s. 211)

290. Kristal heykelden **yayılan ışığın gücü**, farklı tonları ve titreşimleri yansıtarak olağanüstü renk gölgeleri oluşturuyordu. (s. 211)

291. “Eğer doğru konumda bulunuyorlarsa her şeyi **etkileyen birer lazer** olabilirler.” (s. 211)

292. “Bu fırtınaların içinde **kalan canlılar** garip bir yolculuğa çıkarlar.” (s. 212)

293. El yazmasında sözü **edilen şifrenin** ne olduğunu bulmazlarsa kaybolabilirlerdi. (s. 212)

294. Yontunun karnından **boşalıveren kaynar su** kavuruverdi ellerini kollarını. (s. 213)

295. Oluk gibi boşalmaya **başlayan sıcak sular** bir anda odada ilerlemeye başlamıştı, onun da ayakları yanıyordu. (s. 213)

296. Pırıltıların içinde beyaz gövdesi, kucağındaki kırmızı kitabıyla onlara **gülümseyen su perisini** gördüler. (s. 215)

297. Tasın içinden **kaçan küçük bir gülüş**, mavi yeşil duvarlarda yankılandı sanki. (s. 215)

298. “Görmeyi **bilmeyen insanların** elinde yanlış anlaşıldı bütün bilgiler.” (s. 216)

299. “Kırmızı kitabı yeniden **bulan kişi**, su perisinin orada durmasının gerçek nedenini yüzyıllar sonra anlayacak. (s. 216)

300. Her tarafı **yanan İbrahim**, acıyla kıvranıyordu. (s. 217)

301. Gün ışırken aşağıdan **gelen seslerle** rahatlayıp derin bir nefes aldı, arkadaşları zamanında geldiği için sevinmişti. (s. 219)

302. “Buraya **gelen herkes** ilk günlerde garip rüyalar görür.” (s. 223)

303. Hepsinin aklına **takılan bir başka soru** da İlya’nın kenarına **bırakılan baygın adama** ne olduğu idi. (s. 224)

304. Yaz başında Alyanoi'de **düzenlenen gençlik şenliği** için toplananlara kazı başkanı, arkeolog Gilman Atılgan bilgi veriyordu. (s. 225)

305. Bu kazıyı başlatan, kentin sular altında kalmaması için emek **harcayan ilk kişi**, eli öpülesi ustamız, Ahmet Öğretmenimizdir. (s. 225)

306. "Toprak altından yeryüzüne **çıkarılan** ve şimdi Bergama Müzesi'nde **sergilenen bütün yontuların kristal ikizleri** hala yer altındaymış." (s. 226)

307. "Şifreleri de **görebilen gözler** çözebilirmiş ancak." (s. 226)

308. "Gören gözlerle bakamadı Mavi Zaman'ın masallarına." (s. 228)

309. "Ona hediyelik eşya **satan bir dükkândan** bir anı götürsem ya da sizin bir fotoğrafınızı, eminim daha çok sevinir." (s. 229)

Eserde -(y)An ekinin kalıplaşmış ad oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Ece en kalın **olanını** kaptı, hışımla yere atıp odadan çıktı. (s. 11)

2. "Onları, eski kitap **alanlara** benden habersiz verecektin, öyle mi?" (s. 12)

3. "Şunu bilmelisin ki; bir masalımı **okuyan** ikincisini eline geçirse bile asla okumamalıdır." (s. 15)

4. Gözü etrafı görmeye başlayınca, **izleyenler** arasında önce annesini, sonra babasını ayrımsadı. (s. 17)

5. Acaba "gel" desem kitabın içinden çıkıp **gelen** olur mu, diye düşündü. (s. 18)

6. **Konuşulanları** duymuştu. (s. 21)

7. Mehmet, yüreklerinden **geçeni** suratlarından okumuş gibi, "Korkmayın bir şey yapmaz. Birkaç kere koklarsa hemen tanır sizi," dedi. (s. 26)

8. "Binlerce yıl öncesinden kalan bir çömlek parçası bile, kazı bilimi ile **uğraşanların** gözünde geçmişle köprü kurmayı sağlayan önemli bir belgedir." (s. 29)

9. Bütün bunlar gökyüzünden düşmediğine göre eski çağlarda yaşamış insanlardan **kalanlardı**. (s. 29)

10. **Gelenlerin** kimi başıyla, kimi de el sıkarak konukları selamladı. (s. 30)

11. **Anlaşılan**, burayı avucunun içi gibi biliyordu. (s. 36)

12. Acaba kimdi **sobelenen**? (s. 36)

13. Cerenimo sanki **olanları** sezmiş gibi iri siyah gözleriyle Arzu'yu süzdü, sonra onun ayağının dibine kıvrılıp kuyruğunu sallamaya başladı. (s. 38)

14. **Olanları** arkadaşlarına anlatması gerektiğini düşünmeye başlamıştı. (s. 47)

15. Birbirlerine ardı arkası kesilmeyen sorular sordular, masalda **anlatılanları** enine boyuna tartıştılar. (s. 53)

16. '**Anlaşılan** önemli bir toplantı var burada,' diyerek gülümsedi ve uzaklaştı Mehmet. (s. 54)

17. "Bakü bak. Şu **gelene** soralım mı?" (s. 55)

18. Merakları arttı ama **olanları** anlamaktan hâlâ çok uzaktaydılar. (s. 58)

19. "Aslında buradaki müzeleri gezerken gördüğümüz eserleri binlerce yıl önce **yaratanları** düşünüyoruz da, bugün çok daha fazla emek harcayıp onları bize **kazandıranlar** aklımıza gelmiyor." (s. 63)

20. Uyku sersemliğiyle, olup **biteni** hiçbiri anlayamıyordu. (s. 66)

21. "Kucağındaki midyeyi ağzından ateş **kusana** uzattı. (s. 69)

22. Onun Sevilay'a olan ilgisini o ana kadar ayrımsamamış **olanlar** bile şimdi anlamışlardı. (s. 72)

23. "Yirmi yıllık meslek deneyimim sırasında pek çok tehlikeyi göze almışımdır ama bilgi **sızdıranları** da yaşatmamışımdır! Basına bunu **sızdıranı** bir bilsem" dedi Reşat. (s. 77)

24. “**İsteyen** var mı” (s. 78)

25. “Kristale ilk **ulaşan** elektriğe mi çarpılacak?” diye sordu Reşat. (s. 79)

26. Gilman buraya **gelenlerin** niçin geldiklerini bir bakışta anlar, gözünden hiçbir şey kaçmazdı. (s. 87)

27. “Demek bizim köyde **anlatılanları** duysan her taşın altına bakacaksın!” (s. 90)

28. **Olanları** Birce’ye anlatmalıydı. (s. 105)

29. “Müzeye **götürülebilenler** dışındakiler yani.” (s. 106)

30. “Ama adamlara dalkavukluk **edenler** de olmuş.” (s. 107)

31. Aklını doğru **kullanmayan** gerçeği bulamaz. (s. 124)

32. **Çalışanların** sesleri belli belirsiz duyuluyordu. (s. 126)

33. “Ama şimdi yapmamız **gereken** onları nasıl değerlendirmemiz gerektiğini kavrayabilmek,” dedi Işıl. (s. 131)

34. Yavaş yavaş etrafta olup **biteni** fark etmeye, birbirleriyle konuşmaya başlamışlar. (s. 131)

35. “Kazı **yapanlar** burayı bulamamış olamazlar, değil mi?” diye sordu Birce. (s. 139)

36. Birce **söyleneni** doğrulamak istercesine başını salladı. (s. 140)

37. Ninesinden masalı dinledikten sonra başlarına **gelenleri** Gilman’a anlatıp anlatmamakta kararsız kaldı. (s. 148)

38. “Geri **dönemeyenler** masalı yüzeyden **gören**, içindeki gerçeği anlayamayanlardır.” (s. 150)

39. “Eee, yani sen bu masalın içine girip **kurtulanlardan** mısın?” (s. 150)

40. “Merak edip nineme sorduğumda, ‘Ağzından **çıkanı** kulağın duysun, o ne biçim uydurma öyle!’ diye beni azarlamıştı.” (s. 150)

41. “Yer altı ve yer üstü ülkelerinin dirliğini, düzenini bozmaya **çalışanlar** onu canından, ülkesinden koparmaya çalışanlarmış.” (s. 151)

42. “Çocuklar akşama kadar kazı alanında **çalışanlara** yardım edelim, akşamüstü İlya’da buluşuruz. (s. 156)

43. “Korkuyu **doğuran**, bilgisizliktir.” (s. 161)

44. “Masalın başını **bilmeyen** ötesine atlayamaz.” (s. 163)

45. “Masalın başını **bilmeyen** ötesine atlayamaz, dedim.” (s. 163)

46. “Sizi asıl **bekleyen**, kemiklerle dolu gizemli dehliz değil, soğuk ve karanlık **olanı**.” (s. 195)

47. “Gördünüz mü şeker hanımlar, bizi **bekleyen** burası değilmiş!” (s. 195)

48. “Ey yüreğinin yarısı içeride, yarısı dışarıda **olan**! Ne zaman güvenirsen masala, uzatacak başını üçüncü şifre...” (s. 196)

49. “**Görenlerin** usu durur.” (s. 197)

50. “**Görenlerin** usu durur.” (s. 199)

51. “Aklını doğru **kullanmayan** gerçeği bulamaz.” (s. 203)

52. “**İsteyen** dönsün, ben gidiyorum!” (s. 203)

53. “Aklını doğru **kullanmayan** gerçeği bulamaz.” (s. 204)

54. “Tılsımı **bilmeyen** Doğu’ya gitmesin!” (s. 206)

55. “Evet ama tılsımı **bilmeyen** Doğu’ya gitmesin, diyor masal” (s. 207)

56. “Bize **gereken** bu jeneratörü yerinden biraz oynatmak.” (s. 211)

57. “Ey, Dolunay Masalcısı, yol **kesenler** yanı başında su perisinin.” (s. 216)

58. Selo, **gelenlerin** kazı alanındaki çocuklar olduğunu görünce şaşırmış ve utanmıştı. (s. 217)

59. Olup **biteni** izlemeye koyuldu. (s. 219)

60. Kimse onu görmemiş, söz **eden** de olmamıştı. (s. 224)

61. Bu kazıyı **başlatan**, kentin sular altında kalmaması için emek harcayan ilk kişi, eli öpülesi ustamız, Ahmet Öğretmenimizdir. (s. 225)

Eserde -(y)An sıfat-fiil ekinin fiillere geniş zaman anlamı yüklediği veya fiilleri kalıplaşmış ada çevirdiği tespit edilmiştir.

4.1.2.6. -(A)r İsim

Eserde -(A)r ekinin sıfat-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Canan Hanım onları **güler yüzüyle** hepsini çardağa buyur ettikten sonra mutfağa seslendi: "Pülmüz, çaylar hazır mı?" (s. 27)

2. **Koşar adımlara** kazı evine doğru çıktılar. (s. 71)

3. Odanın ortasındaki **döner koltukta** oturuyordu. (s. 75)

4. İbrahim **döner koltukta** bir o yana bir bu yana deviniyordu. (s. 80)

5. Park yerine **koşar adımlarla** gitti. (s. 88)

Eserde -(A)r sıfat-fiil eki eklendiği fiilleri bir nesnenin vasfı durumuna soktuğu tespit edilmiştir.

4.1.2.7. -mAz İsim

Eserde -mAz ekinin sıfat-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Birce, Alyanoi'de yaşayan **görünmez çocuklarla** saklambaç oynadıklarını düşündü. (s. 36)

2. Aktan'ın yüreğini, **görünmez ülkelere** götürmüştü. (s. 91)

3. "Dipsiz kuyu usa **sığmaz bir ülke** oluverecek gezginlerin gözünde." (s. 123)

4. Mavi Zamanlar'ın ışık ülkesi gömülmeden karanlığa, uzayca derinleştirmişti **çözülmez düğümü**. (s. 122)

5. "Dipsiz kuyu usa **sığmaz bir ülke** oluverecek gezginlerin gözünde" (s. 129)

6. **Okunamaz biçime** dönüştü. (s. 197)

7. "Şunu bilesiniz; **erişilmez köşelerde**, dağların içinde yatıyor kayıp şehirlerin gizemi." (s. 216)

8. "Artık orası **çıkmaz bir yol** gibi..." (s. 221)

Eserde -mAz sıfat-fiil ekinin fiilleri hareket bildiren sıfatlara dönüştürdüğü tespit edilmiştir.

4.1.3. Zarf-Fiiller

4.1.3.1. -(y)A

Eserde -(y)A ekinin zarf-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Birce eve bir solukta geldi, merdivenleri **koşa koşa** çıktı. (s. 10)

2. İçinde bir çocuğun yıkanabileceği genişlikteki tencerede çorba pişiren Pülmüz teyze, mutfağın sıcağından bunalmış bir halde, ellerini önlüğüne silerek **söylene söylene** dışarı çıktı. (s. 21)

3. Araba sağa sola **yıkıla savrula** gidiyordu. (s. 38)

4. Eksik dişlerini **göstere göstere** sırıttı Davut. (s. 56)

5. Şıpır şıpır terleyerek, **döne döne** yukarı çıkan merdiveni tırmandılar. (s. 86)

6. Kemikçi Sibel avurtlarını **şişire şişire** yemeğini yerken, "Şeftali gibi domates nasıl oluyor allahaşkına Pülmüz teyze?" diyerek güldü. (s. 99)

7. Sonra gözü hizasına getirip **evire çevire** baktı. (s. 109)

8. Birce sözcüklerin üstüne **basa basa**, yavaş yavaş okudu: “Kınalı el, Dolunay Masalcısına yaraşır ancak.” (s. 129)

9. Ahmet Bey onlara dostça bir tebessümle bakınca Gilman **utana sıkıla** konuştu: “Hayır Aktan, sadece konuşuyorduk.” (s. 135)

10. Hamit **kıvrıla kıvrıla** uzanıp giden toprak yolu bisikletiyle hızla geçip sabaha karşı saat üçte kazı alanına geldi. (s. 168)

11. “Abi iki saat **sindire sindire** bakıyorsun her yere, çok yavaş ilerliyoruz. (s. 173)

Eserde -(y)A ekinin kalıplaşmasıyla oluşan ‘diye’ kelimesine ise sıkça rastlanmaktadır.

1. Gözlerini devirerek, “Anne, şuna bak, ne çok kitap almış! Açgözlü n’olacak işte!” **diye** bağırdı. (s. 10)

2. “Sana getireceğim bir şey olsaydı, duyardın geldiğimi, değil mi?” **diye** şakayla karışık sitem etti. (s. 11)

3. Saçmalıyorum, **diye** geçirdi içinden. (s. 15)

4. Bu çocuk bana hesap sormak için gelmiş sanki dünyaya, **diye** düşündü. (s. 16)

5. “Başına bir iş gelirse görürsünüz gününüzü!” **diye** çıkışmalarından sonra annesiyle babası Birce’yi göndermekten vazgeçer gibi olmuşlardı. (s. 18)

6. “Acaba “gel” desem kitabın içinden çıkıp gelen olur mu, **diye** düşündü. (s. 18)

7. “Belki de sert gıdalarla beslendiklerinden dişleri daha sağlamdı kim bilir?” **diye** yorum yaptı Mustafa. (s. 20)

8. Kazı alanının en genç üyesi, arkeoloji bölümü ikinci sınıf öğrencisi Erkan, elindeki kutuları göstererek, “Hey! Kemikçi Sibel, kemik odasına gidiyorsan şunları da götürür müsün? **diye** seslendi. (s. 20)

9. Etrafa şöyle bir göz gezdirip, “Çocuklar Ahmet abiye n’oluyor öyle?” **diye** seslendi. (s. 20)

10. “Ne oldu Ahmet abi?” **diye** sordu. (s. 21)

11. Sabahtan beri Gilman'ın içine bir kurt düşmüş; ya gelmezlerse **diye**, düşünüp duruyordu. (s. 22)

12. Gilman hepsini tepeden tırnağa süzüyor, öte yandan yüreğini kabartan sevinci belli olmasın **diye** dudaklarını ısırıyordu. (s. 27)

13. "Siz de arkeolog musunuz?" **diye** sordu Sezin Hanım. (s. 28)

14. "Hayır, arkeolog değilim, restoratörüm." **diye** yanıtladı Canan Hanım. (s. 29)

15. Aktan başıyla Arzu'yu gösterip, "Bu kadar sıska bir kız nasıl kazı yapabilir ki?" **diye** fısıldadı Birce'ye. (s. 31)

16. "Bugün bir şey bulamadım **diye** canım sıkılıyordu işte günün sürprizi!" (s. 37)

17. "Kazı yapmayı nasıl öğrendiler?" **diye** sordu Aktan. (s. 38)

18. Işıl birden, "Ayyy!" **diye** haykırdı. (s. 38)

19. "Işığı kapatsanız uyuyacağım ama..." **diye** gönülsüzce konuştu Sevilay. (s. 42)

20. "Birce! Birce! İyi misin? N'oluyo?" **diye** haykırdı Sevilay. (s.43)

21. "Aileni mi özledin yoksa?" **diye** sordu. (s. 43)

22. "Tuvaletim geldi," **diye** fısıldadı Birce. (s. 45)

23. "Ben de mutfağa bakayım, sıcak su var mı **diye**." (s. 45)

24. "Ödümüzü kopardın ya!" **diye** bağırdı Sevilay. (s. 46)

26. "Korkmayın **diye** ıslık bile çaldım." (s. 46)

27. "Gelsenize!" **diye** seslendi Mehmet. (s. 54)

28. Birce kibar bir ses tonuyla, "Biz gelmesek, burada otursak olur mu?" **diye** sordu. (s. 54)

29. "Selo **diye** çağırırlar onu." (s. 55)

30. "Taşın altında gizli kapıya benzer bir şey var mı, **diye** bakıyorum." (s. 57)

31. “Nereden buldunuz **diye** sorarsa ne söyleriz?” (s. 60)

32. “Ne diyor?” **diye** üsteledi Birce. (s. 61)

33. “Benim yüzümden...” **diye** iç çekti Birce. (s. 62)

34. “Geceler boyu başını bekledi bizimkiler, bir şey olur **diye** korktular.” (s. 63)

35. “Çok tuhaf!” **diye** yineledi. (s. 70)

36. “Gilman, annen seni arıyordu,” **diye** seslendi. (s. 71)

37. “Neden herkes durgunlaştı?” **diye** sordu Canan Hanım. (s. 72)

38. “Her yerde aynı sonuçları alır mıyız?” **diye** sordu İbrahim. (s. 81)

39. “Adam incecik sesiyle, bakışlarını kaçırarak, “I can’t understand Turkish!” **diye** yanıtladı. (s. 87)

40. “Sence kimdi o?” **diye** merakla sordu Birce. (s. 88)

41. “Baksana Selo bile tanıyor adamı,” **diye** yanıtladı Gilman. (s. 88)

42. “Hasta mı **diye** korkmuştum ama yok bir şeyi!” dedi Doğu. (s. 93)

43. Hiçbirimiz görmesek Cerenimo’nun görmesi gerekirdi, **diye** düşündü. (s. 94)

44. “Pülmüz, nasıl da bildin bugün Bülent’in düğün şölenini yapacağımızı?” **diye** gülerek sordu Canan Hanım. (s. 98)

45. “O da ne demek?” **diye** sordu Işıl. (s. 99)

46. “Mehmet, Gilman’ın neyi oluyor?” **diye** merakla sordu Işıl. (s. 100)

47. “Teyze oğluyum...” **diye** yanıtladı. (s. 100)

48. “Gazetede Dolunay Masalcısı’ndan söz ediliyor; Gilman, ninesinin köyde bu isimle çağrıldığını söylüyor, masalı Dolunay Masalcısı anlatıyor...” **diye** düşünüp her şeyi baştan bir kez daha değerlendirdi. (s. 101)

49. “Ya Gilman bundan hoşlanmazsa?” **diye** geçirdi içinden. (s. 102)

50. “Gilman’la birlikte anlatalım,” **diye** fısıldadı. (s. 102)

51. “İstemiyorum, anlatma Birce!” **diye** sesini yükseltti Işıl. (s. 102)

52. “Bu sabah elimi ayağıma dolaştırdın, gidelim **diye**.” (s. 105)

53. ‘Tırmanlar Köylüsü emeğinin karşılığını alabiliyor mu?’ **diye** sormuşlar.” (s. 106)

54. “Birileri gecesini gündüzüne katıp kurtarma kazısı yapsın, bu adamlar da onların kuyusunu kazsın, hak mı bu?” **diye** söylendi bütün gece. (s. 107)

55. “Kim bilir bu toprakların altında neler vardır?” **diye** mırıldandı Birce. (s. 108)

56. “Bir kahve içemeye vaktimiz var mı?” **diye** sordu. (s. 111)

57. “İçeride kimse yok, istersen bakabilirsin,” **diye** ekledi. (s. 112)

58. “Tırmanlar köyüne mi? **diye** sordu İbrahim. (s. 115)

59. “Bu Alfa’nın kafasında iki tahtası eksik galiba, ne **diye** bana kendi söylemiyor?” (s. 116)

60. “İş ararken bizden yana olanlar, şimdi ciğerimizi sökmeye geliyorlar.” **diye** gürledi. (s. 120)

61. “Böcekler ayağımın dibinde toplanıp gözümün önünde adımın baş harfini yazdılar.” **diye** şaşkınlıkla çığlık attı. (s. 124)

62. “Kim burada Işıl?” **diye** alçak sesle sordu Birce.” (s. 127)

63. “Kızcağıza bir şey oldu **diye** düşündüm,” dedi. (s. 128)

64. “Herkes bugün Bülent’in bulduğu yontunun başındaydı, siz gelip bakmadınız bile.” **diye** sitem etti. (s. 128)

65. “Gezgin dediği biz miyiz?” **diye** sordu Işıl. (s. 128)

66. “Gezgin bizsek, kınalı eli olan Dolunay Masalcısı da ninem!” **diye** çığlık attı Gilman. (s. 129)

67. “Demek düşüncelerimizle sınırlıyoruz yaşamı...” **diye** Işıl’ın sözcüklerini yinelerdi. (s. 132)

68. Birce, “Ne düşünüyorsun?” **diye** sordu. (s. 133)

69. “Sivrisinekler de bu gece iyice azıttı.” **diye** yakındı Ahmet Bey. (s. 134)

70. “Çocuklar burada sıkılıyor musunuz?” **diye** sordu Canan Hanım. (s. 134)

71. “Hayır!” **diye** kestirip attı Birce. (s. 134)

72. “Kazı yapanlar burayı bulamamış olamazlar, değil mi?” **diye** sordu Birce. (s. 139)

73. “Şansa bak!” **diye** mırıldandı. (s. 142)

74. “Çok gizli bir şey anlatacağım,” **diye** söze girdi. (s. 143)

75. Aktan bir kaşını kaldırarak, “Sonuna kadar güvenebilirsiniz,” **diye** yanıtladı. (s. 143)

76. “Aslında her şey o masal kitabıyla başladı...” **diye** anlatmaya başladı. (s. 143)

77. Aktan sesindeki heyecanının örtülemeye çalışarak, “Biziz Ahmet abi, geliyoruuuz!” **diye** bağırdı. (s. 144)

78. “Ben de bunu ninemden dinlemiştim.” **diye** iç geçirdi nine. (s. 149)

79. “Merak edip nineme sorduğumda, ‘Ağzından çıkanı kulağın duysun, o ne biçim uydurma öyle!’ **diye** beni azarlamıştı. (s. 150)

80. “Masaldır **diye** gülüp geçmişler.” (s. 152)

81. “Sabahtan beri kaç kişi girip çıktı, kimse de ağzını açıp söylemedi, su yok **diye**.” (s. 157)

82. “Bilmem dağ havası çarptı galiba,” **diye** geçiştirdi. (s. 157)

83. “Neler oldu hadi anlat?” **diye** sevinçle çığlık attı. (s. 158)

84. “Masalı okumadığı nasıl da belli oluyor,” **diye** alay etti Işıl. (s. 160)

85. Şu bu derken, yok orası değil, **diye** vazgeçip Gilman’a uzattı. (s. 163)

86. “Ne dedin sen?” **diye** bağırdı Gilman, Birce’ye. (s. 163)

87. “Kapısını kendi açar kendi kapar,” **diye** yineledi Birce. (s. 164)

88. “Bir dakika Gilman, masalı baştan okumadan önce ikinci şifreyi bir daha düşünelim mi?” **diye** önerdi Işıl. (s. 164)

89. Ama içeriyle haberleşmek kolay olsun **diye**, bir köşesini aralık bıraktı. (s. 169)

90. “Hazineyi bulunca nasıl harcayacağım **diye**, insan ister istemez düşünüyor.” (s. 170)

91. Selo gömleğini pantolonuna tıkıştırırken kuşkuyla, “Abi, yolu bulup geri dönebiliriz, değil mi?” **diye** sordu. (s. 174)

92. “Öte dur!” **diye** uyardı Selo’yu. (s. 177)

93. Yoksa resmin içine mi girip çıktım, **diye** düşündü. (s. 177)

94. Şimdi hazinenin gerçek haritasını buluyoruz ya da hazineyi **diye** düşünerek kendini yüreklendirdi. (s. 178)

95. Şansımız varmış **diye** iç geçirdi İbrahim. (s. 182)

96. “Aşağıda hazine olduğuna inansınlar, onları yanınıza almanın en kolay yanı bu.” **diye** kesin emir vermişti. (s. 184)

97. “Bunca sıkıntıdan sonra bari işe yarar bir şeyler bulsak...” **diye** yakındı Selo. (s. 188)

98. “Şşşşşt, sessiz konuş,” **diye** uyardı onu Birce.” (s. 192)

99. “Ayyyy, çok fena tuvaletim geldi!” **diye** sızlandı Işıl. (s. 194)

100. “Sanki aklı var da bize yardım edecek,” **diye** dudak büktü Işıl. (s. 200)

101. “Bu ne?” **diye** fısıldadı. (s. 202)

102. “Kristalden yapılmışsa hazineyi bulduk demektir!” **diye** haykırdı Selo. (s. 211)

103. Selo, “Anlayamıyorum,” **diye** mırıldandı. (s. 212)

104. Belki de Selo yalnız başına kaybolur **diye** düşündü. (s. 212)

105. “Bu ne anlama geliyor sizce?” **diye** sordu Birce. (s. 215)

106. “Yardım edin!” **diye** bağırdı Selo. (s. 217)

107. “Siz ne yapıyordunuz burada? **diye** sordu Birce. (s. 217)

108. “Şimdi soru sormayın da çabuk çıkarın beni buradan, canım çok acıyor.” **diye** inledi İbrahim. (s. 217)

109. “Hanımefendiler gezip tozsun **diye** ben sabaha kadar uyumayayım, sonra da hiçbir şey anlatmasınlar.” (s. 220)

110. “Aaaaa kitap!” **diye** bağırdı Birce. (s. 221)

111. “Annemden isminizi çok duydum, sizinle tanışınca, ‘Acaba annemin arkadaşı olabilir mi?’ **diye** de düşündüm.” (s. 227)

112. ‘İsteyene satacağım’ **diye** dolanıp durur buralarda.” (s. 229)

Eserde -(y)A zarf-fiil ekinin fiilleri ikilemelere dönüştürdüğü veya eklendiği fiili yükleme bağladığı tespit edilmiştir.

4.1.3.2. -(y)ArAk

Eserde -(y)ArAk ekinin zarf-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Gözlerini **devirerek**, “Anne, şuna bak, ne çok kitap almış! Açgözlü n’olacak işte!” diye bağırdı. (s. 10)

2. Sayfayı ölgün ışığa **yaklaştırarak** okudu: “Mum alevinin büyüleyici bir etkisi vardır.” (s. 13)

3. Sonra elini dudaklarına **götürerek** Ece’ye sus işareti yaptı. (s. 15)

4. Ece’nin, şıpıdık terliklerini **sürüyerek** içeri girmesiyle toparlandı. (s. 15)

5. Ece, “Anneme söyleyeceğim seni,” **diyerek** banyodan çıktı. (s. 16)

6. Toprakla kardeşleşmiş yarık ellerini, kafatasının üstünde okşarmış gibi dolaştırdı, gözlerini **kısarak** gülümsedi. (s. 19)

7. “Doğru söylüyorsun, o zaman gofretler, cipsler, kolalar yokmuş ki...” **diyerek** gülümsedi. (s. 20)

8. Kazı alanının en genç üyesi, arkeoloji bölümü ikinci sınıf öğrencisi Erkan, elindeki kutuları **göstererek**, “Hey! Kemikçi Sibel, kemik odasına gidiyorsan şunları da götürür müsün? diye seslendi. (s. 20)

9. İçinde bir çocuğun yıkanabileceği genişlikteki tencerede çorba pişiren Pülmüz teyze, mutfağın sıcağından bunalmış bir halde, ellerini önlüğüne **silerek** söylene söylene dışarı çıktı. (s. 21)

10. Şoför dikiz aynasına **bakarak** konuştu: “Geldik sayılır.” (s. 23)

11. Sevilay çantasından çıkardığı minik aynaya **bakarak** kaküllerini düzeltti. (s. 25)

12. Birce, Sezin Hanım’ın verdiği minik poşeti **yırtarak** açtı, içindeki kolonyalı mendili çıkarıp kokladı. (s. 25)

13. **Koşarak** minibüsün yanına gelen Gilman ve Mehmet’in candan gülümsemelerine onlar da karşılık verdiler. (s. 26)

14. “Hoş geldiniz, hoş geldiniz, ne iyi ettiniz de geldiniz...” **diyerek** karşıladı konukları. (s. 27)

15. Canan Hanım, kazı bölgesinde her biri, köşelerine kazık **çakılarak** ve aralarına ip **çekilerek** belirlenmiş kare alanları gösterdi. (s. 28)

16. Karınca gibi çalışan işçileri ve arkeologları **göstererek**, “Hepsi yürekleriyle çalışıyorlar, bir hafta boyunca bunu sizler de fark edeceksiniz çocuklar.” (s. 28)

17. “Sizi hepsiyle tanıştırırım!” dedi **böbürlenerek**. (s. 28)

18. Birce’nin omzuna yaslandı, sonra **utanarak** doğruldu. (s. 29)

19. Birce bu dostça dokunuşu **gülümseyerek** karşıladı. (s. 29-30)

20. Gelenlerin kimi başıyla, kimi el **sıkarak** konukları selamladı. (s. 30)

21. Işıl boğulur gibi sesler **çıkararak** yutkundu, soluk almaya çalıştı, heyecanlanmıştı: "Gerçekten birlikte kazı yapar mıyız?" (s. 30)

22. Canan Hanım, Ahmet Bey ve Sezin Hanım, çocuklarla ilgili **olarak** bir süre usul usul konuştular. (s. 30)

23. Pencereyi perde **olarak** tavandaki kornişe tutturulmuş bordo bir kumaş kapatıyordu. (s. 33)

24. "Sakın korkmayın bir şey yapmaz," **diyerek** onu okşadı Gilman. (s. 35)

26. Mehmet başını salladı, ellerini iki yana **açarak** söylendi: "Her şeye nasıl da çabucak inanırsınız!" (s. 36)

27. Birce, Cerenimo'nun **hırlayarak** sağa sola koşuşturduğunu duydu. (s. 42)

28. Sırtına hafif hafif **vurarak**, "Neden ağlıyorsun? Aileni mi özledin yoksa?" diye sordu. (s. 43)

29. Arzu, kıpırtısız duran Birce'ye **bakarak** sözünü yineledi, başıyla dışarıyı işaret etti. (s. 44)

30. "Ne! Su perisi mi? O da ne? Nasıl yani? Hadi anlat Arzu abla," **diyerek** Işıl ayağa kalktı. (s. 44)

31. "Mehmet size ondan söz etmedi değil mi? Hadi çıkalım da anlatayım," **diyerek** Birce'yi elinden çekiştirdi. (s. 44)

32. Tuvalete giden taş yol, kavis **çizerek** kemik odasının yanından geçiyordu. (s. 45)

33. Tuvalete **koşarak** gittiler, nefes nefese döndüler. (s. 47)

34. Döndüklerinde avaz avaz **bağırarak** konuşuyorlardı. (s. 47)

35. "Valla bir düşünelim, biz kız kıza konuşacaktık. Ama neyse, otur bakalım..." **diyerek** göz kırptı Arzu. (s. 47)

36. Tekerlek izi masalda ipucu **olarak** verilmişti ona, bundan emindi. (s. 49)

37. Bizanslı çocuklar **selamlayarak** kalabalığı, kupa arabasıyla geçmişlerdi belki de bu taşın üstünden. (s. 50)

38. "Özür dilerim, rahatsız ettim," dedi ve bembeyaz dişlerini **göstererek** gülümsedi Birce. (s. 51)

39. Gilman, Birce'nin okuduğu satırları bakışlarını uzaklara **dikerek** dinlemiş, alçak sesle, "Birce lütfen bu masaldan kimseye söz etme. Bizimle dalga geçerler sonra... Ama tek bildiğim var, bu masal Alyanoi'nin sır perdesini aralıyor," demişti. (s. 53)

40. "Anlaşılan önemli bir toplantı var burada," **diyerek** gülümsedi ve uzaklaştı Mehmet. (s. 54)

41. Duymamış gibi **yaparak** uzaklaştı. (s. 54)

42. İkisi de **kıkırdayarak** gülüştüler. (s. 55)

43. Gilman çenesini hafifçe **dikleştirerek** konuştu: "İnanmazsan git sor." (s. 55)

44. Gilman gür, kıvırcık saçlarını yeniden atkuyruğu yaparken dişlerinin arasına sıkıştırdığı tokayı düşürmemeye **çalışarak** konuştu. (s. 59)

45. "Ama bu yazıyı bugünün harflerine **çevirerek** söyleyeyim size: S, C, L, S, M, Y, N, L, D." (s. 61)

46. Harfleri, kaçırdıkları bir ipucunu yakalamayı **umarak** yeniden okudu. (s. 62)

47. Birce gözlerini **kapayarak** içini çekti. (s. 62)

48. Yatağın kenarını **izleyerek** ilerlerken, iki elini karanlık bir tünelde yürüyormuş gibi ileriye uzatmıştı. (s. 66)

49. "Kökleri insanlıktan daha eskiye dayanan ateş, pençeleriyle halkalar **çizerek** büyük bir hızla geliyordu." (s. 69)

50. Kendinden emin görünmeye **çalışarak**, “Uzun araştırmalar yapıp pek çok bilgi topladık. El yazmalarından çıkardığımız sonuçlarla yarın Türkiye’ye gidiyoruz!” dedi. (s. 76)

51. Aldığı nefesi gürültüyle **bırakarak** konuştu: “Eğer patrona bunu ilettiysen, haritanın altındaki şu bilgiyi de vermelisin İbrahim.” (s. 79)

52. Aralarına zeytin artıkları kaçmış çarpık çurpuk dişlerini **göstererek** sırıttı. (s. 79)

53. “Güzel konuşuyorsunuz, hoş konuşuyorsunuz da beyler... Bu manyetizma konusu kafamı karıştırdı,” **diyerek** burun kıvırdı Reşat. (s. 81)

54. İbrahim el yazmasını **alarak** pencereye tuttu, dikkat kesilmiş meraklı gözlerle altındaki yazıyı tekrar inceledi. (s. 82)

55. Renkler, havuzun cam ve demir **kullanılarak** kapatılmış tavanından gelen ışıkla bütünleşiyor, içeriye gizemli bir hava veriyordu. (s. 86)

56. Şıpır şıpır **terleyerek**, döne döne yukarı çıkan merdiveni tırmandılar. (s. 86)

57. Adam incecik sesiyle, bakışlarını **kaçırarak**, “I can’t understand Turkish!” diye yanıtladı. (s. 87)

58. Antik duvarlar sanki sesi **abartarak** büyütüyordu. (s. 88)

59. Adam başıyla kızlara belli belirsiz selam verip uzun bacaklarını pergel gibi **açarak**, park yerine koşar adımlarla gitti. (s. 88)

60. Gilman sesinin titremesine engel olmaya **çalışarak** konuştu. (s. 89)

61. Bülent bulduğu yontuya dikkatle **bakarak** “Kafada bir çatlak var, galiba!” dedi. (s. 93)

62. Aktan **pıskırarak** gülmeye başladı. (s. 93)

63. Arzu sesine romantik bir tını **vererek** konuştu: “Billur dağında bir denizkızı yaşarmış. Binlerce yıldır ‘Ah, Bülent beni kurtarsa!’ dermiş. Ama kafası çatlakmışşşşş...” (s. 93)

64. “Bugün herkese her şey serbest!” **diyerek** güldü Ahmet Bey. (s. 93)

65. “Vay be Bülent’e bk! Amma da güzel sözler söyledi. Yazsaydık keşke!” **diyerek** güldü Arzu. (s. 95)

66. “Pülmüz, nasıl da bildin bugün Bülent’in düğün şölenini yapacağımızı?” diye **gülerek** sordu Canan Hanım. (s. 98)

67. Sonra Bülent’e yan gözle **bakarak**, “Gerçek düğünü de olur inşallah, o zaman elekle su taşıyacağım valla!” dedi. (s. 99)

68. Kemikçi Sibel avurtlarını şişire şişire yemeğini yerken, “Şeftali gibi domates nasıl oluyor allahaşkına Pülmüz Teyze?” **diyerek** güldü. (s. 99)

69. “Düğün pastası yerine düğün zerdesi öyle mi?” **diyerek** işi şakaya vurdu. (s. 99)

70. Kulağına **eğilerek** fısıldadı: “Bu gece haberi oku! Yarın gelirken gazeteyi getirmeyi unutma!” (s. 100-101)

71. Birce tam **olarak** olayı anlayamamıştı. (s. 107)

72. “Ne oldu oğlum? Ne söylüyorsun?” **diyerek** Gilman onun başını okşadı. (s. 107)

73. Yüzünü **kırıştırarak** alaylı bir sesle “Oldu! Oldu!” dedi. (s. 108)

74. **Koşarak** kazı evine geri döndüler. (s. 109)

75. Gilman kaşlarını **kaldırarak** gülümsedi: “Sen de az değilsin haniii...” (s. 109)

76. Tabağındaki çilekli pastayı **bırakarak** kalktı. (s. 111)

77. Kırmızı halı döşeli koridoru **geçerek** asansöre bindiler. (s. 111)

78. Dostça el **sıkışarak** tanıştılar. (s. 112)

79. Necip, “Şimdi iş konuşalım!” **diyerek** Tomy’nin karşısındaki koltuğa oturdu. (s. 112)

80. “Alfa kod adlı kişi Mısır’dan **arayarak** görevi bildirdi.” (s. 112)

81. Türkiye bunun ne kadar önemli olduğunun farkına varmadan, bu kaynakların işletmesini ele geçirmeye çalışan uluslararası bir şirketin planlama uzmanı **olarak** da çalıştı. (s. 113)

82. "Aygıttaki verileri mikro-işlemciler yardımıyla, sayısal **olarak** değerlendirdim ve hemen bilgisayara **aktararak** hesaplamaları yaptım." (s. 114)

83. Tomy dizlerinin üstündeki çantayı **açarak** içinden bir disket çıkarıp uzattı. (s. 115)

84. Davut başını **sallayarak** sıkıntısını belli etti. (s. 120)

85. "Şimdi bana ağacın yapraklarını saydıracaksın!" **diyerek** güldü Birce. (s. 125)

86. İlya'nın üstündeki taşlardan **atlayarak** karşıya geçti, Roma hamamının önünde durdu. (s. 126)

87. Parmaklarını kısacık, kıvırcık saçları arasında **dolaştırarak** uzaktaki tepelere, gökyüzüne baktı. (s. 126)

88. Çığlıklar **atarak** ayaklarını sudan çıkardılar. (s. 129)

89. Şimdiye kadar sincapları yalnızca kitaplarda gören Işıl, odaya nasıl **koşarak** gittiğini anlatırken gülmekten yerlere yatıyordu. (s. 131)

90. Niye öyle **bağırarak** söylediğini bilmiyordu. (s. 134)

91. "Buraya gelip de gizem avcısı olmamak olmaaaaz!" **diyerek** gülümsedi Ahmet Bey. (s. 135)

92. Bir yandan ballı ayva tatlısını kaşıklarken **terslenerek** söylendi: "Yok masal anlatmıyoruz da... Masal yazıyoruz hep beraber!" (s. 135)

93. Birce sürahiyi uzatır gibi yapıp başını önüne **eğerek** sessizce mırıldandı: "Sus Işıl, uzatma, yeter artık!" (s. 135)

94. Gilman **utanarak** gülümsedi. (s. 136)

95. **Gümbürdeyerek** yana kaydı, açılmaya başladı. (s. 137)

96. Yukarıdan bakınca, dik açı **yaparak** yerin derinliklerine inen yarı yıkık, geniş basamaklı taş merdiven görünüyordu. (s. 137)

97. **Sıçrayarak** kuyuya indiler, kuyunun göbeğindeki yüksekçe eşikten atlar atlamaz merdivene, oradan da iki metre enindeki taş duvarlı tünele ulaştılar. (s. 137)

98. Birce taşlara doğru gidip, **ürkerek** dokundu. (s. 138)

99. Işıl, dehlizin ağzının kenarlarına tutunup bütün gücünü kollarına **vererek** kendini dışarıya attı. (s. 141)

100. Birce **sıçrayarak** bağırdı: "N'oluyo ya!" (s. 141)

101. Birce elini kolunu **sallayarak** konuştu: "Sen hayal görüyorsun, biz hiçbir yere gitmedik, burada oturduk." (s. 141)

102. Parmaklarını **gererek** kütürdetti. (s. 142)

103. Işıl, Birce'nin kulağına **eğilerek**, "Taşı yerine koymadan gidemeyiz," dedi. (s. 142)

104. Birce havayı **tekmeleyerek** çenesini kaşıdı. (s. 142)

105. Birce, Aktan'ı dirseğinden **tutarak** hamamın dışına çekti, anıt çeşmeye doğru yürüdü. (s. 143)

106. Aktan bir kaşını **kaldırarak**, "Sonuna kadar güvenebilirsiniz," diye yanıtladı. (s. 143)

107. Aktan sesindeki heyecanının örtülemeye **çalışarak**, "Biziz Ahmet abi, geliyoruuuz!" diye bağırdı. (s. 144)

108. Işıl, Birce'ye dikkatle **bakarak** başıyla 'odaya gidelim' işareti yaptı. (s. 144-145)

109. "Bak!" dedi Gilman ninesine iyice **sokularak**, "Elleri kınalı Dolunay Masalcısı sensin, biliyorum. Bu masalı bildiğini de biliyorum. Bana ne anlatacaksan anlat nine." (s. 148)

110. Pülmüz **söylenerek** kapıyı örttü. (s. 148)

111. “Bak kuzum, bu masal yazılı olamaz, sadece Dolunay Masalcıları sözlü **olarak** anlatırlar.” (s. 152)

112. Birce **istemeyerek** gitti. (s. 157)

113. Aktan da sundurmanın altında tamirat yapan Bülent’in yanına **giderek** yorgun bir sesle, “Bülent abi yardım edeyim mi?” dedi. (s. 157)

114. “Şifrenin aynadan yansıyan görüntüsünün okunmasını istiyordu masal,” **diyerek** gülümsedi Gilman. (s. 160)

115. “Gilman, “Bu masalın içi kat kat... Gelin baştan okuyalım arkadaşlar,” **diyerek** ilk sayfayı yeniden açtı. (s. 164)

116. Kuruyan dudaklarını **yalayarak** konuşmasını sürdürdü: “Dünya evrenin bir kırıntısı ama öyle gizemli ki...” (s. 165)

117. Işıl dikkatini toplamaya **çalışarak** sordu: “Ayın İlya’da ıslanması ne demek?” (s. 165)

118. Birce elini dudaklarına **götürerek** sus işareti yaptı. (s. 165)

119. Ona verilen ayrıntılı ve güvenilir bilgiler doğrultusunda, Alyanoi’deki gizli geçide zaman yitirilmeden ulaşılıp, dev kristal bulunacak, konumu **değiştirilerek** Dünya’nın manyetik alanında sapmalar meydana getirilecekti. (s. 167)

120. Çalılıkların ardında **saklanarak** buraya ulaşmışlardı. (s. 169)

121. Hamit, dudakları **titreyerek** mırıldandı: “Hadi çabuk girin dehlize, şimdi uyanıverecek bekçi!” (s. 169)

122. Ve **giderek** bir yer altı kentinin birbirine tünellerle bağlanan sokaklarına benziyordu. (s. 170)

123. “Bak Selo, şu tünelin ağzı duvar **örülerek** kapatılmış sanki,” dedi İbrahim. (s. 170)

124. “Enerji hareketlerini sistemli **inceleyerek** varabiliriz istediğimiz noktaya.” (s. 173)

125. İbrahim gözlerini **kırpıştırarak** ileriye doğru baktı. (s. 175)

126. Başındaki feneri eline aldı, ışığı ileri **tutarak** yürüdü. (s. 175)

127. İbrahim çenesini **kaşıyarak** düşündü. (s. 175)

128. Şimdi hazinenin gerçek haritasını buluyoruz ya da hazineyi diye **düşünerek** kendini yüreklendirdi. (s. 178)

129. Gözlerine dolan tozları **ovalayarak** çıkarmaya çalıştı. (s. 179)

130. Ustalıkla işlendiği belli olan döşeme taşlı oda, ileri doğru **kıvrılarak** hafif bir eğimle devam ediyordu. (s. 179)

131. Tuzdan yanan gözlerini **kırpıştırarak** sordu: "Abi bak bakalım saatine, kaç olmuş?" (s. 180)

132. Binlerce yıllık bir tünelin içinde aynı kaderi paylaşan iki kişi **olarak** onunla alay etmemesi gerektiğini düşündü. (s. 181)

133. "Yok bir şey! Geçti," **diyerek** dirseğinde sarılı gömleği çıkarıp bir kenara attı. (s. 182)

134. **Sürünerek** öte yana geçti. (s. 182)

135. Aşağı doğru **kıvrılarak** inen dik merdivenden nasıl yuvarlanmadıklarına şaşırdılar. (s. 182)

136. İbrahim **yutkunarak** sessiz kaldı. (s. 185)

137. Gözleriyle çevreyi **tarayarak** ortalığı aydınlatan fosforlu ışıltının kaynağını anlamaya çalıştılar. (s. 186)

138. Masallara korku salan devin kılıcıyla budanmışçasına kesin ve düzgün hatları olan dağ, **giderek** yükseldi, yükseldi; deve karşı duran sihirbazın büyüsüyle çoğaldı, büyüdü sanki. (s. 190)

139. Sonu görünmeyen tünelde **ilerlerken** heyecandan, sürekli birbirlerinin sözünü keserek konuşuyorlardı. (s. 191)

140. Gilman işaret parmağını ileriye **uzatarak** sordu: "Oralarda ne var?" (s. 192)

141. Birce, Işıl'ın sesini taklit **ederek** yineledi: "O zaman siz gidin! Ben kalıyorum." (s. 192)

142. Kesik kesik **soluyarak** kendi kendine konuştu: "Yani siz zifiri karanlıkta bu korkunç kemiklerle karşılaşıp korkmadığınızı söylüyorsunuz, öyle mi?" (s. 193-194)

143. Birce atkuyruğunu **sallayarak** gülümsedi. (s. 195)

144. Işıl omuz **silkerek** kuru bir sesle konuştu: "Hay Allah, değdi mi o kadar heyecana? Ufak bir taş parçası işte!" (s. 199)

145. "Hadi **emekleyerek** geçelim oradan," dedi Gilman. (s. 201)

146. Birden çığlık **atarak** bir adım geriledi. (s. 201)

147. Işıl gömleği görünce içgüdüsel **olarak** kollarını **kavuşturarak** olduğu yere büzüldü. (s. 202)

148. Işıl ona gözlerini **kısarak** baktı. (s. 203)

149. Birce **duraksayarak** konuştu: "Bilmiyorum... ama... yola devam etmeliyiz." (s. 203)

150. Kristalin yumuşak ışığıyla sarmaladığı delikten öbür tarafa **sürünerek** geçiverdi. (s. 203)

151. **Kıvrılarak** aşağı inen siyah taşlı, dik merdivene şaşkınlıkla baktılar. (s. 205)

152. İbrahim, Selo'nun bu sözüne karşılık **olarak** ters ters bakmakla yetindi. (s. 206)

153. Selo, hayır anlamında başını iki yana **sallayarak** omuzlarını silkti. (s. 210)

154. Gözlerini **kısarak** konuştu: "Bakın Selo Beyefendi. Elimdeki alet şu anda Dünya'nın geleceğini belirleyecek olan bölgede olduğumuzu gösteriyor. Omuz silkmek yerine kapıyı açarsanız sizin için daha iyi olur." (s. 210)

155. Kristal heykelden yayılan ışığın gücü, farklı tonları ve titreşimleri **yansıtarak** olağanüstü renk gölgeleri oluşturuyordu. (s. 211)

156. Su perisinin önündeki küçük düzlükte, taşa **oyularak** yazılmış bilmedikleri dilde yazılar vardı. (s. 212)

157. Kucağında taşıdığı midyenin içinden su sızıyor, basamaklara **çarparak** boncuk boncuk dağılıyordu. (s. 213)

158. Yürek çarpıntısını bastırmaya **çalışarak**, "Bu ne anlama geliyor sizce?" diye sordu Birce. (s. 215)

159. Kendini denetlemeye **çalışarak** sordu: "Annenin adı ne?" (s. 226)

160. "Armağan **olarak** götürüp ona dersin ki: "Eli yüzü yanık izleriyle dolu bir adam bunu satıyordu." (s. 229)

Eserde -(y)ArAk sıfat-fiil ekinin fiilleri birbirine bağlayarak yüklemin tarzını belirleme işlevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.1.3.3. -CAsInA

Eserde -cAsInA ekinin zarf-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Yolda duran el arabasını sanki kuş kadar hafif bir şeyi **kaldırıyormuşçasına** kaldırıp bir kenara koydu. (s. 27)

2. Merak etmelerine gerek olmadığını belirtmek **istercesine** elini hareket ettirdi. (s. 77)

3. Sözcükleri **tükürürcesine** çıkardı ağzından: "Nerede kaldı bu adam?" (s. 11)

4. Çevrede kimsenin olmadığından emin olmak **istercesine** sağa sola bakındı. (s. 144)

5. Birce söyleneni doğrulamak **istercesine** başını salladı. (s. 144)

6. Ahmet Bey'i başlarıyla selamlayıp **koşarcasına** uzaklaştılar. (s. 145)

7. Yeşil, tuhaf böcekler **kayarcasına** masanın içine doğru akıp kayboldu. (s. 176)

8. Masallara korku salan devin kılıcıyla **budanmışçasına** kesin ve düzgün hatları olan dağ, giderek yükseldi, yükseldi; deve karşı duran sihirbazın büyüsüyle çoğaldı, büyüdü sanki. (s. 190)

9. Böcekler, canlı gibi görünen duvar resminin üstünde **kayarcasına** ilerlediler. (s. 197)

10. Gilman, Birce'nin elinden kitabı **çekercesine** aldı. (s. 203)

Eserde -CAsInA zarf-fiil ekinin eklendiği fiile farazi bir karşılaştırma işlevi yüklediği tespit edilmiştir.

4.1.3.4. -(y)Ip

Eserde -(y)Ip ekinin zarf-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Yedinci sınıf ders kitaplarını **verip** onların yerine tatilde okuyabileceği kitaplar alacaktı. (s. 9)

2. Hepsini **kucaklayıp** kitapçının tahta masasına götürdü. (s. 9)

3. Adam gözlüğünün üstünden **bakıp** hesap yaptı. (s. 9)

4. Birce **ezilip** büküldü: "Hayır, hiç param yok." (s. 9)

5. Ece en kalın olanını kaptı, hışımla yere **atıp** odadan çıktı. (s. 11)

6. Birce, kaşlarını kaldırdı, dudağını büktü, onu küçümseyen bir yüz hareketi **yapıp** babasına döndü: "Baba bil bakalım bugün ne oldu?" (s. 12)

7. "Okul kitaplarını para **verip** alırız." (s. 12)

8. Ece **ağlayıp** tepiniyordu: "Yaaa, dizi filmin en heyecanlı yerinde kesildi yaa!" (s. 13)

9. "İstersen pijamanı giy, dişlerini **fırçalayıp** yat Birce, elektrik ne zaman gelir belli olmaz." (s. 13)

10. Annesi mumu **bırakıp** gitti. (s. 13)

11. “Çünkü o sana, dereden tepeden, dumanlı dağlardan, ateşli sulardan **geçip** de geldi.” (s. 14)

12. Aralığa gözünü **uydurup** içeri baktı, ciyaklamaya başladı: “Anneeee, ablam kitap okuyoooo!” (s. 15)

13. Birce kitabı kapadı, mumu eline **alıp** dişlerini fırçalamaya gitti. (s. 15)

14. Aynaya biraz daha **yaklaşıp** iki derin çukur gibi yansıyan gözlerini seyretti. (s. 15)

15. “Anneee, ablam dişlerini güzel fırçalamadı aynaya **bakıp** oyun oynuyor!” (s. 16)

16. Ağzını çalkaladı, mumu **alıp** odasına gitti, pijamalarını **giyip** yattı. (s. 16)

17. Kitabı **alıp** okumak geçti aklından bir an, bu düşünceyle kalbi küt küt çarptı. (s. 16)

18. Yatağına **oturup** mumun odanın içinde dans eden oynak ışığını seyretti bir süre, sonra mumu **üfleyip** yatağına girdi. (s. 16)

19. Yolculuğa çıkacak olmanın ve okuduğu masalın heyecanı onu uyutmuyordu; uyku **alıp** başını gidince gece geç saatlere kadar yatakta **dönüp** durdu. (s. 16)

20. Öğretmeni ona ilköğretim okulları arasında düzenlenen öykü yarışmasını duyurduğunda için **çekip** mırıldanmıştı: “Onca öykü arasında benimki kazanacak değil ya, rüyamda görsem inanmam!” (s. 16)

21. Kitapların içine yüzlerce insanın **dalıp** gittiğini, yüzlerce insanın da kitapların içinden **çıkıp** yaşantımıza girdiğini düşündü. (s. 18)

22. “Acaba “gel” desem kitabın içinden **çıkıp** gelen olur mu, diye düşündü. (s. 18)

23. Birkaç kez gözlerini karanlığa **açıp** kapadı. (s. 18)

24. Ellerindeki buluntuları kalın kartona **koyup** üzerine kazı alanının adını, kazının yılını, iskelet numarasını ve öteki bilgilerini yazdılar. (s. 20)

25. Kazı sırasında bulunan hayvan ve insan kemiklerini **kutulayıp** sakladıkları odaya “Kemik Odası” diyorlardı. (s. 20)

26. Etrafa şöyle bir göz **gezdirip**, "Çocuklar, Ahmet abiye n'oluyor öyle?" diye seslendi. (s. 20)

27. "Yarışmada ödül alan dört öğrenciyi bugün **getirip** bırakacaklar ya..." (s. 21)

28. "Çabuk olalım da onlar gelmeden motoru **söküp** tamire gönderelim abi," dedi Mustafa. (s. 21)

29. Sabahtan beri Gilman'ın içine bir kurt düşmüş; ya gelmezlerse diye, **düşünüp** duruyordu. (s. 22)

30. "Zamanı kendi içine **kilitleyip** bıraktım sana." (s. 22)

31. "Bazı denemeler seni **korkutup** heyecanlandırabilir, oysa binlerce yıl öncesinden gelen fısıltıların yankılandığı düş ülkesi seni bekliyor. (s. 22)

32. Birce şaşkınlıkla Işıl'ın yüzüne baktı, kitaptaki yazıyı onun da **okuyup** okumadığını anlamaya çalıştı. (s. 23)

33. Kitabın açık olan sayfasındaki harflerin görünüşleri değişti, kâğıdın üstünde önce **yuvarlaklaşıp** sonra yıldız biçiminde kıvrıldılar. (s. 24)

34. Birce, Sezin Hanım'ın verdiği minik poşeti yırtarak açtı, içindeki kolonyalı mendili **çıkarıp** kokladı. (s. 25)

35. "Bir hafta sonra **gelip** sizi alacağız." (s. 25)

36. Cerenimo **homurdanıp** yavaşça yere uzandı. (s. 26)

37. Yolda duran el arabasını sanki kuş kadar hafif bir şeyi kaldırıyormuşçasına **kaldırıp** bir kenara koydu. (s. 27)

38. Yanlarına **gelip** onları merhabaladı. (s. 27)

39. "Tıpkı bin parçalı birkaç yapbozun parçalarını **karıştırıp**, sonra birleştirmek gibi bir şey." (s. 29)

40. Aktan başıyla Arzu'yu **gösterip**, "Bu kadar sıska bir kız nasıl kazı yapabilir ki?" diye fısıldadı Birce'ye. (s. 31)

41. Birce duyulacağından **korkup** suçlu suçlu etrafına bakındı. (s. 31)

42. Sonra Birce'nin neden güldüğünü **anlayıp** o da gülmeye başladı. (s. 31)

43. Kızlar da Arzu gibi **yapıp** bavullarını boşaltmadan bir köşeye koydular. (s. 33)

44. Odalarından **çıkıp** kazı alanına gittiler. (s. 34)

45. "Burası Batı Anadolu'nun en büyük şifa merkeziymiş, insanlar **gelip** uzun süre kalırlarmış." (s. 34)

46. Sevilay da okşamaya niyetlendi ama köpeğin sivri dişlerini **görüp** bundan vazgeçti. (s. 35)

47. Mehmet onun şaşkınlığını **ayrımsayıp** açıklama yaptı: "Kazı alanında müzik yayını yapıyoruz." (s. 35)

48. Cerenimo sanki olanları sezmiş gibi iri siyah gözleriyle Arzu'yu süzdü, sonra onun ayağının dibine **kıvrılıp** kuyruğunu salmaya başladı. (s. 38)

49. Nefes nefese kalmışlardı, ikisinin de göğsü kalaycı körüğü gibi **inip** çıkıyordu. (s. 38)

50. **Eğilip** heyecanla eline aldı. (s. 38)

51. Kıpırdayan sudaki ışıklar gibi bin yıllardır **yanıp** sönüyorlardı. (s. 43)

52. Perdeyi **kapatıp** pencereden çekildi, yatağına döndü, bağdaş **kurup** oturdu. (s. 43)

53. Masanın üstünde duran el fenerini **alıp** dışarı çıktılar. (s. 44)

54. Kısa bir süre gözlerini **yumup** tekrar açtı. (s. 44)

55. Gilman öyle ciddi görünüyordu ki, Birce onun düşünce okuma yeteneği **olup** olmadığını düşündü bir an. (s. 50)

56. Bir o yana bir bu yana **gidip** gelen işçilerin sesi belli belirsiz duyuluyordu. (s. 53)

57. Çocukların doğru **söyleyip** söylemediğini anlamak için bir bakış fırlattı. (s. 56)

58. Davut, Birce'yi yanıtlamadan **dönüp** gitti. (s. 56)

59. Gilman ayakkabısının burnuyla toprağın orasını burasını eşeledi, boşu boşuna **aranıp** taranıyordu. (s. 57)

60. Birden **sevinip** parmaklarını şıklattı Gilman, yaptığı zekice buluştan memnun görünüyordu. (s. 57)

61. "Ben köydeki eve **gidip** yıkanıyorum." (s. 58)

62. Büyüteci eline **alıp** taşı yakından incelemeye başladı. (s. 58)

63. "Ne yapıyorsunuz bakayım, neden **gelip** pizza yemediniz?" (s. 59)

64. "Bu işaretlerin bir yazı **olup** olmadığını Ahmet abiye soralım." (s. 60)

65. Duraksadı, sonra cesaretini **toplayıp** sordu: "Şu işaretlerin ne anlama geldiğini çözmeye çalışıyoruz da..." (s. 60)

66. "Taşı **çevirip** baktınız herhalde." (s. 61)

67. Yazıya uzun uzun **bakıp** başını salladı Ahmet Bey. (s. 61)

68. "Aslında buradaki müzeleri gezerken gördüğümüz eserleri binlerce yıl önce yaratanları düşünüyoruz da, bugün çok daha fazla emek **harcayıp** onları bize kazandıranlar aklımıza gelmiyor." (s. 63)

69. Arzu, Sibel ve Doğu yere **çöküp** son gayretleriyle bir şeyleri yıkıyorlardı. (s. 64)

70. Hemen **yatıp** uyuyakaldı. (s. 65)

71. "Denemekten ne zarar gelir ki?" **deyip** Arzu da sürdü. (s. 66)

72. Arzu bakışlarını ona dikmiş, el fenerini çenesine dayamış **donup** kalmıştı. (s. 66)

73. Işıl da **uyanıp** yatağında doğruldu. (s. 66)

74. Uyku sersemliğiyle, **olup** biteni hiçbiri anlayamıyordu. (s. 66)

75. Tüm bunlar **olup** biterken dışarıda da hareketlilik başladı. (s. 66)

76. Sevilay'ı **sakinleştirip** oturttular. (s. 67)

77. Midesi **bulanıp** kalkmış, karşısında birden, el fenerinin ışığında, Arzu'nun diş macunu sürülmüş bembeyaz yüzünü görünce yüreği ağzına gelmiş, odaya hayalet geldiğini sanmıştı. (s. 67)

78. Canan Hanım, Sevilay'a nane limon **kaynatıp** getirdi. (s. 67)

79. Yanına **oturup** ona sarıldı, sakinleştirmeye çalıştı. (s. 67)

80. "**Uyuyup** iyi olacaksın." (s. 68)

81. Güney ve Kuzey, göz **açıp** kapayana kadar sakinleşti. (s. 69)

82. Öğlene kadar kazı alanında Arzu'ya yardım etmiş, öğleden sonra İlya'nın kenarına **oturup** masalı birçok kez okumuşlardı. (s. 70)

83. Sözleri kazı alanını **dolaşıp** geldi yanlarına. (s. 70)

84. Ayaklarını İlya'nın buz gibi sularından **çıkarıp** ayakkabılarını giydiler. (s. 71)

85. Önce odaya **gidip** şifrenin yazılı olduğu kağıdı aldılar, sonra Pülmüz'ün yanına gittiler. (s. 71)

86. Eline **alıp** bakınca, ilk sayfadaki büyük siyah başlık dikkatini çekti: "KUZEY VE GÜNEY YARIM KÜRELER İÇİN MANYETİK TEHLİKE" (s. 71)

87. Ahmet Bey önce onu Bergama'ya sağlık ocağına, sonra da İzmir'e **götürüp** bırakmak zorunda kalmıştı. (s. 72)

88. **Eğilip** caddeye baktı İbrahim. (s. 76)

89. Çantasından çıkardığı rulo halindeki yıpranmış kâğıtların lastiğini **çekip** aldı. (s. 76)

90. "Uzun araştırmalar **yapıp** pek çok bilgi topladık. (s. 76)

91. Kapının sürgülü **olup** olmadığını kontrol etti. (s. 77)

92. Üstü kapalı tehdit İbrahim'in hoşuna gitmemekle beraber, kocaman elini Reşat'a **uzatıp** onun sırtını sıvazladı. (s. 77)

93. Pardösüsünü **çıkarıp** köşedeki ahşap sandalyeye fırlattı, leke içindeki gömleğinin kollarını kıvırdı. (s. 77)

94. Reşat yavaşça kapıya **yaklaşıp** kapı dürbününden baktı. (s. 77)

95. Reşat pizzasını kapı aralığından **alıp** kapıyı kapattı. (s. 78)

96. "Evime **gelip** beni tehdit etme!" (s. 78)

97. Yanıt alamayınca omuzlarını **silkip** mutfağa gitti. (s. 78)

98. Necip eline kalemini **alıp** belgelere dikkatle baktı. (s. 78)

99. "Atmosferde kalamadıklarından, uzay zaman boşluğunda **sürüklenip** kaybolurlar. (s. 79)

100. "Elle **tutulup** gözle görülemez." (s. 79)

101. İbrahim birdenbire saatine **bakıp** ayağa fırladı. (s. 82)

102. "Sonuca **bağlayıp** buradan ayrılmalıyız." (s. 82)

103. "Öncelikle ilk bulguları **değerlendirip** kristale ulaşmanın yollarını bulmamız gerek." (s. 83)

104. Birce havuzun bulanık suyunda **eğilip** bükülen yansımasını görmeye çalıştı. (s. 85)

105. Bir keresinde helikopterle **gelip** kazı alanının fotoğrafını bile çekmişti birileri. (s. 87)

106. Bileğini hafifçe **eğip** saatine baktı. (s. 87)

107. Bir arabanın kapısı **açılıp** kapandı. (s. 88)

108. Adam başıyla kızlara belli belirsiz selam **verip** uzun bacaklarını pergel gibi açarak, park yerine koşar adımlarla gitti. (s. 88)

109. Adamın onu almaya gelen beyaz arabaya **binip** uzaklaşması bir dakika bile sürmemişti. (s. 88)

110. Birce, çınarın ahtapot kollarına benzeyen köklerini saklamaya çalışan eğimli toprağa **oturup** bağdaş kurdu. (s. 89)

111. “Tekir kediler bile **gelip** dinler.” (s. 90)

112. Öğle üzeri uykuya **dalıp** geceleri yıldızları gözetleyen Alyanoi sokakları tuhaf bir sevinçle dolu gibi geldi ona. (s. 90)

113. Pülmüz teyzenin verdiği bir tas cevizi yerken uzaklara **dalıp** gitti. (s. 91)

114. Aktan’ın kulaklarında **gidip** gelen sözcükler çağrışımlara neden oldu. (s. 91)

115. Sevilay’ın yüreğinin kendininki kadar hızlı **çarpıp** çarpmadığını öğrenemeden onu yitirmişti. (s. 91)

116. “Sıcaktan **oturup** kalmışım burada.” dedi. (s. 92)

117. Ahmet Bey heykele hayranlıkla **bakıp**, “Pülmüz’e söyleyin bu gece şölen hazırlasın!” dedi. (s. 93)

118. “Sabahtan beri **uyuklayıp** duruyor bu hayvan.” (s. 93)

119. Birce bir an önce sofradan **kalkıp** Gilman’la baş başa kalmak istiyordu. (s. 100)

120. “Ne yani Pülmüz teyze, şimdi eve **gidip** iş mi yapacaksın?” (s. 100)

121. Gilman’ın yanına **gidip** gazeteyi eline tutuşturdu. (s. 100)

122. Diğerleri de günün konusu olan yeni buluntuyu **konuşup** tartıştı. (s. 101)

123. “Gazetede Dolunay Masalcısı’ndan söz ediliyor; Gilman, ninesinin köyde bu isimle çağrıldığını söylüyor, masalı Dolunay Masalcısı anlatıyor...” diye **düşünüp** her şeyi baştan bir kez daha değerlendirdi. (s. 101)

124. “Gilman’la aranızda gizli bir şeyler **konuşup** duruyorsunuz.” (s. 101)

125. Yatağından kalktı, bavulunu **açıp** pijamalarını çıkardı. (s. 102)

126. Hırçın bir hızla **giyinip** yattı. (s. 102)

127. Birce sandalyeden **kalkıp** yatağına gitti. (s. 102)

128. En az yüz yıldır kitabın içinde birbiri üzerine **kıvrılıp** uyuyakalmış tümceleri yeniden okudu. (s. 103)

129. Gözleri "Dolunay Masalcısı" sözcüğünde **takılıp** kaldı. (s. 103)

130. "Babam diyor ki, sözü döndürüp **dolaştırıp** kazı alanına getirmişler." (s. 106)

131. "Hızla kazı **yapıp** buluntuları kurtarıyorlar." (s. 106)

132. "Birileri gecesini gündüzüne **katıp** kurtarma kazısı yapsın, bu adamlar da onların kuyusunu kazsın, hak mı bu?" diye söylendi bütün gece. (s. 107)

133. Burnunu **kaldırıp** uzun uzun hırladı. (s. 107)

134. Patilerinden birini **kaldırıp** bir yerleri işaret eder gibi hareketler yaptı. (s. 107)

135. Cerenimo, Gilman'ın umarsızlığını ayrımsamış gibi arkasını **dönüp** gitti. (s. 107)

136. Birce oturduğu yerden **kalkıp** Gilman'ın omzunu tuttu: "Onu sevmiyor musun?" (s. 108)

137. "Çabuk **gidip** alalım." (s. 108)

138. "Eğer Işıl güvenilir bir insansa, kitabı izinsiz **alıp** okumamıştır." (s. 108)

139. "Yok tam tersiyse sen yokken **alıp** okumuştur." (s. 108-109)

140. "Bu da onun sır **saklayıp** saklayamayacağını gösterir. (s. 109)

141. "**Gidip** bakalım." (s. 109)

142. Birce kitabı yastığının altından **alıp** göğsüne sıkı sıkı bastırdı. (s. 109)

143. Sonra gözü hizasına **getirip** evire çevire baktı. (s. 109)

144. Birlikte dışarı **çıkıp** çizim masasına yöneldiler. (s. 109)

145. Ters **çevirip** oturduğu plastik kasadan **kalkıp** yanlarına gitti. (s. 109)

146. Cep telefonunun tel tuşuna **basıp** kısa bir konuşma yaptı. (s. 111)

147. Elindeki kahverengi çantayı bırakmadan İbrahim ve Reşat'ın elini **sıkıp** oturdu. (s. 111)

148. "Aslında hesaplamaları arazide **yapıp** bitiren, hatta sonuçları haritalandıran sistemler de var ama kazı alanına kaçak girince bunları kullanmak olası değil." (s. 114)

149. "Benim kazı alanına rahatça **girip** çıkmamda çok yararı oldu." (s. 114)

150. Necip **kalkıp** buzdolabını açtı. (s. 114)

151. Tomy dizlerinin üstündeki çantayı açarak içinden bir disket **çıkarıp** uzattı. (s. 115)

152. "Otele **gelip** sizi arayana kadar odanızda bekleyeceksiniz." (s. 116)

153. "İbrahim'i Bergama'ya **götürüp** Selahattin ile tanıştırmak son görevim." (s. 117)

154. "Zamanınızı iyi **değerlendirip** araştırmayı sonuçlandırmaya bakın, her dakikanın değeri var." dedi Tomy. (s. 117)

155. Herkes başını **kaldırıp** ondan yana baktı, üstelediler: "Ne susuyorsun, desene gerisini de..." (s. 119)

156. Naci siyah kasketini **çıkarıp** masaya koydu. (s. 120)

157. "Aslı yoksa ortalığı velveleye **verip** rezil olmayalım arkadaşlar." (s. 120)

158. Kara kaşlarını **çatıp** gözlerini kahvehanenin bir ucundan öbür ucuna gezdirdi. (s. 120)

159. Traktör geldi, arkasına **doluşup** kazı alanının yolunu tuttular. (s. 121)

160. Kimi çalılara, kimi toprağın derinliklerine **akıp** gitti. (s. 124)

161. "Böcekler ayağımın dibinde **toplanıp** gözümün önünde adımın baş harfini yazdılar." diye şaşkınlıkla çığlık attı. (s. 124)

162. Cerenimo'nun hareketiyle yerinden havalandı, **dönüp** dolaştı, **gelip** yine Işıl'a kondu. (s. 125)

163. “Fırçayı macunu **alıp** gelsin dedi Arzu abla.” (s. 127)

164. Aktan yaptığı şakayı beğenmişti, arkasını **dönüp** uzaklaştı. (s. 127)

165. Birce bir süre kollarını **kavuşturup** durdu, muzip muzip gülümsedi. (s. 128)

166. “Herkes bugün Bülent’in bulduğu yontunun başındaydı, siz **gelip** bakmadınız bile.” diye sitem etti. (s. 128)

167. Ayakkabılarını **çıkarıp** ayaklarını İlya’nın soğuk sularına soktular. (s. 129)

168. Kıyı boyunca fışkırmış yabani otların arasından gelen hışırtılardan kaynaklanan korku duygusu içlerini **yalayıp** geçse de, burada rahatça konuşabildiklerini için başka yere gitmiyorlardı. (s. 129)

169. Gilman her zaman burada gözlerini **yumup** yer altından, yer üstünden, dağların tepelerinden, gizli saklı derelerden gelen suların aktığını düşünürdü. (s. 130)

170. Telaşa **kapılıp** hızla gitmişti tuvalete. (s. 130)

171. "Yavaş yavaş etrafta **olup** biteni fark etmeye, birbirleriyle konuşmaya başlamışlar.” (s. 131)

172. “O günden sonra yaşamın göremedikleri gizlerini **arayıp** durmuşlar.” (s. 132)

173. “Buraya **gelip** de gizem avcısı olmamak olmaaaaz!” diyerek gülümsedi Ahmet Bey. (s. 135)

174. Birce sürahiyi uzatır gibi **yapıp** başını önüne eğerek sessizce mırıldandı: “Sus Işıl, uzatma, yeter artık!” (s. 135)

175. Birce taşlara doğru **gidip**, ürkerek dokundu. (s. 138)

176. Işıl’ın yüzünün rengi değişmiş, göz kapakları hızla **açılıp** kapanıyordu. (s. 138)

177. Aynı yoldan geri **dönüp** gizli geçidin ağzına geldiler. (s. 140)

178. **Eğilip** elini ona uzattı. (s. 140)

179. Işıl, dehlizin ağzının kenarlarına **tutunup** bütün gücünü kollarına vererek kendini dışarıya attı. (s. 141)

180. “Sizi izledim, o taşı nasıl **kaldırıp** alt kata indiğinizi gördüm. (s. 141)

181. “Geceleri kazı alanına girmek yasak, bu biiir; siz oraya buraya **girip** gizli işler çeviriyorsunuz, bu ikiiii...” (s. 142)

182. El fenerinin taşlar üstüne dans eden ışığı kaybolunca karanlık bir deliğin içine **girip** kaybolmuşlar gibi bir duyguya kapıldılar. (s. 143)

183. “Masalı gerçek **sanıp** bir şeyler aramaya başlamışsınız işte.” (s. 144)

184. Çardağa vardıklarında Ahmet Bey elindeki gazeteyi **bırakıp** onlara bir bakış attı. (s. 144)

185. Işıl **donup** kalmıştı. (s. 144)

186. Ahmet Bey’i başlarıyla **selamlayıp** koşarcasına uzaklaştılar. (s. 145)

187. “Kurban olayım, hadi yat da sabah **kalkıp** ona yardım et.” (s. 147)

188. Ağrıyan ayağını altından **alıp** dümdüz uzattı. (s. 148)

189. Ninesinden masalı dinledikten sonra başlarına gelenleri Gilman’a **anlatıp** anlatmamakta kararsız kaldı. (s. 148)

190. **Durup** düşündü, sonra devam etti sözlerine. (s. 149)

191. “Eee, yani sen bu masalın içine **girip** kurtulanlardan mısın?” (s. 150)

192. “Merak **edip** nineme sorduğumda, ‘Ağzından çıkanı kulağın duysun, o ne biçim uydurma öyle!’ diye beni azarlamıştı. (s. 150)

193. “Peri suyun başını tutmuş, yeryüzüne ulaşan suları çağlar boyu sevgi ve şifa ışığıyla **yıkayıp** gönderirmiş.” (s. 151)

194. “Şimdi anan **gelip** kızacak yine!” (s. 151)

195. “Masaldır diye **gülüp** geçmişler.” (s. 152)

196. “Bir gün çalılıklar arasında **dolaşıp** işaretli taşı ararken beni yılan soktu.” (s. 153)

197. Gilman ninesini iki koluyla **sarmalayıp** kaldırdı. (s. 154)

198. Avluya **çıkıp** tahta iskemlelere yan yana oturdular. (s. 154)

199. Onların bir şey söylemesine fırsat vermeden kollarını **çaprazlayıp** alçak sesle, “Artık ben de her şeyi biliyorum Gilman Hanım!” dedi. (s. 155)

200. Sonra hızla **düşünüp** yeniden konuştu: “Çocuklar akşama kadar kazı alanında çalışanlara yardım edelim, akşamüstü İlya’da buluşuruz.” (s. 156)

201. “Sabahtan beri kaç kişi **girip** çıktı, kimse de ağzını **açıp** söylemedi, su yok diye.” (s. 157)

202. Bülent bir sorun **olup** olmadığını anlamak için biraz daha üstüne gitti: “Baş ağrın var mı?” (s. 157)

203. Işıl odaya **koşup** kâğıdı getirdi. (s. 158)

204. Kitabı yanlarına **alıp** çaya indiler. (s. 160)

205. Ayakkabılarını **çıkarıp** ayaklarını buz gibi suya daldırdılar. (s. 160)

206. Aktan **dayanamayıp** patladı: “Siz şaka yapmadığınızdan emin misiniz?” (s. 160)

207. “Ay yeryüzüne iyice **yaklaşıp** İlya’da ıslanınca çıkabilirsiniz yola.” (s. 161)

208. Kitabı **kapatıp** işaret parmağını arka kapakla ön kapağı birleştiren yerde dolaştırdı. (s. 162)

209. Harfler **hoplayıp** zıplamaya devam ediyordu. (s. 162)

210. Şu bu derken, yok orası değil, diye vazgeçip Gilman’a uzattı. (s. 163)

211. “Ay yeryüzüne iyice **yaklaşıp** İlya’da ıslanınca çıkabilirsiniz yola.” (s. 164)

212. Uzun uzun **konuşup** karara vardılar. (s. 166)

213. Ona verilen ayrıntılı ve güvenilir bilgiler doğrultusunda, Alyanoi'deki gizli geçide zaman yitirilmeden **ulaşılıp**, dev kristal bulunacak, konumu değiştirilerek Dünya'nın manyetik alanında sapmalar meydana getirilecekti. (s. 167)

214. Hamit dışarıda gözcülük yapacak, Necip ve Reşat İzmir'de **kalıp** onlardan gelecek bilgileri bekleyecek, Mısırlı Beta'ya gelişmeleri bildireceklerdi. (s. 167)

215. Hamit kıvrıla kıvrıla **uzanıp** giden toprak yolu bisikletiyle hızla **geçip** sabaha karşı saat üçte kazı alanına geldi. (s. 168)

216. Geçidin yeryüzüne açılan kapısı olan siyah taşı yerinden çabucak **oynatıp** içeri atladılar. (s. 169)

217. "Biz nasıl **kazıp kazıp** el arabalarıyla atıyoruz başka yere." (s. 172)

218. Aletin ucu taşı **eritip** delinen yerin iç yüzeyine presliyor. (s. 172)

219. Aynı yoldan **dönüp** bu kez en geniş dehlize girdiler. (s. 173)

220. Diğer tüneller aşağıya doğru **ilerleyip** genişlerken, bu tünel hem aşağıya hem yukarıya giden bir şehir görünümündeydi. (s. 173)

221. Bu görüntü karşısında hareketsiz **kalıp** etrafı incelediler. (s. 173)

222. Bir köşeye **gidip** tuvaletini yaptı. (s. 174)

223. **Çömelip** renkli taşların üstünde ellerini gezdirdi. (s. 174)

224. Selo gömleğini pantolonuna tıkıştırırken kuşkuyla, "Abi, yolu **bulup** geri dönebiliriz, değil mi?" diye sordu. (s. 174)

225. Zaman kaybetmeden mozaikleri **inceleyip** elindeki kâğıda çizim yapmaya başladı. (s. 174)

226. Bir kent yok olmuşken bunların nasıl **olup** da düzenli biçimde kaldığına şaşırmamak elde değildi. (s. 175)

227. Yine de Selo ile ilgili düşüncelerini bir yana **bırakıp** işine bakması gerektiğini düşündü. (s. 176)

228. Yeşil, tuhaf böcekler kayarcasına masanın içine doğru **akıp** kayboldu. (s. 176)

229. Metrenin ucunu çekmecenin kırık köşesine **uzatıp** çengel gibi taktı. (s. 176)

230. Çekmeceyi uzaktan **çekip** açtı. (s. 177)

231. Yoksa resmin içine mi **girip** çıktım, diye düşündü. (s. 177)

232. "Karşısında bir süre **durup** bakınca sanki içindeymişsin gibi olur." (s. 177)

233. Eline aldığı taş parçasını **evirip** çevirdi. (s. 178)

234. "Dönüşte yanımıza **alıp** incelemeye götürelim." dedi. (s. 178)

235. Aslında bu soruları İbrahim de kafasının içinde **evirip** çeviriyordu ama Selo sorunca dayanamıyor, sinirleniyordu. (s. 178)

236. Çekmeceyi dirseğiyle **itip** kapatırken Selo'yu tersledi: "Ne bileyim ben!" (s. 179)

237. İbrahim çantasından çıkardığı şişeden bir yudum su **alıp** ağzını çalkaladı, yere tükürdü. (s. 179)

238. "Taşları **çekip** bir kenara yığayım mı?" (s. 179)

239. "Evet sırt çantalarını **bırakıp** şu yolu açalım." (s. 180)

240. Sırt çantalarını **indirip** işe koyuldular. (s. 180)

241. Her yanından ter damlarken onun yan **gelip** yatması Selo'nun sinirini bozmuştu. (s. 180)

242. Tek tek **kaldırıp** odanın ortasına yığdığı kayalara hiddetle bir tekme attı Selo. (s. 180)

243. Elini yaraya **kapatıp** bekledi. (s. 181)

244. Kanayan yere gömleğini **sarıp** işine devam etti. (s. 181)

245. Yarı yarıya toprağa gömülü taş yığınını yerinden **oynatıp** geçebilecekleri bir yarık açabilmişti. (s. 181)

246. “Bunlar tepemizi **kazıp** da dünyayı geçirmesinler başımıza ?” (s. 181)

247. İbrahim alaycı tavrını bir yana **bırakıp** ciddileşti. (s. 181)

248. “Yok bir şey! Geçti,” diyerek dirseğinde sarılı gömleği **çıkarıp** bir kenara attı. (s. 182)

249. Fenerlerini çevreye **tutup** incelediler. (s. 182)

250. Hemen **toparlanıp** dik merdivenlerden inmeye başladılar. (s. 182)

251. “Su **içip** dinlenelim.” dedi Selo. (s. 182)

252. İbrahim delik deşik olmuş çantasından aletini **çıkarıp** ölçüm yaptı. (s. 183)

253. Başını lime lime olmuş pantolonunun sizlerine **koyup** Selo’ya yalan söylemekle iyi etmediğini düşündü. (s. 184)

254. “Sonra hazinelere **sarılıp** uyursun.” (s. 184)

255. Selo elini **uzatıp** İbrahim’in kalkmasına yardım etti. (s. 185)

256. “Bilmem, **girip** dene istersen!” (s. 186)

257. “Hiç duymamışım doğrusu,” **deyip** dudaklarını büktü. (s. 187)

258. “Selo hazineleri **alıp** kaçsa...” (s. 189)

259. “Gecikirsek, ormana yürüyüşe çıktığımızı **söyleyip** davranışlarınla kazı evindekileri, merak edecek bir şey olmadığına ikna edeceksin.” (s. 190)

260. Ot kokuları, ılık meltemin büyüsüyle **canlanıp** Alyanoi eteklerinde nazlı nazlı dolandı bir süre; sonra uzak dağların doruklarına doğru yükseldi. (s. 190)

261. “Bilmiyoruz, biz buraya kadar **gelip** dönmüştük. (s. 192)

262. Geri **dönüp** doğuya giden yola saptılar. (s. 193)

263. İkiye ayrılan yolun başında **durup** sağdakini seçtiler. (s. 193)

264. Kesik kesik soluyarak kendi kendine konuştu: “Yani siz zifiri karanlıkta bu korkunç kemiklerle **karşılaşıp** korkmadığınızı söylüyorsunuz, öyle mi?” (s. 193-194)

265. Duvarlardaki cam pırıltılı taşlar, gözenekli oldukları için sürekli renk değiştiriyor, bazı yerlerde **saydamlaşıp** etrafa yıldız yağmurları saçıyordu. (s. 195)

266. Uzun dehlizden **geçip** mozaik tabanlı salona yeniden geldiler. (s. 195)

267. Birce kitabı **açıp** okumaya başladı: “Ey yüreğinin yarısı içerde yarısı dışarıda olan!” (s. 196)

268. Nereden çıktığı belli olmayan yeşil mini böcekler bir çember **oluşturup** durdular. (s. 197)

269. Duvara **yaklaşıp** resmi elledi. (s. 198)

270. İçindeki korku dağları alabildiğine **büyüyüp** gitti. (s. 198)

271. Öylesine heyecanlanmışlardı ki vücutlarından bir ter dalgası **gelip** geçti. (s. 198)

272. Yeşil böcekler **çekip** gitmişlerdi. (s. 199)

273. Gilman’ın aklında bir ışık **yanıp** söndü. (s. 199)

274. Gilman’ın elinden **kayıp** yere düşmesiyle taş ikiye bölünüverdi. (s. 200)

275. Gilman tek dizinin üstüne **çöküp** gömleğe eğildi., hafifçe dokundu. (s. 202)

276. Selo, İbrahim’e bir şey **duyup** duymadığını sordu. (s. 205)

277. “Atmosferde kalamadıklarından, uzay zaman boşluğunda **sürüklenip** kaybolurlar. (s. 212)

278. İbrahim okuduklarını Selo’nun **anlayıp** anlamadığından emin olmak için onun yüzüne baktı. (s. 212)

279. Görevini **bitirip** gizli geçitten yalnız başına dönebilirdi İbrahim. (s. 212)

280. “Hazineyi **alıp** götürmeyecek miyiz?” (s. 213)

281. İbrahim kolunu Selo'dan **kurtarıp** kaygan merdivenlerden tırmanıverdi. (s. 213)

282. Fakat, gölgesi su perisinin yontusunun üstünde bir fotoğraf gibi **yapışıp** kaldı. (s. 213)

283. Yerdeki sular buhar **olup** uçuverdi. (s. 217)

284. Aktan gece boyunca uyumadı, sabaha karşı tuvalete gidiyor gibi **yapıp** hamam gitti. (s. 219)

285. Gün ışırken aşağıdan gelen seslerle **rahatlayıp** derin bir nefes aldı., arkadaşları zamanında geldiği için sevinmişti. (s. 219)

286. **Olup** biteni izlemeye koyuldu. (s. 219)

287. Selo aşağıya **eğilip** birileriyle konuştu, sonra baygın bir adamı yukarı çekti. (s. 219)

288. Oracığa **bırakıp** bisikletine atladı, yel gibi uzaklaştı. (s. 219)

289. "Şimdi soru sorma, biz **gidip** yatalım." (s. 220)

290. "Hanımefendiler **gezip** tozsun diye ben sabaha kadar uyumayayım, sonra da hiçbir şey anlatmasınlar." (s. 220)

291. "Burayı merak **edip** girdiğimizi, rastlantıyla burayı bulduğumuzu söyledik onlara." (s. 220)

292. "Ardımızdan koca bir kaya **düşüp** yolu kapadı." (s. 221)

293. Kazı alanından ayrılma günleri **gelip** çatmıştı. (s. 223)

294. Çocuklar hepsiyle sarmaş dolaş **olup** vedalaştılar. (s. 223)

295. Oysa kazı ekibinin onu **bulup** hastaneye götüreceğini ummuşlardı. (s. 224)

296. Gençlik grubundaki sırma saçlı, yıldız gözlü, uzun boylu genç kız **dayanamayıp** söze karıştı: Evet, ben bu söylenceyi hatırlıyorum." (s. 226)

297. Perisu ile yalnız **kalıp** konuşmak istiyordu. (s. 226)

298. Bakışlarıyla **anlaşıp** çınarın altındaki sandalyelere oturdular. (s. 226-227)

299. “Evet, galiba on iki on üç yaşlarındaymış, bir yarışma **kazanıp** buraya gelmiş.” (s. 227)

300. Sevinç gözyaşları, İlya Çayı’nı çoktan **aşıp**, dere tepe dümdüz **gidip** yer altı sularına karışmıştı bile. (s. 227)

301. “Hâlâ burada olduğunuzu bilseydi selam gönderirdi ya da **koşup** gelirdi. (s. 227)

302. “İsteyene satacağım diye **dolanıp** durur buralarda.” (s. 229)

303. “Armağan olarak **götürüp** ona dersin ki: “Eli yüzü yanık izleriyle dolu bir adam bunu satıyordu.” (s. 229)

304. O gece ot kokuları, ılık meltemin büyüsüyle **canlanıp** Alyanoi eteklerinde nazlı nazlı dolanıyordu yine. (s. 229)

305. Satın aldığı efsaneyi **katlayıp** mavi bir zarfa koydu Gilman. (s. 230)

306. Birce için yazdığı notu son kez **okuyup** efsanenin yanın ekledi: “Çözdüğümüz her sır yeni bir yük bindirir omuzlarımıza...” (s. 230)

Eserde -(y)Ip zarf-fiil ekinin görüldüğü cümlelerde iki kılışın ardı ardına gerçekleştiği anlamını kattığı tespit edilmiştir.

4.1.3.5. -sA

Eserde -sA ekinin zarf-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır.

1. “Hepsini **alsan** da okuyamazsın, birini seç, onu götür.” (s. 10)

2. “Birce ne olur izin **versen**, beraber **baksanız**...” (s. 10)

3. “**İstersen** pijamanı giy, dişlerini fırçalayıp yat Birce, elektrik ne zaman gelir belli olmaz.” (s. 13)

4. “Nasıl **olsa** bavulun da hazır.” (s. 13)

5. “Senin dünyan hangi zaman diliminde **olursa** olsun, suyun ateşinin kaynağındaki gizemi bulmalısın. (s. 14)

6. “Şunu bilmelisin ki; bir masalımı okuyan ikincisini eline **geçirse** bile asla okumamalıdır.” (s. 15)

7. Öğretmeni ona ilköğretim okulları arasında düzenlenen öykü yarışmasını duyurduğunda için çekip mırıldanmıştı: “Onca öykü arasında benimki kazanacak değil ya, rüyamda **görsem** inanmam!” (s. 16)

8. “Başarmak **istiyorsan** önce düş kur, kendine güven.” (s. 17)

9. Acaba “gel” **desem** kitabın içinden çıkıp gelen olur mu, diye düşündü. (s. 18)

10. Kazı alanının en genç üyesi, arkeoloji bölümü ikinci sınıf öğrencisi Erkan, elindeki kutuları göstererek, “Hey! Kemikçi Sibel, kemik odasına **gidiyorsan** şunları da götürür müsün? diye seslendi. (s. 20)

11. “Depoda az su kaldı, **bitiverirse** yandık demektir.” (s. 21)

12. Sabahtan beri Gilman’ın içine bir kurt düşmüş; ya **gelmezlerse** diye, düşünüp duruyordu. (s. 22)

13. “Aranızdan her kim yeşil karıncalara kulak **kabartırsa**, üç köşeli tası bulur.” (s. 23)

14. “Heyy, **baksanıza**! Çıplak dağ bir anda ormanla kaplanıverdi.” (s. 23)

15. “Başka konu **konuşsanız** da midemizi ayağa **kaldırmasanız** iyi olur,” dedi Sezin Hanım. (s. 23)

16. Düşüncesini yanındakilerle **paylaşsa** onunla alay edebilirlerdi. (s. 24)

17. Yüzüne karşı **eleştirseler** iyi, arkasından onu tefe koyabilirlerdi. (s. 24)

18. Sezin Hanım yol boyunca neredeyse ağzını açmamış olan şoföre kolonyalı mendil uzatırken kibarca sordu: “Saat kaçta **dönsek** sizin için uygun olur?” (s. 25)

19. Şoför çıplak ense kökünden durmadan akan teri silerken yanıtladı: “Fazla **kalmasak** iyi olur, hava kararmadan İzmir’de **olsak** diyorum...” (s. 25)

20. “Siz de **kalsanız** bizimle Sezin abla...” (s. 25)

21. “Birkaç kere **koklarsa** hemen tanır sizi,” dedi. (s. 26)

22. Doğrusu ya, giysileri ile teni aynı renk olan, kocaman gövdeli, geniş omuzlu saçı sakalına karışmış bu adamın ince ruhlu bir mimar olduğunu **bilseler** hepsi küçük dillerini yutardı. (s. 27)

23. “Benim kuzenim de böyle zayıf, bir **görsen** uçacak sanırsın.” (s. 31)

24. Birce önce kem küm **ettiyse** de bir şey söylememeye karar verdi. (s. 42)

26. “Işığı **kapatsanız** uyuyacağım ama...” diye gönülsüzce konuştu Sevilay. (s. 42)

27. “Işığı **kapatırsak** burada korkudan ölürüm.” dedi Işıl. (s. 42)

28. “Kırk güne kadar **ölürsem** sendendir!” (s. 46)

29. “Gezegenimize uzaylılar falan **inerse** gitmesinler, söyleyin geliyorum!” (s. 46)

30. Sırrı onlara **anlatsa**, başkasına söylememeleri için yemin **ettirse**... (s. 47)

31. Ya sır saklamayı **bilmiyorlarsa**? (s. 47)

32. “Rica ederim, rahatsız olmadım; **gelsene** Birce.” (s. 51)

33. “**İstersen** beni izleyebilirsin.” (s. 51)

34. “Merak **etmesek** neyi öğrenebilirdik ki?” (s. 52)

35. “**Gelsenize**!” diye seslendi Mehmet. (s. 54)

36. Birce kibar bir ses tonuyla “Biz **gelmesek**, burada **otursak** olur mu?” diye sordu. (s. 54)

37. “Aktan’la Sevilay ne işler yaptılar, bir **görseniz**...” dedi. (s. 54)

38. “Heyy, aklıma ne geldi, acaba bu taşı **kaldırsak** altında gizli bir kapı falan olabilir mi?” (s. 54)

39. “Yılan bile **görsen** korkma!” (s. 56)

40. “Ama zarar **vermezsen** onlar da sana zarar vermez.” (s. 56)

41. “**Gelirse** bana bırak uydururum bir şeyler. (s. 57)

42. “Öyle **olsa** masal kitabında tekerlek izinin işi ne?” (s. 60)

43. “Nereden buldunuz diye **sorarsa** ne söyleriz?” (s. 60)

44. “Ne işe yararlar ki, çarşıya **çıksan** bir şey alamazsın!” (s. 64)

45. “**İstersen** sen de dene!” (s. 66)

46. İnsanoğlu, günün birinde Su Perisi’nin Dünya’nın merkezine uzanan köklerini yeniden **oynatırsa**, şifa dağıtan ateş, alevler kusacaktı yine.” (s. 69)

47. “Gece boyunca uyanık **kalmasaydı** belki de iyileşirdi.” (s. 72)

48. “Basına bunu sızdıranı bir **bilsem**!” dedi Reşat. (s. 77)

49. “Bize birer kahve **yapsan** da Necip ayrıntıları bir kez daha **aktarsa**.” (s. 77)

50. “Böyle dikkatsiz **davranırsan** hapı yutarız sayende!” (s. 78)

51. Haritanın altındaki yazıları onlara **okumazsa** dürüst davranmamış olacaktı. (s. 79)

52. “Eğer patrona bunu **ilettiysen**, haritanın altındaki şu bilgiyi de vermelisin İbrahim.” (s. 79)

53. “Kristalin şifresini **bilmezsen** kaybolacak nesne sen olursun!” (s. 79)

54. “**Yaklaşırsan** kayboluyorsun, öyle mi?” (s. 80)

55. “Hayır, ‘eğer elektromanyetik fırtına **oluşursa’** diyor.” (s. 80)

56. “Ne **diyorsam** yap!” (s. 80)

57. “Kristali **bulabilirsek**, Güney ve Kuzey kutupları yer bile değiştirebilir.” (s. 81)

58. “İçerisi çok sıcak oldu, burada daha fazla **kalırsak** bayılacağız,” dedi Gilman. (s. 86)

59. “**Baksana**, Selo bile tanıyor adamı,” diye yanıtladı Gilman. (s. 88)

60. “Siyah taşa **dokunursan** bir daha buraya hiç dönmeyebilirmişsin.” (s. 89)

61. “Sen tek kulağınla **dinliyorsan** ben ne yapayım?” (s. 89)

62. “Demek bizim köyde anlatılanları **duysan** her taşın altına bakacaksın.” (s. 90)

63. “**Gelsene**, Bülent abi bir yontu bulmuş galiba.” (s. 92)

64. Arzu sesine romantik bir tını vererek konuştu: “Billur dağında bir denizkızı yaşarmış. Binlerce yıldır ‘Ah, Bülent beni **kurtarsa**!’ dermiş. Ama kafası çatlakmışşşşş...” (s. 93)

65. Hiçbirimiz **görmesek** Cerenimo’nun görmesi gerekirdi, diye düşündü. (s. 94)

66. “Savaşların acımasızlığını **duyumsamak**, barışı anlamaktır.” (s. 94)

67. Araştırmacıların yaptığı açıklamaya göre; bu öyle bir enerji ki insanoğlu bu enerjiyi üreten jeneratörü ele **geçirebilse** Güney ve Kuzey yarıkürelerin yerini bile değiştirebilir. (s. 97)

68. “Sıcak su kaynakları korunmaya özen **gösterilmezse** Dünya’nın geleceği tehlikede!”mesajı verdi. (s. 98)

69. “Her gece köye **gitmeseniz** ne olur ki?” (s. 100)

70. “Gilman’ı **bekleseler** iyi!” (s. 100)

71. Sanki sırrı birileriyle **paylaşırsa** şifre çözülecekti. (s. 102)

72. Bu sırrı Işıl ile **paylaşsa** ne kaybederdi ki? (s. 103)

73. “‘Baraj **yapılırsa** burası sizi eskisinden fazla güldürecek,’ demişler.” (s. 106)

74. “Bilmiyoruz, bizimkiler barajla ilgilidir, diyor ama barajla ilgili **olsa** neden Ahmet abiden gizli girsinler buraya?” (s. 107)

75. “Masalı onunla **paylaşsak**, her şeyi **anlatsak**, ne olur?” (s. 108)

76. “**İstersen** herkese anlatalım!” (s. 108)

77. “İçeride kimse yok, **istersen** bakabilirsin,” diye ekledi. (s. 112)

78. “Bor kaynağının ele **geçirsen** ne olur ki?” (s. 113)

79. “**Öterse** başına gelecekleri iyi biliyor, merak etmeyin.” (s. 115)

80. “Onu yerinden ne kadar **oynatabilirsek** Dünya’nın manyetik alanında değişimler olabilir sence?” (s. 116)

81. “Ama yaptığım ölçümlerin sonuçlarına göre çok az bir sapma bile **yaptırılabilirse** büyük felaketlere yol açabilir.” (s. 117)

82. “Sait’in demesine **bakılırsa** dün gelen yabancılar, bir numara çeviriyorlarmış yine.” (s. 119)

83. “Para **bulunursa** barajın inşaatı devam edecek...” (s. 120)

84. “Yeniden denemeniz **gerekse** de bunu yapın!” (s. 124)

85. “Bu gece ninemle **konuşsam**...” dedi kendi kendine. (s. 131)

86. “Bu olaylar bir masalda bir araya **gelseydi**, bunca rastlantı ve gizeme ancak tebessüm ederdim.” (s. 131)

87. “Bırakın çocukları, ne **isterlerse** onu yapsınlar.” (s. 135)

88. “Kitabı bana bu gece **verseniz** iyi olur.” (s. 145)

89. “Eğer bu masalı sana **anlatırsam** artık sen de bir Dolunay Masalcısı olursun.” (s. 149)

90. “Geri **dönebilirse** ve o masalı kime **anlatırsa** o kişi Dolunay Masalcısı olur.” (s. 150)

91. “Bana **sorsalar** pastadan evlerin olduğu masallara girerdim.” (s. 150)

92. “Bu konuyu sonra **konuşsak** iyi olur,” dedi. (s. 156)

93. “Dolunay Masalcısının sözlerini **çözemeseydiniz** anahtarlarınız verilmeyecekti.” (s. 161)

94. “Bir günde dört mevsimi **yaşayabiliyorsa** artık insanoğlu, bulmalıdır üçüncü şifreyi!” (s. 162)

95. “Saçlarını **toplasan** sayfayı görebilirsin!” (s. 163)

96. “Bu masalı ne zaman baştan **okusam** okunmadık şeyler kalmış gibime geliyor.” (s. 163)

97. “Biraz şiir **okusan** bunun anlamını çabuk kavrardın,” dedi Aktan heyecanla. (s. 165)

98. “Biz burayı kazalım **desek** ömrümüz yetmez. (s. 171)

99. “Olur mu abi taşı **delsen** bile delinen yerden bir sürü taş toprak çıkar.” (s. 172)

100. “**Baksana** saat ilerlemiş.” (s. 183)

101. “Bu gece **dönebilirsek** iyi.” (s. 183)

102. “Hani **arasak** bir kere Hamit’i...” (s. 183)

103. “Ne bileyim canım, **deneseydik** demiştim.” (s. 183)

104. “**Tökezlersen** uçarsın aşağı.” (s. 183)

105. “**Baksana** titreşimler her basamak da nasıl da artıyor,” dedi. (s. 183)

106. Havuzdan çıkan buhara **bakılırsa** içindeki su çok sıcaktı. (s. 185)

107. “Bunca sıkıntıdan sonra bari işe yarar bir şeyler **bulsak**...” diye yakındı Selo. (s. 188)

108. Aklına bin bir olasılık geliyordu: “Selo hazineleri alıp **kaçsa**... Olur ya.. Bir daha köye bile uğramaz.” (s. 189)

109. “**Gecikirsek**, ormana yürüyüşe çıktığımızı söyleyip davranışlarınla kazı evindekileri, merak edecek bir şey olmadığına inandırmaya çalışacaksın.” (s. 190)

110. “Geç **kalırsanız** nasıl oyalarım bunca insanı?” (s. 190)

111. “Masalı **okursak** öğrenebiliriz.” (s. 195)

112. “Ne zaman **güvenirsen** masala, uzatacak başını üçüncü şifre...” (s. 196)

113. “**Kaybolursa** mor topu, bozulur dünyanın düzeni.” (s. 196)

114. “Bunu **yapmazsak** hiçbir şey öğrenemeyiz.” (s. 198)

115. “Yola devam edelim **isterseniz**, burada bir şey bulamadık,” dedi Birce. (s. 199)

116. “Boş ver **inansam** da **inanmasam** da bir şey fark etmez.” (s. 200)

117. “Ya **kaybolursak**, burada kim bulacak bizi?” (s. 200)

118. Bu ince uzun ışığı **istemeseler** de izlemek zorundaydılar, çünkü el fenerlerinin ışığından daha göz alıcıydı. (s. 201)

119. “**Baksana** duvarların görünümü değişti bir anda.” (s. 201)

120. “Aaaa!.. **Baksanıza** burada bir delik var.” (s. 201)

121. “Yeniden denemeniz **gerekse** de bunu yapın!” (s. 207)

122. “**İsterseniz** devam edelim.” (s. 207)

123. “Her kim üç köşeli tası bulur, tası kumla **parlatırsa** tılsıma yaklaşacak.” (s. 207)

124. Gözlerini kısarak konuştu: “Bakın Selo Beyefendi. Elimdeki alet şu anda Dünya’nın geleceğini belirleyecek olan bölgede olduğumuzu gösteriyor. Omuz silkmek yerine kapıyı **açarsanız** sizin için daha iyi olur.” (s. 210)

125. “Kristalden **yapılmışsa** hazineyi bulduk demektir!” diye haykırdı Selo. (s. 211)

126. “Hesaplarıma göre kristali saat yönüne doğru hafifçe çevirmeyi **başarabilirsek** işlem tamamlanacak, yeryüzündeki manyetik alanda değişimler başlayabilecek. (s. 211)

127. “Kristalin şifresini **bilmezsen**, kaybolacak nesne sen olursun!” (s. 212)

128. El yazmasında sözü edilen şifrenin ne olduğunu **bulmazlarsa** kaybolabilirlerdi. (s. 212)

129. “Okumaya çalış **istersen**,” dedi Gilman. (s. 215)

130. “Gökten **düşerse** üç mavi elma, maviler sizinle, kırmızılar burada.” (s. 216)

131. “Sağ ol Gilman, sen de **olmasan** bu kızlar bana hiçbir şey anlatmayacaklar!” (s. 220)

132. “Gökten **düşerse** üç mavi elma, maviler sizinle, kırmızılar burada.” (s. 221)

133. “Masallardaki ejderhalar mağaradaki hazineleri nasıl **korursa**, kırmızı kitap da Mavi Zamanlar’ın masallarını öyle korurmuş.” (s. 225-226)

134. “Hâlâ burada olduğunuzu **bilseydi** selam gönderirdi ya da koşup gelirdi. (s. 227)

135. Perisu, masal yazmayı sevdiğinden **olsa** gerek, kazılardan çok söylencelerle ilgileniyordu. (s. 228)

136. “Bir daha **karşılaşırsan** satın al efsanesini.” (s. 229)

137. “Ona hediyelik eşya satan bir dükkândan bir anı **götürsem** ya da sizin bir fotoğrafınızı, eminim daha çok sevinir.” (s. 229)

138. “**İletirsen** sevinirim.” (s. 229)

Eserde -sA sıfat-fiil ekinin eklendiği fiile farazi bir karşılaştırma işlevi yüklediği tespit edilmiştir.

4.1.3.6. -DIğIndA

Eserde -DIğIndA ekinin zarf-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Annesi akşam yemeğine **çağırdığında** odasından isteksizce çıktı. (s. 11)

2. Öğretmeni ona ilköğretim okulları arasında düzenlenen öykü yarışmasını **duyurduğunda** için çekip mırıldanmıştı: “Onca öykü arasında benimki kazanacak değil ya, rüyamda görsem inanmam!” (s. 16)

3. Arzu'yu kazı alanında **bulduğunda** nefes nefese kalmıştı. (s. 22)

4. "Masalcılar Kaf Dağı'na açılan kabartmalarla süslü kapıyı **keşfettiklerinde** yalnız olurlar hep." (s. 21)

5. "Su perisinin ülkesine **vardığınızda** hiç kimsenin beklemediği bir şey olacak." (s. 23)

6. Yanlarına **yaklaşıldığında** hemen yok oluyorlarmış ve hiç kimse izlerini takip edemiyormuş." dedi Gilman. (s. 36)

7. **Döndüklerinde** avaz avaz bağırarak konuşuyorlardı. (s. 47)

8. Daha çok kafa karıştırmak yerine, bir yerden işe başlamak gerektiğine karar **verdiklerinde** hınzırlık, heyecan ve coşkuyla doluydu gözleri. (s. 53)

9. Sevilay gece yarısı gözlerini **açtığında**, midesi bulanıyordu. (s. 66)

10. Birce ışığı **yaktığında** Sevilay titriyordu. (s. 67)

11. "Ben de buraya **geldiğimde** ilk günleri hasta geçirmiştim. (s. 72)

12. Perdesiz pencereden **baktığında** sisler içindeki Notre Dame Kilisesi'nin çan kulesini gördü. (s. 76)

13. "Zamanı **geldiğinde** bütün bilgiler bizim olacak." (s. 83)

14. İzmir'e **döndüğünde** Sevilay'ı arayacaktı. (s. 91)

15. Alnı ve toprakla dolmuş gözlerden biri ortaya **çıktığında** dikkat kesilmişlerdi. (s. 92)

16. Odalarına **gittiklerinde** Işıl'ın ağzını bıçak açmıyordu. (s. 101)

17. Tünelin sonundaki kapı onları Roma döneminden bir evin odasına **ulaştırdığında** Işıl korkudan titriyordu. (s. 138)

18. "Merak edip nineme **sorduğumda**, "Ağzından çıkanı kulağın duysun, o ne biçim uydurma öyle!" diye beni azarlamıştı. (s. 150)

19. Gilman aynı masalı başkalarının da biliyor olabileceğini **söylediğinde** ninesi kaşlarını çattı. (s. 154)

20. “Masalcılar, Kaf Dağı’na açılan büyük harflerle süslü kapıyı **keşfettiklerinde** yalnız olurlar hep.” (s. 207)

21. “Su perisinin ülkesine **vardığınızda** hiç kimsenin beklemediği bir şey olacak.” (s. 207)

22. Yere sertçe **düştüklerinde** birden açık havaya çıkmış kadar rahat nefes almaya başladılar. (s. 209)

23. “Lütfen evlerinize **döndüğünüzde** sadece kazılarımızı ve burada yaşadığımız güzellikleri anlatın.” (s. 223)

Eserde -DIktA ekinin zarf-fiil oluşturduğu cümleler şunlardı:

1. Birce bunları kâğıda **aktardıktan sonra** soluğu yemekhanede aldılar. (s. 59)

2. Yazıyı **yazdıktan sonra** anlatmaya devam etti: “Kuzey Kutbu’nun negatif etkisi sıvılar üzerindeki yüzey gerilimini artırır, kristalizasyonu etkiler; moleküller büyür ve sıvı akışı kolaylaşır.” (s. 80)

3. Ninesinden masalı **dinledikten sonra** başına gelenleri Gilman’a anlatıp anlatmamakta kararsız kaldı. (s. 148)

4. Fark edemedikleri bir şey vardı; masal, şifreleri tek tek **çözüldükten sonra** okunabiliyordu. (s. 162)

Eserde -DIğIndA zarf-fiil ekinin eklendiği fiilde, fiilin gerçekleşme zamanını belirttiği tespit edilmiştir.

4.1.3.7. -DIkçA

Eserde -DIkçA ekinin zarf-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Burada yaşam **oldukça** zordu. (s. 64)

2. “Amerika Birleşik Devletleri rezervlerini yıllar önce kullanmaya başladı, kendi topraklarından çıkarabileceği miktar **gittikçe** azalıyor.” (s. 113)

3. “Daha iyisini elde etmek için **yaptıkça** göreceksiniz gücünüzü.” (s. 124)

4. “Annelerinin karnında büyüyen ikizler, haftalar **geçtikçe** gelişmişler.” (s. 131)

5. **Büyüdükçe** içinde yaşadıkları dünyayı keşfe koyulmuşlar. (s. 131)

6. Gilman “hep beraber” **dedikçe** Işıl’ın içi oyulur gibi oluyordu. (s. 158)

7. Söylemek **gittikçe** zorlaşacaktı. (s. 158)

8.”Şifreleri **çözmedikçe** açılmıyor sayfalar.” (s. 163)

9. “Doğru yoldayız, güç **gittikçe** artıyor.” (s. 179)

10. **Gittikçe** terlemeye, zor nefes almaya başlamışlardı. (s. 182)

11. “Daha iyisini elde etmek için yeni denemeler **yaptıkça** göreceksiniz gücünüzü” (s. 203)

Eserde -DIkçA zarf-fiil ekinin eklendiği fiile fiilin süreklilik anlamı kattığı tespit edilmiştir.

4.1.3.8. -mAdAn

Eserde -mAdAn ekinin zarf-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Genzine dolan toz kokusuna **aldırmadan** kitapları inceledi. (s. 9)

2. O sırada, Ece kimseye fark **ettirmeden** mutfaktan yavaşça dışarı süzülmüş, çikolatayı midesine indiriyordu. (s. 10)

3. Kafatasını **parçalamadan** çıkarabildiği için mutlu, onca yıllık uykusundan uyandırdığı için hüzünlüydü. (s. 19)

4. İnsan ve hayvan kemikleri **bozulmadan** on binlerce yıl torak altında kalabilirdi. (s. 19)

5. “Çabuk olalım da onlar **gelmeden** motoru söküp tamire gönderelim abi,” dedi Mustafa. (s. 21)

6. Şoför çıplak ense kökünden **durmadan** akan teri silerken yanıtladı: “Fazla kalmasak iyi olur, hava **kararmadan** İzmir’de olsak diyorum...” (s. 25)

7. Farkına **varmadan** Birce’nin omzuna yaslandı, sonra utanarak doğruldu. (s. 29)

8. Herkes **toplanmadan** yemeğe başlanmadı. (s. 30)

9. Kızlar da Arzu gibi yapıp bavullarını **boşaltmadan** bir köşeye koydular. (s. 33)

10. Sezin Hanım ile şoför, kazı evinden **ayrılmadan** Mehmet hepsine kazı alanını gezdirecekti. (s. 34)

11. Bir süre **konuşmadan** oturdular taşın yanı başında. (s. 53)

12. Davut, Birce’yi **yanıtlamadan** dönüp gitti. (s. 56)

13. Sevilay kimseye bir şey **söylemeden** doğru dışarı koşmuş, midesinde ne varsa oracığa çıkartmıştı. (s. 67)

14. Bir süre sessiz kaldıktan sonra başını yerden **kaldırmadan**, “Yarın eve dönmek istiyorum Canan abla!” dedi. (s. 68)

15. Yanıt **vermeden** uzun uzun düşündü İbrahim. (s. 76)

16. “Mıknatısın bir çiviyi çekmesi gibi, **görünmeden** iki nesneyi birbirine taşır.” (s. 79)

17. Kalın camlı gözlüğünün ardından onlara şöyle bir baktı, selam **vermeden** not defterine bir şeyler karaladı. (s. 87)

18. Selo kızlara hiç **bakmadan** kazı alanına doğru gitti. (s. 88)

19. “Ya kimse **görmeden** dokunursak?” (s. 89)

20. Sevilay’ın yüreğinin kendininki kadar hızlı çarpıp çarpmadığını **öğrenemeden** onu yitirmişti. (s. 91)

21. Bu işi yapacaksa Arzu odaya **gelmeden** yapmalıydı. (s. 102)

22. Sandalyede bir süre **kıpırdamadan** oturdu. (s. 102)

23. “Sığırın sıpanın işini **görmeden** yola düşülür mü?” (s. 105)

24. “Amaç, burası sular altında **kalmadan** önce elden geldiğince fazla şeyi kurtarabilmek.” (s. 106)

26. Bir süre **konuşmadan** kazı alanının arkasındaki ormana doğru yürüdüler. (s. 108)

27. Elindeki kahverengi çantayı **bırakmadan** İbrahim ve Reşat’ın elini sıkıp oturdu. (s. 111)

28. Türkiye bunun ne kadar önemli olduğunun farkına **varmadan**, bu kaynakların işletmesini ele geçirmeye çalışan uluslararası bir şirketin planlama uzmanı olarak da çalıştı. (s. 113)

29. Akan bin yılların koynunda, küçük küçük masallar içinde gizlenen büyük masalın izini sürerler farkında **olmadan**. (s. 123)

30. Mavi Zamanlar’ın ışık ülkesi **gömülmeden** karanlığa, uzayca derinleştirmişti çözülmez düğümü. (s. 123)

31. Işıl yerinden **kıpırdaman** yineledi: “O, burada!” (s. 127)

32. Gecenin bu saatinde kimseye haber **vermeden** kaybolmaları dikkatleri çekerdi. (s. 140)

33. Işıl, Birce’nin kulağına eğilerek, “Taşı yerine **koymadan** gidemeyiz,” dedi. (s. 142)

34. “Bak, anan güneş **doğmadan** kalkar, ekmek pişirir, yağ toplar, su taşır.” (s. 147)

35. Ellerini yummuş, **kımıldamadan** oturuyordu. (s. 151)

36. “Uyyy... Uyuşmuş ayaklarım, tut beni de kimseyi **uyandırmadan** azıcık kapının önüne çıkalım.” (s. 154)

37. Birce ve Işıl durumu nasıl açıklayacaklarını bilmiyor, onu **almadan** geçide gittikleri için kendilerini suçlu hissediyorlardı. (s. 155)

38. Onların bir şey söylemesine fırsat **vermeden** kollarını çaprazlayıp alçak sesle, "Artık ben de her şeyi biliyorum Gilman Hanım!" dedi. (s. 155)

39. "Bir dakika Gilman, masalı baştan **okumadan** önce ikinci şifreyi bir daha düşünelim mi?" diye önerdi Işıl. (s. 164)

40. Kitaba bakmaya gerek **duymadan** tekrarladı: "Ay, yeryüzüne iyice yaklaşıp İlya'da ıslanınca çıkabilirsiniz yola."(s. 164)

41. Ona verilen ayrıntılı ve güvenilir bilgiler doğrultusunda, Alyanoi'deki gizli geçide zaman **yitirilmeden** ulaşılıp, dev kristal bulunacak, konumu değiştirilerek Dünya'nın manyetik alanında sapmalar meydana getirilecekti. (s. 167)

42. Selahattin, el yazması haritayı, Tomy'nin yaptığı yer planlarını ve radarla yapılan ölçüm çalışmalarının raporlarını, geçitte ilerleyebilmek için gerekli malzemeleri, Roma hamamının yakınındaki bir yerde toprağa, kimse **görmeden** gömmüştü. (s. 168)

43. İbrahim, bu sorunun yanıtını hazırda tutuyormuş gibi, hiç **duraksamadan** yanıtladı: "Belki de gelişmiş bir uygarlıkları vardı, nükleer enerji ya da benzeri ile açtılar." (s. 171)

44. "Hiç ses ve atık madde **çıkarmadan** delme işini gerçekleştiriyor." (s. 172)

45. Yine de hazineye ulaşmak için telaşa **kapılmadan** beklemesi gerektiğini biliyordu. (s. 174)

46. Zaman **kaybetmeden** mozaikleri inceleyip elindeki kâğıda çizim yapmaya başladı. (s. 174)

47. Sesini **çıkarmadan** oturmaya devam etti. (s. 184)

48. "Kır hayvanları gönülleri **olmadan** yol göstermez kimseye." (s. 196)

49. "Buraya **gelmeden** önce böyle söylemiyordun ama!" (s. 200)

50. Gilman sabırsızlığını dizginlemeye gerek **duymadan** bağırdı: "Aşağıda neler görebileceğimizi hayal bile edemiyorum. Haydi çabuk inelim merdivenlerden." (s. 205)

51. “Elinizi çabuk tutun çocuklar, masallar gerçek, gerçekler masal **olmadan** sahip çıkın değerlere.” (s. 216)

52. “**Yakalanmadan** gidelim mi odamıza? İzin verir misin Aktan?” (s. 220)

Eserde -mAdAn zarf-fiil ekinin eklendiği fiili zaman bildiren zarf-fiillere dönüştürdüğü tespit edilmiştir.

4.1.3.9. -(y)IncA

Eserde -(y)IncA ekinin zarf-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Annesi kitapları **görünce** sevindi: “Yaz tatilinde başka kitap istemezsin artık benden!” (s. 10)

2. Birdenbire karanlığa **gömülünce** sinirlendi: “Anneee, elektrik kesildi.” (s. 11)

3. Yolculuğa çıkacak olmanın ve okuduğu masalın heyecanı, onu uyutmuyordu; uyku alıp başını **gidince** geç saatlere kadar yatakta dönüp durdu. (s. 16)

4. Gözü etrafı görmeye **başlayınca**, izleyenler arasında önce annesini sonra babasını ayrımsadı. (s.17)

5. Minibüsü **görünce** gözlerinin içi güldü, dağları taşları inleten sevinçli sesiyle bağırdı: “Bakın, bakın! Geliyorlar işte, yaşasın! Anneee... Koş, gel! Konuklar geldi...” (s. 22)

6. “Parçaların aynı objeye ait olduğu **anlaşılınca** özel bir karışımla yapıştırıyorum.” (s. 29)

7. “Uçsuz bucaksız düzlüklerde **rastlayınca** yüz çevirdiğimiz tekerlek izleri gibi yol gösterebilmeli.” (s. 42)

8. Aktan’ın sesini **duyunca** rahat bir nefes aldılar. (s. 46)

9. “... Uçsuz bucaksız düzlüklerde **rastlayınca** yüz çevirdiğimiz tekerlek izi gibi” (s. 49)

10. Taşın altından, sanki pusuda bekliyormuş gibi, sapsarı bir kırkayak **fırlayınca** Birce çığlığı bastı. (s. 56)

11. Ahmet Bey işaretlere göz **atınca** gülümsedi. (s. 61)

12. Sevilay onu **görünce** dehşetler içinde sesini iyice yükseltti. (s. 66)

13. Sevilay kendine **gelince** yaşadıklarını anlattı. (s. 67)

14. Midesi bulanıp kalkmış, karşısında birden, el fenerinin ışığında, Arzu'nun diş macunu sürülmüş bembeyaz yüzünü **görünce** yüreği ağzına gelmiş, odaya hayalet geldiğini sanmıştı. (s. 67)

15. İkinci hayalet Işıl da beyaz bir yüzle yataktan **kalkınca** iyice korkmuş, ne yapacağını bilememişti. (s. 67)

16. "Dünya kendini **toparlayıncaya** kadar bekledi, sustu." (s. 69)

17. Eline alıp **bakınca**, ilk sayfadaki büyük siyah başlık dikkatini çekti: "KUZEY VE GÜNEY YARIM KÜRELER İÇİN MANYETİK TEHLİKE" (s. 71)

18. Başlığın altındaki genişletişmiş haberi **okuyunca** gözleri fal taşı gibi açıldı. (s. 71)

19. Yanıt **alamayınca** omuzlarını silkip mutfağa gitti. (s. 78)

20. Bu soruyu **duyunca** Arzu kahkahayı bastı. (s. 100)

21. Kazı alanına **varınca** ilk işi Birce'yi bulmak oldu. (s. 105)

22. "Evet, baraj **bitince**..." (s. 106)

23. Necip, Tomy'nin odaya kuşkulu gözlerle baktığını **görünce**, "Burası oturma salonu, sağdaki kapı yatak odasına, soldaki çalışma odasına açılıyor. Yatak odasından koridora bir çıkış daha var," dedi. (s. 112)

24. Aslında hesaplamaları arazide yapıp bitiren, hatta sonuçları haritalayan sistemler de var ama kazı alanına kaçak **girince** bunları kullanmak olası değil. (s. 114)

25. "Masal **dinleyince** vampir olurum!" (s. 128)

26. Dönüşte ağaçtan önüne bir şeyler düşmüş, dikkatle **bakınca** sabah kahvaltısını yapan sincapları görmüştü. (s. 130)

27. “Öğleden sonra sizi ortalarda **göremeyince** odanıza çekildiniz sanmıştım.” (s. 134)

28. Ahmet Bey onlara dostça bir tebessümle **bakınca** Gilman utana sıkıla konuştu: “Hayır Aktan, sadece konuşuyorduk. Sen de katılabilirdin.” (s. 135)

29. Yukarıdan **bakınca**, dik açı yaparak yerin derinliklerine inen yarı yıkık, geniş basamaklı taş merdiven görünüyordu. (s. 137)

30. Sağ tarafa **bakınca** tünelin devamını gördü. (s. 138)

31. Binlerce yıldır dünyayı elinde taşıyan peri kızı, gözlerine **bakınca** canlandı sanki. (s. 139)

32. El fenerinin taşlar üstünde dans eden ışığı **kaybolunca** karanlık bir deliğin içine girip kaybolmuşlar gibi bir duyguya kapıldılar. (s. 143)

33. Aklına öyle kötü olasılıklar gelmişti ki, onları gören kişinin Aktan olduğunu **öğrenince** neredeyse sevinmişti. (s. 159)

34. “İşte şifrelerin ikincisi: Ay yeryüzüne yaklaşıp İlya’da **ıslanınca** çıkabilirsiniz yola.” (s. 161)

35. “Ay şimdiki yörüngesine **girince** türedi senin boyutundaki.” (s. 161)

36. “Hazineyi **bulunca** nasıl harcayacağım diye, insan ister istemez düşünüyor.” (s. 170)

37. Sezgileri Selo’ya güvenmekle hata ettiğini **söyleyince** bir an duraksadı. (s. 176)

38. “Karşısında bir süre durup **bakınca** sanki içindeymişsin gibi olur.” (s. 177)

39. Aslında bu soruları İbrahim de kafasının içinde evirip çeviriyordu ama Selo **sorunca** dayanamıyor, sinirleniyordu. (s. 178)

40. Döne döne havada uçuşan toz toprak taneleri burnuna **kaçınca** gürültüyle hapşırdı İbrahim. (s. 181)

41. Selo, beklediği gibi bir hazinenin olmadığını, başka amaçla buraya geldiklerini **anlayınca** ne olacaktı? (s. 184)

42. “Aşağıdakileri **düşününce** adamın uykusu mu gelir abi?” (s. 184)

43. Aşağıdakiler **gelmeyince** kaygılanmıştı. (s. 189)

44. Kazı saati **yaklaşınca** oradan uzaklaştı. (s. 189)

45. Elini çekmecenin içine **sokunca** bir çıtırtı duyuldu. (s. 198)

46. Işıl gömleği **görünce** içgüdüsel olarak kollarını kavuşturarak olduğu yere büzüldü. (s. 202)

47. “Ne bileyim Işıl. Aşağı **inince** anlarız.” (s. 205)

48. Üzerinde su perisi kabartması olan o kapıdan içeri **girince** sanki ayaklarının altındaki yer çöktü ve asansördeymiş gibi yavaşça aşağılara kaydılar. (s. 209)

49. Gözleri ışıltıya **alışınca** odanın ortasında onlara gülümsemekte olan kristal su perisi yontusunu gördüler. (s. 210)

50. “**Duyunca** suyun sesini, anlamalısın masalın yüreğini.” (s. 216)

51. Gilman arkadaşlarını gözyaşları içinde uğurlarken başını salladı: “Evet, **büyüyünceye** kadar, rüyalarımızı anlatmayacağız kimseye!” (s. 223)

52. Ne demekti **büyüyünceye** kadar kimseye anlatmamak... (s. 224)

53. Fakat, kazı ekibi işe **başlayıncaya** kadar adam yok oluvermişti. (s. 224)

54. “Annemden isminizi çok duydum, sizinle **tanışınca**, ‘Acaba annemin arkadaşı olabilir mi?’ diye de düşündüm.” (s. 227)

Eserde -(y)IncA zarf-fiil ekinin eklendiği fiilin gerçekleşme zamanını belirttiği tespit edilmiştir.

4.1.3.10. -(A)r...-mAz

Eserde -(A)r...-mAz ekinin zarf-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. “**Biter bitmez** bir yenisi başlar heyecanımızın.” (s. 38)

2. Birce buraya **girer girmez** büyülendi. (s. 51)

3. Bülent mermerden bir yontu bulduğunu topraktan gelen tok sesi **duyar duymaz** anlamıştı. (s. 92)

4. Sıçrayarak kuyuya indiler, kuyunun göbeğindeki yüksekçe eşikten **atlar atlamaz** merdivene, oradan da iki metre enindeki taş duvarlı tünele ulaştılar. (s. 137)

5. Gilman elini **uzatır uzatmaz** elektriklenir gibi oldu. (s. 198)

6. Aktan, Selo **uzaklaşır uzaklaşmaz** kızların yanına geldi. (s. 220)

Eserde -(A)r...-mAz zarf-fiil ekinin eklendiği fiile aniden gerçekleşme işlevi kazandırdığı tespit edilmiştir.

4.1.3.11. -ken

Eserde -ken ekinin zarf-fiil oluşturduğu cümleler şunlardır:

1. Zili **çalarken** yüreği yerinden fırlayacak gibiydi. (s. 10)

2. Kitaba adını veren "Gizli Geçitleri Bulmanın Yolları" adlı masalı **okurken** elektrikler kesiliverdi. (s. 12)

3. "Binlerce yıl boyunca gecelerini mum ışığında geçirmiş olan atalarımız, bu büyülü nesneye **bakarken** yaşamın gizemlerini içeren masallar yazmışlardır. (s. 13)

4. Birce bunları **düşünürken** elini başının ucunda duran kitaba uzattı. (s. 18)

5. "Dolunay Masalcısı bu masalı bana **anlatırken** pencereden görünen çıplak dağ, bir anda ormanla kaplanıverdi. (s. 23)

6. "Yolculuk sırasında kitap **okurken** miden bulanmıyor mu Birce?" (s. 23)

7. Sezin Hanım yol boyunca neredeyse ağzını açmamış olan şoföre kolonyalı mendil **uzatırken** kibarca sordu: "Saat kaçta dönsek sizin için uygun olur?" (s. 25)

8. Şoför çıplak ense kökünden durmadan akan teri **silerken** yanıtladı: "Fazla kalmasak iyi olur, hava kararmadan İzmir'de olsak diyorum..." (s. 25)

9. Birce, günlerdir düşlerinde dolaştığı kazı alanına ayak **basarken** garip bir heyecan duydu. (s. 25)

10. Alyanoi'nin Dağınık öykülerinin nasıl toplanmaya çalışıldığını, sırlarının yavaş yavaş nasıl açığa çıkarıldığını, hemen her gün ilginç bir buluntuyla karşılaşıldığını **dinlerken** hepsi heyecanlanmıştı. (s. 28)

11. Vadiyi ve dağları ezgilere boğan yemek çanı **çığlıklanırken** sanki sevginin sesini yayıyordu doğaya. (s. 30)

12. Sütunlu caddede **yürürken**, Mehmet gizli geçitten ve yer altındaki galerilerden de söz etti. (s. 35)

13. **Anlatırken** eskiden burada yaşamış insanların yüzlerini görür gibi olduğu, gülümsemesinden fark ediliyordu. (s. 35)

14. Büyülü müziği sessiz sedasız **dinlerken** birerli ikişerli yürümeye devam ettiler antik yolda. (s. 35)

15. Birce sol elindeki kitabı **okurken**, sağ eliyle taşa dokunuyordu. (s. 49)

16. Buluntularla **uğraşırken** yüzünde sakin, esrarlı bir ifade vardı. (s. 51)

17. Gilman gür, kıvırcık saçlarını yeniden atkuyruğu **yaparken** dişlerinin arasına sıkıştırdığı tokayı düşürmemeye çalışarak konuştu. (s. 59)

18. Birileri bunları taşın üstüne **yaparken** gizli bir şifre mi kullanmıştı. (s. 59)

19. "Buradan **giderken** hepimiz ağladık." (s. 63)

20. Pülmüz teyze oradan söz **ederken** hep şimdiki zamanla konuşuyordu. (s. 63)

21. "Aslında, müzeleri **gezerken** gördüğümüz eserleri binlerce yıl önce yaratanları düşünüyoruz da, bugün çok daha fazla emek harcayıp onları bize kazandıranlar aklımıza gelmiyor." (s. 63)

22. Çorbalarını **içerken** kaşık seslerine kendi sesleri de karışıyordu. (s. 64)

23. Yatağın kenarını izleyerek **ilerlerken**, iki elini karanlık bir tünelde yürüyormuş gibi ileriye uzatmıştı. (s. 66)

24. Tüm bunlar olup **biterken** dışarıda da hareketlilik başladı. (s. 66)

26. "Ateşli su, güneş girmeyen odalarda **oynaşırken** şifa dağıtıyordu artık." (s. 69)

27. "Su Perisi, gökkuşağı içinde sessiz **uyurken** üstüne gölgeler düşmemeli." (s. 70)

28. "Kilitli kapıları **açarken** yanından ayırma beni!" (s. 70)

29. Doğu, boş bardakları yemekhaneye **götürürken**, "Ben de buraya geldiğimde ilk günleri hasta geçirmiştim," dedi. (s. 72)

30. Birce havuzun bulanık suyunda eğilip bükülen yansımasını görmeye **çalışırken** alçak sesle konuştu. (s.85)

31. Antik havuzun yosun tutmuş mermerlerindeki ışık oyunlarını **seyrederken** düşünüyordu. (s. 85)

32. "Mehmet abi **anlatırken** duymadın mı?" (s. 91)

33. Birce, Canan Hanım'ın çalışma odasında **otururken** gazete haberini bir kez daha okudu. (s. 97)

34. "Valla dün geceden nohutla buğdayı **ıslarken** içime doğmuştu." (s. 98)

35. " Sabah tarladan şeftali gibi domatesleri **toplarken** de düşünmüştüm." (s. 98)

36. Kemikçi Sibel avurtlarını şişire şişire yemeğini **yerken**, "Şeftali gibi domates nasıl oluyor allahaşkına Pülmüz Teyze?" diyerek güldü. (s. 99)

37. Tam da bunu **düşünürken** Pülmüz teyzenin sesi duyuldu: "Gilman, Mehmet kalkın hadin gidiyoruz!" (s. 100)

38. Pülmüz yazlık hırkasını **giyerken** söylendi: "Gilman'ı bekleseler iyi! Sofrayı bile sermemişlerdir şimdi." (s. 100)

39. Kulağına eğilerek fısıldadı: “Bu gece haberi oku! Yarın **gelirken** gazeteyi getirmeyi unutma!” (s. 100-101)

40. Birce saçlarını **fırçalarken** yan gözle Işıl’a baktı. (s. 100)

41. “Farkında mısın bilmem ama bugün banyo **yaparken** kimse beklemedi kapının önünde beni. (s. 102)

42. “Ama sen **yıkanırken** Gilman kapıda bekledi!” (s. 102)

43. Birce saçlarını arkadan tek örgü **yaparken**, “Saçların kısacık olduğu için çok şanslısın Işıl. Burada sıcaktan bayılttı beni bu saçlar,” dedi. (s. 102)

44. “Son gün şansım yaver gitmedi, ölçümleri **yaparken** on üç on dört yaşlarında iki kız çocuğu beni gördüler.” (s. 114)

45. “İş **ararken** bizden yana olanlar, şimdi ciğerimizi sökmeye geliyorlar.” diye gürledi. (s. 120)

46. Akşamın gölgeleri hamamı **doldururken**, bir flüt ezgisi vadiyi sarıyordu. (s. 127)

47. Kahkahalarla **gülerken** konuşmaya çalışıyordu. (s. 128)

48. Mehmet el arabasıyla yanlarından **geçerken** seslendi: “Kızlar, neşeniz bol olsun!” (s. 128)

49. Şimdiye kadar sincapları yalnızca kitaplarda gören Işıl, odaya nasıl **koşarak** gittiğini anlatırken gülmekten yerlere yatıyordu. (s. 131)

50. Bunu **araştırırken** anneleriyle onları bağlayan göbek kordonu çıkmış karşılarına. (s. 131)

51. Akşam sofrası **kurulurken** hepsi yardım etti. (s. 133)

52. Bir yandan ballı ayva tatlısını **kaşıklarken** terslenerek söylendi: “Yok masal anlatmıyoruz da... Masal yazıyoruz hep beraber!” (s. 135)

53. Dikkatle **ilerlerken** adımlarını olabildiğince çabuk atıyorlardı. (s. 138)

54. “Ama ninem de bana **anlatırken** masal olmadığını biliyor gibiydi sanki.” (s. 152)

55. Geçen yıl Pülmüz, kazıda çıkan su perisi heykelini **anlatırken** ben heyecandan ölüyordum. (s. 152)

56. “Bir gün çalılıklar arasında dolaşıp işaretli taşı **ararken** beni yılan soktu.” (s. 153)

57. “Ninem masalı **anlatırken** demişti ki; gizli geçidin ağzında tekerlek izi olan taştaki işaretlerin aynısı var.” (s. 153)

58. “Geçitten **çıkarken** biri bizi gördü.” (s. 159)

59. Masalın büyüsüne **kapılmışken** Birce’nin birden susması hepsinin sesini yükseltti. (s. 162)

60. Şu bu **derken**, yok orası değil, diye vazgeçip Gilman’a uzattı. (s. 163)

61. Selo gömleğini pantolonuna **tıkıştırırken** kuşkuyla, “Abi, yolu bulup geri dönebiliriz, değil mi?” diye sordu. (s. 174)

62. Bir kent yok **olmuşken** bunların nasıl olup da düzenli biçimde kaldığına şaşırmamak elde değildi. (s. 175)

63. Boş tünellerde ilerlemeyi **umarken** tuhaflıklarla dolu bir geçide girmeleri onu gerginleştirmişti. (s. 175)

64. Çekmeceyi dirseğiyle itip **kapatırken** Selo’yu tersledi: “Ne bileyim ben!” (s. 179)

65. Her yanından ter **damlarken** onun yan gelip yatması Selo’nun sinirini bozmuştu. (s. 180)

66. Ay ışığı İlya’da **yıkanırken** yer gök sus pus oldu. (s. 191)

67. Sonu görünmeyen tünelde **ilerlerken** heyecandan, sürekli birbirlerinin sözünü keserek konuşuyorlardı. (s. 191)

68. “Delirdin mi sen! Buraya kadar **gelmişken** geri mi döneceğiz?” dedi Işıl. (s. 192)

69. Gilman sağı solu kolaçan **ederken**, birden aklına bir şey geldi. (s. 194)

70. “Siz kitabı okuyun, tuvalet **yaparken** sesimi dinlemeyin sakın.” (s. 194)

71. Kapıyı açayım **derken** yere kapaklandı. (s. 206)

72. Işıl arkadaşlarına seslenirken heyecandan tir tir titriyordu. (s. 208)

73. Gün **ışırken** aşağıdan gelen seslerle rahatlayıp derin bir nefes aldı, arkadaşları zamanında geldiği için sevinmişti. (s. 219)

74. Gilman arkadaşlarını gözyaşları içinde **uğurlarken** başını salladı: “Evet, büyüyünceye kadar, rüyalarımızı anlatmayacağız kimseye!” (s. 223)

75. İzmir’e doğru yol **alırken** hepsi de çok düşünceliydi. (s. 224)

Eserde -ken zarf-fiil ekinin eklendiği fiile -dığı zaman anlamı kattığı tespit edilmiştir.

Eserdeki fiilimsilerin alt başlıklara göre dağılımı şu şekildedir:

4.1.4. Eserde Yer Alan Fiilimsilerin Dağılımı

Eserde tespit edilen fiilimsiler, alt başlıklarına göre gruplandırıldıklarında ortaya çıkan tablo şu şekildedir:

Tablo 1. Eserde yer alan fiilimsilerin türlerine göre dağılımı

Fiilimsiler	**Eserdeki Kullanım Sayısı**
İsim-Fiiller	576
-mAk	162
-mA	334
-(y)Iş	43
-(I)m	37
Sıfat-Fiiller	734
-DIK	172

-mIş	88
-(y)AcAK	59
-(y)AsI	1
-(y)An	401
-(A)r	5
-mAz	8
Zarf-Fiiller	975
-(y)A	123
-ArAk	161
-CAsInA	10
-(y)Ip	310
-sA	146
-DIğIndA	27
-DIkçA	11
-mAdAn	52
-(y)IncA	54
-(A)r...-maz	6
-ken	75
Toplam	2285

BÖLÜM V

TARTIŞMA – SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma-Sonuç

"Mavi Zamanlar" adlı eserin incelenmesi sonucunda eserde fiilimsi içeren 1190 cümle saptanmıştır. Fiilimsilerin görülme sıklıklarına göre çoktan aza sıralanışı zarf-fiiller (975), sıfat-fiiller (734) ve isim-fiillerdir (576). Eserde en çok rastlanan fiilimsi ekleri ise sıfat-fiil eki olan -(y)An(401), isim fiil-eki olan -mA (334) zarf-fiil eki olan -(y)Ip (310) ve ekleridir.

Eser, 221 sayfa, 4301 cümle ve 27290 kelimeden meydana gelmektedir. Her sayfada ortalama 19,4 cümle yer almaktadır. Eserde yer alan 2285 adet fiilimsi bu sayılara oranlandığında her sayfa başına ortalama 10,3 fiilimsi, her cümle başına ise 1,88 fiilimsi düşmektedir. Her 11,9 kelimeden birinin de fiilimsi niteliğinde olduğu görülmektedir.

Dilbilimciler tarafından fiilimsi ekleri olarak genel kabul gördükleri halde eserde yer almayan fiilimsi ekleri de bulunmaktadır. Bunlar isim-fiil eki olan -mAklIk, zarf-fiil eki olan -mAksIzIn, -(y)AlI ve -DIğI (zaman) ekleridir.

Eserdeki fiilimsilerin %42,7'sinin zarf-fiil olması yazarın durum, karşılaştırma, zaman, şart ve bağlama ifadelerini karşılamada zarf-fiillerden sıklıkla yararlandığını göstermektedir. Zarf-fiilleri %32,1 ile sıfat-fiiller ve %25,2 ile isim-fiiller takip etmektedir.

Literatürdeki benzer çalışmalar olan Akgül'ün (2013) Mustafa Kutlu'nun "Mavi Kuş" İsimli Hikâyesinde Fiilimsilerin Tespiti Ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi adlı tezinde 211 sayfadan oluşan "Mavi Kuş" adlı eserde 1668 adet fiilimsi tespit edildiği belirtilmiştir. Durak'ın (2014) Gülten Dayıoğlu'nun "Yurdumu Özledim" ve "Ben Büyüyünce" Adlı Çocuk Romanlarında Fiilimsilerin Tespiti Ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi adlı tezinde toplam 283 sayfadan

oluşan “Yurdumu Özledim” ve “Ben Büyüyünce” adlı eserlerinde 4908 fiilimsi tespit edildiği belirtilmiştir. “Mavi Kuş” adlı eserde sayfa başına ortalama 7,9 fiilimsi düştüğü, 172 sayfadan oluşan “Yurdumu Özledim” adlı eserde sayfa başına ortalama 18,6 ve 111 sayfadan oluşan “Ben Büyüyünce” adlı eserlerde sayfa başına 15,2 fiilimsi düştüğü ortaya çıkmaktadır. Eserler fiilimsilerin niceliği açısından kıyaslandığında “Mavi Zamanlar” adlı eserin nicelik olarak “Mavi Kuş” adlı eserden önde “Yurdumu Özledim” ve “Ben Büyüyünce” adlı eserlerden geride olduğu görülmektedir.

Fiilimsi grupları, ortaokul 8. sınıf konuları içinde yer almaktadır ve öğrencilerin gireceği merkezî sınavın da kazanımları arasındadır. Fiilimsiler, 2005 Türkçe öğretim programında dil bilgisi, 2015 Türkçe öğretim programında okuma ve yazma, 2017 Türkçe öğretim programında ise okuma/öğrenme, 2019 Türkçe öğretim programında ise okuma alanında yer almıştır. 2019 Türkçe öğretim programının 8. sınıf düzeyinde “Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.” kazanımı yer almaktadır. Görüldüğü üzere fiilimsi kazanımları farklı programlarda okuma alanı üzerinde yer almaktadır. Yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde bu kazanımın edindirilmesi için edebi eserlerden yararlanılması gerekmektedir. Mavisel Yener’in “Mavi Zamanlar” adlı romanı bir edebi eser olarak bu hususta faydalı olacaktır. Fiilimsiler konusunu ezberci bir yaklaşım yerine uygulamalı/sezdirmeli bir yol ile kavrayan öğrenciler hem ilgili kazanımı elde ederken hem de Türkçe öğretim programının özel amaçlarından olan okuma sevgisi ve alışkanlığını kazanacaklardır.

Türkçede fiilimsilerin kullanımıyla birden fazla yargı tek bir cümle vasıtasıyla ifade edilebilmektedir. Böylelikle anlatılmak istenenlerin kısa yoldan dillendirilmesi mümkün olmaktadır. Fiilimsilerin öğretimi, sabit kurallarının aktarıldığı katı ve değişmez bir şekilde gerçekleştirilmemelidir. Öğrenciler fiilimsi eklerini ezberleyen pasif alıcılar değil, fiilimsileri sezerek kavrayabilen ve yeni ürünler ortaya koyabilen etkin katılımcılar olarak yetiştirilmelidirler. Öğrencileri bu yolda yetiştirmek ise onları her açıdan doyuracak, kuralları ezberlemek yerine kurallarla etkileşime girecek bir ortam sağlanmasıyla mümkün hale gelebilir. Bu ortamın öğrencilerin ilgi, alaka ve dikkatlerini çekecek edebi metinlerden faydalanılarak oluşturulması kalıcı öğrenmelerin sağlanmasında yardımcı olacaktır.

Fiilimsilerin öğretiminde kullanılacak örnek metinlerin seçimi önem teşkil etmektedir. Kullanılacak metinlerin seçiminde titiz olunmalı, öğrenci seviyesine uygunluk gözetilmeli ve fiilimsileri etkili kullandığı bilinen yazarlar tercih edilmelidir.

Elde edilen sonuçlar bir araya getirildiğinde Mavisel Yener'in "Mavi Zamanlar" adlı eseri fiilimsi öğretiminde yazarın adı geçen eserinden faydalanılmasının mümkün olduğu görülmektedir.

5.2. Öneriler

Dil bilgisi etkinliklerin metin temelli olması ve işlenmekte olan metin üzerinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Fiilimsi öğretimi, eklerin ezberletilmesinden öteye geçmeyen, beceri ve alışkanlığa dönüşmeyen, tanımlardan ve kurallardan ibaret kalan bir anlayıştan uzaklaşmalıdır. Metinler fiilimsi öğretimine elverişli olacak şekilde seçilmelidir. Bu nitelikteki bir metin, öğrencinin konuyu kavramasında en önemli araç olacaktır.

Dil bilgisi öğretilirken ezber bilgi ile kural öğretmek yerine, öğrencilerin dili bir anlama ve anlatma aracı olarak algılamaları sağlanmalıdır. Fiilimsiler ek ezberletilme yoluyla öğretildiği zaman, öğrenciler fiilimsi ekleriyle şekil düzeyinde benzerlik gösteren ama görevi fiilimsi eki olmayan ekleri de fiilimsi olarak kavrayabilir. Bu nedenle öğrencilerin, fiilimsilerin görevlerini kavraması ve cümleler içerisinde fiilimsileri bulmalarının sağlanması gerekmektedir. Zira ekler ezberletildiği sürece öğrenciler, fiilimsileri bulmak yerine ek bulmaktan öteye gidemeyecektir.

Öğretmenler, derslerinde fiilimsiler konusuna geçmeden önce önceki yıllarda anlatılmış olan isim, sıfat, zarf ve fiil konularını öğrencilere hatırlatmalıdırlar. Zira fiilimsiler, öğrencilerin önceki yıllarda karşılaştıkları bu konulardan bağımsız değildir. Öğrencilerin ön bilgi düzeyi sağlandıktan sonra fiilimsi konusuna geçilmelidir.

Metinler, amaca uygun olarak seçilir ve kullanılırsa etkili birer araç haline gelebilirler. Fiilimsi öğretimi için seçilecek metinler çocuk edebiyatının seçkin eserleri arasından tercih edilmelidir. Seçilen metinlerin çocuk edebiyatının seçkin eserleri arasından tercih edilmesi öğrencilere öğrenim süreçlerinde kolaylık sağlayacaktır çünkü öğrencilerin ilgisini çeken metinlerin cümlelerinde yer alan filimsileri incelemenin fayda sağlayacağı aşikârdır. Bu bakımdan "Mavi Zamanlar" adlı eser, çalışmanın sonuç kısmında yer alan sayısal veriler

dikkate alındığında, fiilimsilerin öğretiminde Türkçe ders kitaplarında yer alabilecek niteliktedir.

Öğretmenler, ders esnasında fiilimsi çalışmalarına başlamak için metnin tamamen okunup bitmesini beklememeli, metin okunurken karşılaşılan fiilimsilere dikkat çekmelidir. Fiilimsi öğretiminde kullanılacak metinler üzerinde zenginleştirme ve düzenleme çalışmaları yapılabilir. Öğretmenler, öğrencilere fiilimsilerle ilgili bilgileri hazır vermek yerine kendilerinin keşfetmelerini sağlamalıdır. Dil bilgisi etkinliklerinde kullanılan metinler ana metin içerisinden seçilmelidir.

Fiilimsi öğretiminin başarıya ulaşabilmesi için, öğrencilerin öğrendiklerini günlük hayatları ile ilişkilendirmeleri sağlanmalı, bu konuda onlara yardımcı olunmalıdır. Öğretmenler, öğrencilerin fiilimsiler ile ilgili öğrendiklerini sözlü ve yazılı olarak kullanmalarını sağlamalı, bunun için önerilerde bulunmalıdır.

Öğretmenler, fiilimsilerin öğretiminde eğitsel oyunlardan yararlanmalıdır. Eğitsel oyunlar, öğrencilerin derse karşı ilgi ve isteğini yükseltecektir zira dersin geleneksel yöntemlerle işlenmesi, öğrencinin dersten sıkılmasına ve derse katılmamasına yol açar.

Ekler kısmında ders kitaplarında kullanılabilecek örnek metin ve etkinliklere yer verilmiştir. Öğretmenler, fiilimsilerin öğretiminde verilen bu metin ve etkinliklerden yararlanabilir.

KAYNAKÇA

Akgül, O. (2013). *Mustafa Kutlu'nun "Mavi Kuş" isimli hikâyesinde fiilimsilerin tespiti ve Türkçe öğretimi bakımından değerlendirilmesi.* Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Aksan, D. (2009). *Her yönüyle dil, 1. 2. 3. ciltler* (5. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu.

Aksan, D., Atabay, N., Kutluk, İ. ve Özel, S. (1983). *Sözcük Türleri.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Anaz, Z. (2018). Mavisel Yener'in çocuk kitaplarında sözlü edebiyat ürünleri. *Asya Studies*, *5*(5), 21-35.

Arıcı, B. (2012). *Çoklu zekâ destekli Türkçe dersi sunumunun ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin fiilimsileri kavrama durumlarına etkisi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Üniversitesi, Trabzon.

Avcı, N. (2017). *Mavisel Yener'in 'Dolunay Dedektifleri' Roman Dizisinde ortaokul çağındaki çocuklar için öngörülen kazanımlar.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Aydemir, S. (2010). *Çocuk edebiyatı yazarı olarak Mavisel Yener'in eserleri üzerine bir araştırma.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Banguoğlu, T. (2015). *Türkçenin grameri* (Tıpkıbasım). Ankara: Türk Dil Kurumu.

Balyemez, S. (2017). Türkçe öğretmenlerinin fiilimsi grupları konusundaki alan yeterliliklerine ilişkin bazı değerlendirmeler. *Internatıonal Journal Of Languages' Education And Teaching, 5*(1), 562-587.

Baş, B. (2012). *Türkçe öğretimi açısından çocuk edebiyatı*. İstanbul: Kriter.

Bayraktar, N. (2018). *Türkçede fiilimsiler* (Tıpkıbasım). Ankara: Türk Dil Kurumu.

Berg, B. L. ve Lune, H. (2019). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Konya: Eğitim.

Bilgegil, M. K. (1984). *Türkçe Dilbilgisi.* İstanbul: Dergâh.

Bowen, G.A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal, 9*(2), 27.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.

Calp, M. (2001). *İlköğretim okulları ikinci kademe öğrencilerinin dil bilgisi becerileri üzerine bir araştırma.* Yayımlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Cesur, E. (2015). *Mavisel Yener'in çocuklara yönelik hikâyelerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri. Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni içinde,* Ankara: Siyasal.

Çimen, A. (2014). *Ortaokul 4. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımda fiilimsileri kullanma becerileri üzerine bir değerlendirme.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Demir, C., ve Yapıcı, M. (2007). Ana Dili Olarak Türkçenin Öğretimi Ve Sorunları. *Sosyal Bilimler Dergisi, 9*(2). s. 177-192.

Demir, T. (2019). *Mavisel Yener'in öykü ve romanlarındaki çok kültürlülük öğelerinin incelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Dilidüzgün, S. (2001). *Çağdaş Türk Yazını*. İstanbul: Adam.

Doğan, S. (2019). *Mavisel Yener'in 'Dolunay Dedektifleri' roman dizisinde çocuk gerçekliği.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Uşak.

Dumanlı Kadızade, E. ve Esmer, R. (2019). Mavisel Yener'in" Çılgınlar Sınıfı" seri romanlarında fantastik kurgu. *Journal of International Social Research, 12*(66). 84-107.

Durak, M. (2014). *Gülten Dayıoğlu'nun 'Yurdumu Özledim' ve 'Ben Büyüyünce' adlı çocuk romanlarında fiilimsilerin tespiti ve Türkçe öğretimi bakımından değerlendirilmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Ediskun, H. (1999). *Türk Dilbilgisi.* İstanbul: Remzi.

Eker, S. (2015). *Çağdaş Türk dili* (9. baskı). Ankara: Grafiker.

Erdem, İ. (2008). Öğretmen görüşlerine göre dil bilgisi konularının öğretilme güçlükleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *6*(1), 85-105.

Ergin, M. (2013). *Türkçenin Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak

Etikan, İ., Musa, S. A., ve Alkassim, R. S. (2016). Comparison of convenience sampling and purposive sampling. *American Journal Of Theoretical And Applied Statistics, 5*(1), 1-4.

Gencan, T. N. (1979). *Dilbilgisi* (4. baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu.

Göçer, A. (2007). Türkçe dil bilgisi öğretiminde çözümleme yönteminin kullanımı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(10), 101- 119.

Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde çok uyaranlı bir öğrenme ortamı oluşturmak için seçkin edebî ürünlerden yararlanma. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, *27*(27), 341-369.

Gülsevin, G. (1990). Türkçede -sA Şart Gerundiumu Üzerine. *Türk Dili Dergisi, 467*, 276-279.

Güney, N. (2011). *İlköğretim II. kademede fiilimsilerin öğretiminde aktif öğrenmenin başarı, tutum ve kalıcılığa etkisi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Güney, N., Aytan, T., & Özer, A. (2012). Türkçe öğretmenlerinin kavratma güçlükleri. *Electronic Turkish Studies, 7*(4). 1917-1937.

Hatiboğlu, V. (1982). *Dilbilgisi terimleri sözlüğü* (4. baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu.

Hengirmen, M. (1995). *Türkçe dilbilgisi*. Ankara: Engin.

Hengirmen, M. (1999). *Dilbilgisi ve dilbilim terimleri sözlüğü.* Ankara: Engin.

Hopurcuoğlu, A. (2010). *Okul öncesi eğitimine devam eden Türk çocuklarının dil gelişimi açısından fiilimsi kullanımlarının incelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

İlker, A. (1997). *Batı grubu Türk yazı dillerinde fiil*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Karahan, L. (1994). -sa, -se Eki hakkında. *Türk Dili, 516*, 471-474.

Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel.

Kavaklı, T. (2019). *Mavisel Yener'in masal kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Kavcar, C., Oğuzkan F. ve Sever S. (2004). *Türkçe öğretimi: Türkçe ve sınıf öğretmenleri için*. Ankara: Engin.

Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi grameri: Şekil bilgisi* (3. baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu.

Korkmaz, Z. (2018). *Türkçede eklerin kullanılış şekilleri ve ek kalıplaşması olayları* (Tıpkıbasım). Ankara: Türk Dil Kurumu.

Kurt, P. (2006). *Zarf-fiillerin anlam farklılıklarının kavratılması.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Krefting, L. (1991). Rigor in qualitative research: The assessment of trustworthiness. *American journal of occupational therapy*, *45*(3), 214-222.

Kükey, M. (2003). *Türkçenin dilbilgisi 1*. Samsun: Cem Ofset.

Madan, D., & Eğilmez, N. İ. (2017). Dil bilgisi öğretiminde yeni bir soluk: Fiilimsi hazine avcıları etkinliği. *Journal of Inquiry Based Activities*, *4*(1), 45-53.

MEB. (2019) *Türkçe dersi (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı.* Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.

Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi*. (Çev. S. Akbaba Altun, A. Ersoy). Ankara: Pegem Akademi. (Orijinal yayın tarihi, 1994).

Oğuzkan, A. F. (2001). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı.

Öncü, M. (2011). *Mavisel Yener'in romanlarında çocuk ve eğitim teması.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çanakkale.

Öztekten, Ö. (2016). Türkiye Türkçesinde bir zarf-fiilleşme örneği:-AcAk+iyelik e ki+yönelme hâl eki. *XI. Uluslararası Büyük Türk Dil Kurultayı Bildirileri Kitabı, Ankara: Bilkent Üniversitesi Yayınları*, 268-272.

Öztürk, J. (2002). *Memduh Şevket Esendal'ın ilk sekiz hikaye kitabında yer alan hikayelerdeki zarf-fiiller ve zarf-fiil grupları.* Yayımlanmamış doktora tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Patton, M. Q. (2012). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (2. bs.). Ankara: Pegem.

Saltık, O. (2019). "Şiirimi Kedi Kaptı" Adlı şiir kitabında çocuk gerçekliği. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, *5*(10), 180-194.

Tavşancıl, E. & Aslan E. (2001). *İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri.* Epsilon Yayınları: İstanbul.

Akalın, Ş. H. (vd.). (2011). *Türkçe Sözlük* (11. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu.

Şahin, S. (2015). *5-6 yaş çocuklarının sözlü anlatımlarında bağdaşıklık araçları ve fiilimsilerin kullanılması.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Şimşek, H. (2009). Eğitim tarihi araştırmalarında yöntem sorunu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 42*(1), 33-51.

Şirin, M. H. (2007). *Çocuk edebiyatı kültürü*. Ankara: Kök.

Topaloğlu, A. (1989). *Dil bilgisi terimleri sözlüğü*. İstanbul: Ötüken.

Üstüner, A. (2000). *Anadolu ağızlarında sıfat-fiil ekleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Vardar, B. (2002). *Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü*. İstanbul: Multilingual.

Yener, M. (2016). *Mavi zamanlar*. İzmir: Tudem.

Yenilmez, K., & Sölpük, N. (2014). Matematik dersi öğretim programı ile ilgili tezlerin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 3*(2), (33-42).

Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, *23*(112), 7-17.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin.

Yılmaz, Ö. D. (2009). *Türkiye Türkçesinde eylemsi.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Yiğit, S. Y. (2011). *İlköğretim ikinci kademe sekizinci sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanılgılarının belirlenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

EKLER

EK 1. ÖRNEK METİN - 1

... Kazı alanında herkes işinde gücündeydi. Birce sol elindeki kitabı okurken, sağ eliyle de taşa dokunuyordu. "... uçsuz bucaksız düzlüklerde rastlayınca yüz çevirdiğimiz tekerlek izi gibi. Gördüğün şey yüzyıllar boyu başkaları tarafından da görüldü ama iz süremedi onların gözleri."

Dikdörtgen antik taş blok, tüm gizemiyle Birce'nin yanı başındaydı. En az iki bin yaşında olan taşın üstünde kocaman bir ünlem işareti gibi duran tekerlek izinin dilini anlamak için neler vermezdi. Tekerlek izi masalda ipucu olarak verilmişti ona, bundan emindi. Coşku uç verdi içinde. Gizemli taşın üstünden geçen kervanı karşıladı...

Gönençli, göz alıcı bir yolculuk muydu tekerleğinki; yoksa acımasız ve hüzünlü bir yolculuk muydu? Kim bilir ne mutluluklar, ne ağrılar, sızılar, ayrılıklar, umutlar yıkamıştı iki bin yıldır onu... Prensler, prensesler, krallar, kraliçeler, Romalı, Bizanslı çocuklar selamlayarak kalabalığı, kupa arabasıyla geçmişlerdi belki de bu taşın üstünden. Mutlu bir halk toplanmış, çılgınca alkışlıyordu ünlü yontucunun kentlerine armağan ettiği o muhteşem eseri. Alkışlar dağlarda yankılanıyor, ses büyüyordu gitgide.

Hiç bilmediği bir dilde şarkılar söylemeye başladı Alyanoi sokaklarının çocukları. Sonra, şarkılar garip bir biçimde homurtulara dönüştü. Savaş tamtamları yankılandı vadide. Bir dönem karışıyordu yine tarihe. Ama çocuklar saklanmışlardı gizli geçitlere. Kuru gürültü kol geziyordu vadide.

"O zaman yeryüzü daha gürültüsüzdü inan!"

Gilman'ın bu sözleri Birce'yi daldığı düşlerden ayırdı.

"Ah! Geldiğini fark etmedim. Dalmışım, ne dedin anlamadım?"

"O zaman yeryüzü daha gürültüsüzdü, dedim."

Gilman öyle ciddi görünüyordu ki, Birce onun düşünce okuma yeteneği olup olmadığını düşündü bir an.

“Niye söyledin ki şimdi bunu?”

Gilman bu sözü sıcak bir gülümsemeyle karşıladı.

“İddiasına varım ki, mutlu bir halkın çılgınca alkışlarını duyuyordun,” dedi.

“Evet ama... nereden bildin?”

Gilman güldü.

“Ben de duyarım burada o büyülü sesleri...”...

EK 2. ETKİNLİK - 1

• *Örnek metin 1'de yer alan ve harf sıraları karışık olarak verilmiş fiilimsileri düzenli hale getirerek yeni cümleler oluşturunuz.*

Anmlkaa ◯◯◯◯◯◯◯ - _____

Blidiimğe ◯◯◯◯◯◯◯◯◯ - _____

Çdirmiziğevi ◯◯◯◯◯◯◯◯◯◯◯◯ - _____

Ddılaığ ◯◯◯◯◯◯◯ - _____

Dnuar ◯◯◯◯◯ - _____

Eğtiit ◯◯◯◯◯◯◯ - _____

Gneçe ◯◯◯◯◯ - _____

Gendliğii ◯◯◯◯◯◯◯◯◯ - _____

Grüöd ◯◯◯◯◯ - _____

Gylümeüemels ◯◯◯◯◯◯◯◯◯◯◯◯◯ - _____

Oakmu ◯◯◯◯◯ - _____

Onkeukr ◯◯◯◯◯◯◯ - _____

Onal ◯◯◯◯ - _____

Orlaka ◯◯◯◯◯◯ - _____

Olığdımaın ◯◯◯◯◯◯◯◯◯◯ - _____

Opul ◯◯◯◯ - _____

Rlasayactın ◯◯◯◯◯◯◯◯◯◯ - _____

Seylakmalara ◯◯◯◯◯◯◯◯◯◯◯ - _____

Seölyemey ◯◯◯◯◯◯◯◯◯ - _____

EK 3. ETKİNLİK 2

• *Eserden alınmış metindeki boşlukları uygun fiilimsi ekleriyle doldurunuz.*

Harap ol__ duvarlar, denizin rengini hatırlat__ boya ile boyanmıştı; odanın tavanından sallan__ tek ampul, parlak çiğ bir ışık veriyordu. Yan yana dört somya konulmuştu. Orta yerde ince bacaklı tahta bir masa vardı. Bir tane de sandalye... Yerden tavana kadar yüksel__ tahta raflardan başka eşya koy____ yer yoktu. Pencereyi perde ol_____ tavandaki kornişe tutturul___ bordo bir kumaş kapatıyordu.

Kızlar da Arzu gibi yap__ bavullarını boşalt_____ bir köşeye koydular. Buruş____ birkaç giysiyi badana ve sıvaları dökül___ duvardaki çiviye astılar. Birce neredeyse beline uzan__ saçlarını atkuyruğu yaptı. Şimdi daha rahattı.

Odalarından çabucak çık__ kazı alanına gittiler. Sezin Hanım ile şoför kazı evinden ayrıl_____ Mehmet hepsine kazı alanını gezdirecekti.

Sütunlu caddede yürür___, Mehmet gizli geçitten ve yer altındaki galerilerden de söz etti. Anlatır___ eskiden burada yaşa___ insanların yüzlerini görür gibi olduğu fark ediliyordu.

Cerenimo'nun sesi kendilerinden önce vardı yanlarına. Uzun bacaklı, beyaz tüylü, sırtında kocaman siyah bir lekesi ol__ uzun kulaklı köpekten ürktüler. Adımları hızlandı. Tam o sırada vadiyi tanı___ bir ezgi doldurdu. Birce bir an düşte ol_____ sandı, şaşırmıştı. Mehmet onun şaşkınlığını ayrımsa___ açıkladı:

"Kazı alanında müzik yayını yapıyoruz. Güzel değil mi?"

Büyülü müziği sessiz sedasız dinler___ birerli ikişerli yürü____ devam ettiler antik yolda.

EK 4. ETKİNLİK - 3

• *Eserden alınmış olan aşağıdaki metinde yer alan fiilimsileri tespit ediniz. Ardından metni, fiilimsileri de kullanmaya gayret göstererek tamamlayınız.*

Gizli geçidin siyah taş kapağı üçüncü çekişten sonra yerinden oynadı. Gümbürdeyerek yana kaydı, açılmaya başladı.

Bir buçuk metrelik kör bir kuyu görünümündeki dehliz ortaya çıktı. Yukarıdan bakınca, dik açı yaparak yerin derinliklerine inen yarı yıkık, geniş basamaklı taş merdiven görünüyordu.

Sıçrayarak kuyuya indiler, kuyunun göbeğindeki yüksekçe eşikten atlar atlamaz merdivene, oradan da iki metre enindeki taş duvarlı tünele ulaştılar. Birce ve Işıl el fenerinin ışığıyla çevreyi görmeye çalışıyorlardı.

Tünel bir taraftan duvar boyunca ilerliyor, diğer taraftan batıya kıvrılıyordu.

El fenerinin karanlığa uzanan ışığı; korkutan, garip, esrarengiz bir bulut gibi görünüyordu. Bu ışık, tünelin kimi içbükey kimi dışbükey duvarlarında sanki havada uçuşan hayalet yüzler oluşturuyordu.

Batıya kıvrılan yoldan gitmediler. Dikkatle ilerlerken adımlarını olabildiğince çabuk atıyorlardı.

"Hadi artık yeter, çıkalım buradan," dedi Işıl.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

EK 5. ETKİNLİK - 4

• *Eserden alınmış cümlelerdeki zarf-fiilleri tespit edip cümleye kattıkları anlamları belirtiniz.*

Davut, Birce'yi yanıtlamadan dönüp gitti. ⟶

Ay ışığı İlya'da yıkanırken yer gök sus pus oldu. ⟶

Araba sağa sola yıkıla savrula gidiyordu. ⟶

Gilman elini uzatır uzatmaz elektriklenir gibi oldu. ⟶

Gilman, Birce'nin elinden kitabı çekercesine aldı. ⟶

Birce'nin omzuna yaslandı, sonra utanarak doğruldu. ⟶

Aktan'ın sesini duyunca rahat bir nefes aldılar. ⟶

Saçlarını toplasan sayfayı görebilirsin! ⟶

Cerenimo homurdanıp yavaşça yere uzandı. ⟶

Pülmüz söylenerek kapıyı örttü. ⟶

Ya kaybolursak, burada kim bulacak bizi? ⟶

İzmir'e döndüğünde Sevilay'ı arayacaktı. ⟶

Antik duvarlar sanki sesi abartarak büyütüyordu. ⟶

Ya kimse görmeden dokunursak? ⟶

Eksik dişlerini göstere göstere sırıttı Davut. ⟶

EK 6. ÖRNEK METİN - 2

Perdeyi kapatıp pencereden çekildi, yatağına döndü, bağdaş kurup oturdu. İçini çeker gibi derin bir nefes aldı, masalın onun soluğunu kesen satırlarını ikinci kez okudu:

"... yüz çevirdiğimiz tekerlek izleri..."

Bu da rastlantı olamazdı. Okuduğu eski kitapta gerçekten de esrarengiz bir şeyin saklı olduğundan kuşkusu yoktu.

Aklına bir fikir geldi. Sanki birisi komut vermiş gibi sayfaları çevirdi, masalın son satırını okudu:

"Bir masalı okumaya asla sondan başlamamalısın!"

Korkudan gözlerini elleriyle kapadı. Kıpırtısız kalmıştı.

"Birce! Birce! İyi misin? N'oluyo?" diye haykırdı Sevilay.

Işıl yatağından fırladı, elini Birce'nin buz gibi olan ellerinin üstüne koydu. Birce birden ağlamaya başladı. Onlara bir şeyler söylemek istedi ama sesi çıkmıyordu. Sevilay kollarını onun boynuna doladı. Sırtına hafif hafif vurarak,

"Neden ağlıyorsun?" Aileni mi özledin yoksa?" diye sordu.

Birce gözyaşlarının ardından, kalın bir sisin içinden onlara baktı. Ayak sesleri duyuldu, odanın kapısı açıldı, Arzu girdi.

"Kızlar, ne bu haliniz? Bir şey mi oldu.?"

"Bilmiyoruz Arzu abla, Birce birden ağlamaya başladı, anlayamadık."

EK 7. ETKİNLİK - 5

• *Örnek metin 2'de yer alan fiilimsileri türlerine göre gruplandırınız.*

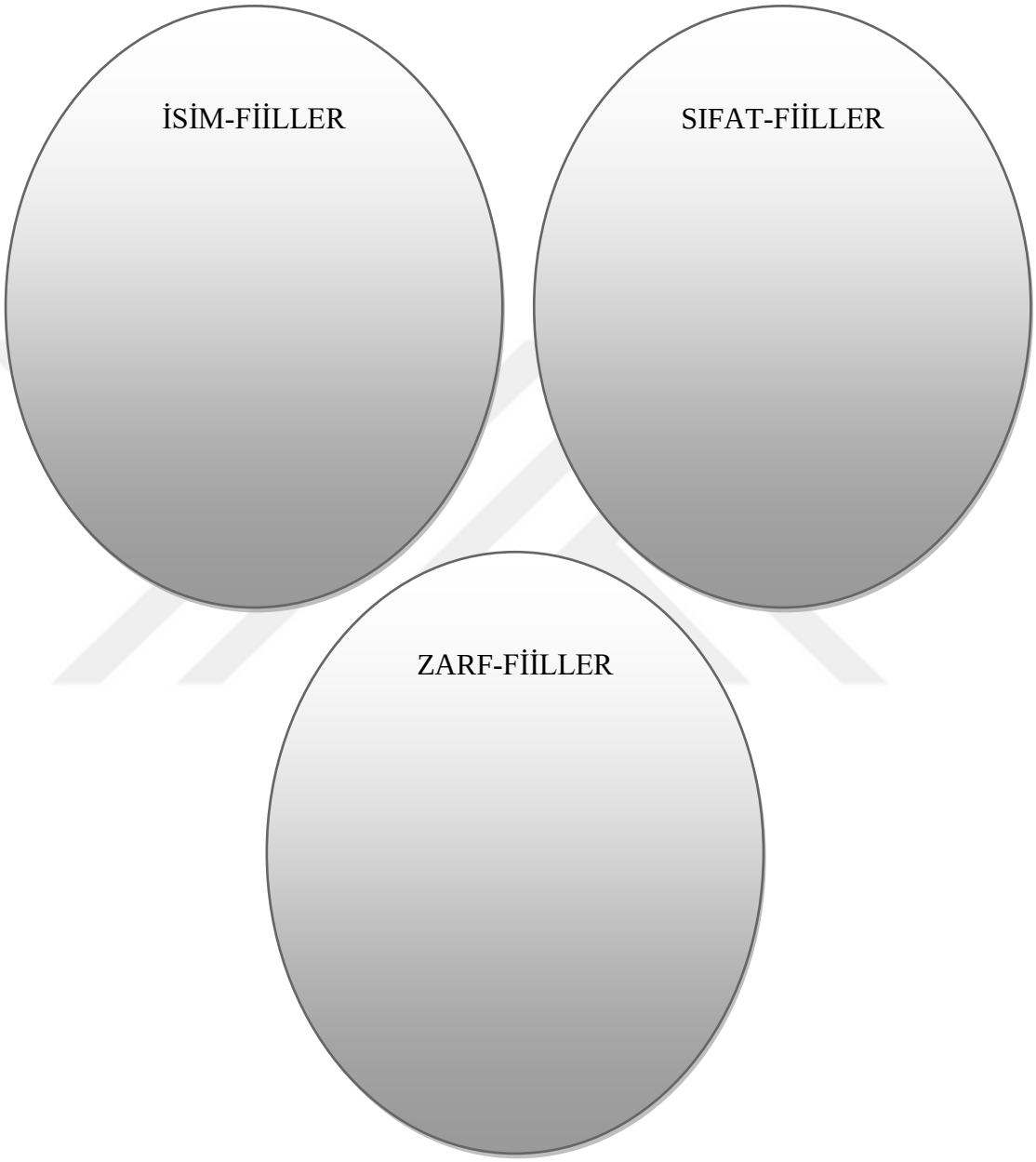

EK 8. ETKİNLİK - 6

• *Örnek metin 2'deki filimsileri tespit ederek bulmacadaki yerlerine yerleştiriniz.*

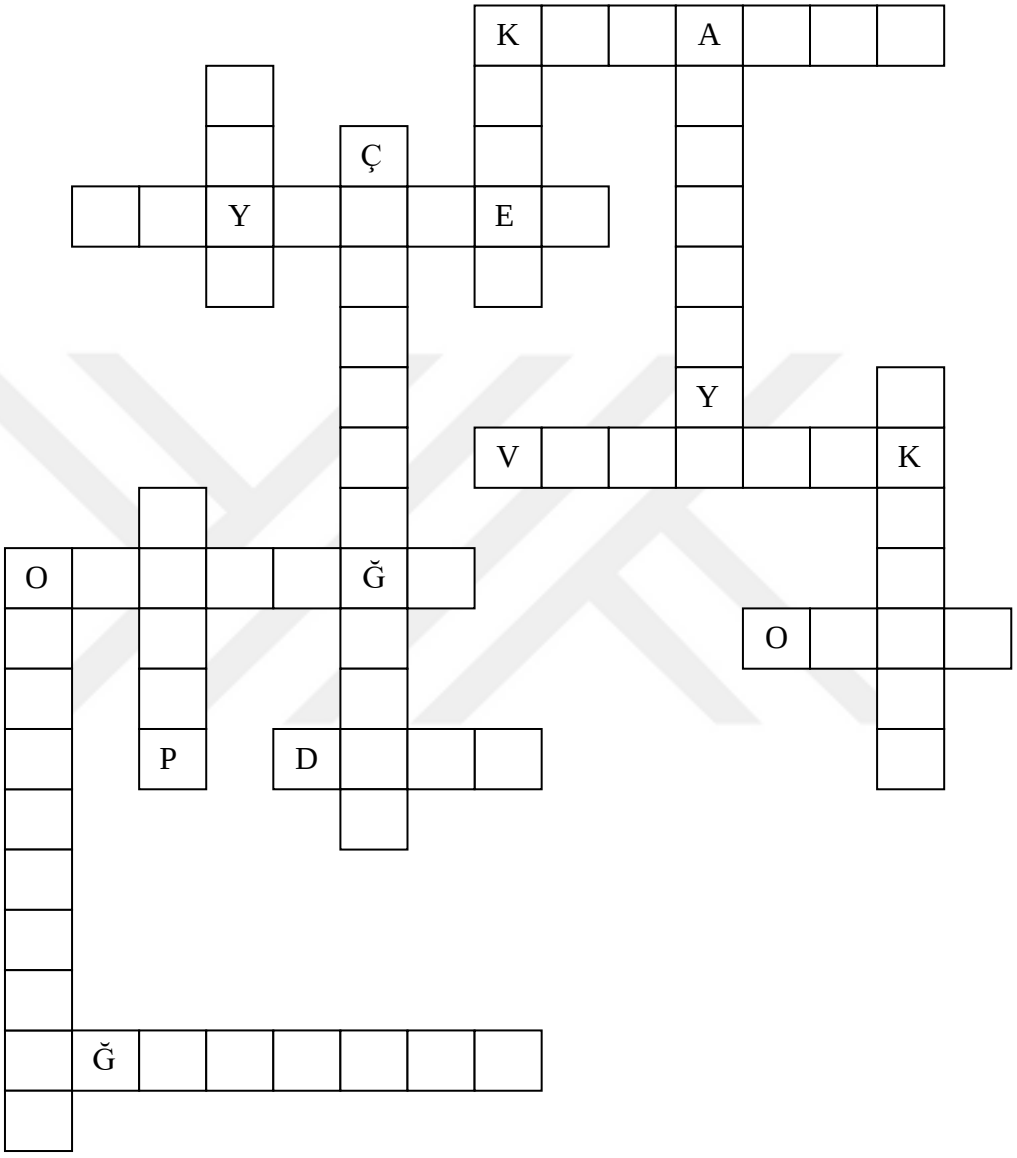

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Vahit KESKİN
Uyruğu: Türkiye (T.C)
Doğum Tarihi ve Yeri: 06.06.1994 - Ankara
Medeni Durum: Bekâr
e-mail: vahitkeskincte@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Erciyes Üniversitesi Türkçe Eğitimi	2020
Lisans	Erciyes Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği	2017
Lise	Kayseri Kilim Sosyal Bilimler Lisesi, Kayseri	2013

YABANCI DİL

İngilizce (İleri)